

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΔ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987 | ΑΡΙΘ. 6

ΑΡΙΘ. { ΠΡΩΤ. 659
ΔΙΕΚΠ. 356

Ἀθήναι τῆ 20-3-1987

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

2 4 4 6

ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

Εὐλογημένε τοῦ Κυρίου λαέ,

Μέσα στήν καρδιά τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς αὐτοῦ τοῦ χρόνου ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σύρεται χωρίς τήν θέλησή της στή γνωστή ἐκδηλωμένη πλέον σύγκρουσή της μέ τήν Ἑλληνική Πολιτεία ἔχουσα τήν αἴσθησι ὅτι ὁ κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, «περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίει», κατὰ τὸ ἀγιογραφικὸ λόγιον. Τὸ ὀξύτατο καὶ ἐπικίνδυνον αὐτὸ ζήτημα ἐδημιουργήθηκε ὅταν ὁ ἀρμόδιος τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων ὑπουργὸς κατέθεσε στή Βουλὴ τὸ Νομοσχέδιον γιὰ τὴν «ρύθμιση θεμάτων ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας». Ἡ κατάθεση τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ἀπετέλεσε γιὰ τὴν Ἐκκλησία ὀδυνηρὴ ἔκπληξη καὶ τῆς ἐδημιούργησε αὐτομάτως βαθύτατη πικρία, ἐπειδὴ μέ τίς διατάξεις τοῦ Νόμου ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποφασίζεται μονομερῆς, αὐθαίρετη καὶ ἀδίκη λύσι τοῦ ζητήματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ θεσμοθετεῖται πρωτοφανῆς καὶ ἀπροκάλυπτη ἐπέμβασι τῆς Πολιτείας στήν ἐσωτερικὴ διοίκησι τῆς Ἐκκλησίας μας.

Καὶ ἐνῶ θὰ ἔπρεπε στίς λατρευτικὰς αὐτὰς

εὐκαιρίας νὰ κάνουμε, ὅπως πάντοτε ἐκάναμε μέχρι τώρα, κηρύγματα πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ παρακλήσεως, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἀπὸ τὴν δημιουργηθεῖσα κατάστασι, νὰ ἀπευθυνθοῦμε μέ αὐτὸ τὸ Διάγγελμα σὲ ὅλους ἐσᾶς, τὸν εὐλογημένο λαὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὸ ἐπίμαχο αὐτὸ ζήτημα. Σκοπὸς μας εἶναι νὰ σᾶς πληροφορήσουμε ὑπεύθυνα καὶ νὰ σᾶς πῶμε πρῶτον μὲν ὀλόκληρη καὶ ἀκέραιη τὴν ἀλήθεια ἐπάνω στο ζήτημα τῆς περιουσίας, δεύτερον δὲ νὰ σᾶς ζητήσωμε τὴν πνευματικὴ καὶ οἰαδήποτε ἄλλη νόμιμη συνδρομὴ σας στὸν ἀγῶνα μας γιὰ τὴν διασφάλισι τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ γιὰ τὴ διατήρησι τῶν αἰωνίων καὶ ἀπαραχαράκτων πνευματικῶν καὶ διοικητικῶν δικαιοδοσιῶν αὐτῆς.

Θεωροῦμε χρέος μας νὰ σᾶς πῶμε ὅτι ἡ ἀγαλίνωτη προπαγάνδα, πὼς ἡ Ἐκκλησία δὲν δίδει τὰ μοναστηριακὰ κτήματα χάριν τοῦ λαοῦ, εἶναι ψευδέστατη, κατευθυνομένη, συκοφαντικὴ καὶ ὑποπτη. Ἡ ιστορικὴ καὶ ἀδιάψευστη ἀλήθεια εἶναι πὼς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπέστη τὴν ἀρπακτικὴ τακτικὴ τῆς Πολιτείας τὸ 1833, τὸ

1834, τὸ 1838, τὸ 1843, τὸ 1925 - 1935, τὸ 1952 στερηθεῖσα ἔτσι τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ἐνῶ οἰκειοθελῶς τὸ 1922 γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν προσφύγων καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια γιὰ τὴν ἐνίσχυση κοινωφελῶν σκοπῶν σὲ πολλές περιοχὲς τῆς πατρίδος μας, ἔπραξε τὸ χρέος τῆς ἔναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Νὰ ὅμως ποιά εἶναι ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν στάση τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν παρούσα φάση τοῦ ζητήματος. Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴ Σύνοδο τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1986 ἀπεφάσισε νὰ παραχωρήσῃ στὴν Πολιτεία τὴν ἐναπομείνασα ἀγροτική, κτηνοτροφική καὶ δασική περιουσία τῆς, μὲ ὀρισμένες ἐξαιρέσεις γιὰ τὴν στοιχειώδη συντήρηση τῶν Μοναστηριῶν καὶ τῶν ἰδρυμάτων τῆς πού ἔχουν κοινωνικούς σκοπούς. Μὲ τὴν ἴδια ἀπόφαση, ἡ Ἱεραρχία παραχωρεῖ γιὰ τὸν ἴδιο πάντοτε σκοπὸ, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἀγροτῶν καὶ τοῦ γενικοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, τὴν μὴ ἀξιοποιημένη ἀστική καὶ τουριστικὴ χαρακτηριστῆρα μοναστηριακὴ περιουσία μὲ ἐλάχιστες ὑπὲρ αὐτῆς προϋποθέσεις. Αὐτὴ ὑπῆρξε στὸ συγκεκριμένο θέμα ἡ ἔμπρακτη ἐκδήλωση τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μας.

Ἐναντι αὐτῆς τῆς ἱερῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λαὸ ἀπὸ γραπτὸ καὶ προφορικὸ διάλογο μεταξὺ τῶν δύο πλευρῶν, ἀλλὰ χωρὶς καμμιά συναίνεση καὶ καμμιά συμφωνία, ὁ ὑπουργὸς μονομερῶς καὶ αὐτοβούλως καταθέτει τὸ Νομοσχέδιο μὲ τὸ ὁποῖο οὐσιαστικὰ τὸ κράτος δημεύει τὴν ὑπάρχουσα ἐκκλησιαστικὴ περιουσία καὶ ἀμφισβητεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας στὴν Ἐκκλησία γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Ἡ Πολιτεία μὲ τὰ πέντε ἑκατομμύρια δικά τῆς ἀναξιοποίητα στρέμματα σπεύδει νὰ πάρῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα πού εἶναι περίπου 1.300.000 στρέμματα παραχωρῶντας τα στοὺς ἀγροτικούς καὶ κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν γίνεῖ ἤδη προβληματικοί, καὶ μὲ παροχὲς γιὰ τὰ μοναστήρια ἐλάχιστες καὶ ἀσταθεῖς. Ἡ περιουσία ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, πλὴν ἴσως τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, παραδίδεται βορᾶ στοὺς λεγομένους συλλογικούς φορεῖς, οἱ ὁποῖοι σπαράσσονται συνήθως ἀπὸ κομματικές ἀντιδικίες. Καὶ ἐρωτᾶμε ἐσᾶς τοὺς χριστιανούς μας: Εἶναι αὐτὴ πράξη δικαιοσύνης ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Κράτος; Εἶναι συνέπεια στὶς τόσες συνεννοήσεις; Εἶναι σεβασμὸς πρὸς τὸ

συνταγματικὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας; Πῶς, λοιπόν, τώρα ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀσκήσῃ τὸ φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς, πῶς θὰ συντηρήσῃ τὰ ἰδρύματά τῆς, πῶς θὰ κρατήσῃ ἀνοιχτὲς τὶς πύλες τῆς γιὰ τὸν λαὸ, στὰ Μοναστήρια μας, στὰ κάστρα αὐτὰ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ;

Γι' αὐτὸ τὸν λόγο, ἀγαπητοί μας χριστιανοί, ἡ Ἱεραρχία ἀποφάσισε νὰ πραγματοποιήσῃ μόνη τῆς τὴν παραχώρηση τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, μὲ τὴν συγκατάθεση τῶν ἡγουμενοσυμβουλίων, στοὺς ἀπόρους, στοὺς ἀκτήμονες καὶ στοὺς πολυτέκνους καὶ ὄχι σὲ συλλογικούς ἀνεξέλεγκτους φορεῖς.

Ἄλλὰ τὸ κύριο πρόβλημα δὲν εἶναι τὸ περιουσιακό. Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς διευθετήσεως τοῦ περιουσιακοῦ ἡ Κυβέρνηση προχωρεῖ ἐπικινδύνως σὲ ἀπαράδεκτες ἐπεμβάσεις στὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖες οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπιχειρήθηκαν στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πολιτικούς Ἑλληνες καὶ Χριστιανούς. Μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὸ πρόσθετο δικαίωμα πού παρέχεται στὸν ἐκάστοτε ὑπουργὸ τῆς Παιδείας νὰ ἐκδίδῃ σωρεῖα Διαταγμάτων καὶ Κανονιστικῶν Διατάξεων ἀπειλεῖται ἡ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ αὐτονομία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μὲ τοὺς ἐκλεγμένους ἐπιτρόπους στὰ ἐνοριακὰ συμβούλια ὁ ἀντιστρατευόμενος «τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως» φανατικὸς κομματισμὸς θὰ εἰσβάλλῃ στὸν πνευματικὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ καταστρέψῃ τὶς ὑπέρροχες αὐτὲς δάσεις τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης καὶ τῆς χριστιανικῆς εἰρήνης τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων. Ἄλλοτε ὁ ὑπουργὸς καὶ ἄλλοτε οἱ Νομάρχες θὰ προβαίνουν σὲ διοικητικὲς πράξεις ἀφορώσες στὴν Ἐκκλησία καταστρατηγῶντας ἔτσι τὶς ἀπαραχάρακτες δικαιοδοσίες τῶν πνευματικῶν ποιμένων αὐτῆς. Καὶ πολὺ εὐκόλα μπορεῖ νὰ ἀντιληφθῇ ὁ κάθε ὑπεύθυνος πολίτης ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπέμβαση εἶναι μόνον ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν ἐπεμβάσεων στὴ ζωὴ, στὸ ἔργο καὶ στὴν ἀποστολὴ τῆς ἰδρυμένης ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ μὲ τὸ Τίμιο Αἷμα Του Ἐκκλησίας μας. Ποιὸς ὀρθόδοξος κληρικὸς ἢ λαϊκὸς μπορεῖ νὰ θέλῃ τὴν Ἐκκλησία του μὲ δεμένα τὰ χέρια;

Μπροστὰ στὴν ἀπειλούμενη αὐτὴ συμφορὰ γιὰ τὴν αὐθυπαρξία καὶ τὴν ὑπόσταση τῆς Ἐκκλησίας, πού θὰ στοιχίσῃ ἀνεπανόρθωτα σ' ὄλο-

κληρο τὸ Ἔθνος, ὁ ἱερός κληρὸς καὶ ὁ εὐσεβὴς λαὸς καλούμεθα νὰ ἀντιτάξωμε ἀπόρθητα τείχη ἀντιστάσεως. Αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἡ ὁποία ἀγωνίστηκε, ἐθυσιάστηκε, κυριολεκτικὰ «ἐκένωσε ἐαυτὴν» γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἀγωνίζεται τώρα καὶ πάλι γιὰ τὴν ἴδια τὴν δική της ἐλευθερία. Μάχεται δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἴδιου τοῦ πιστεύοντος λαοῦ. Ἡ ἀγιογραφικὴ προτροπὴ εἶναι ἐπίκαιρη· «μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε». Εἶναι χρέος τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ νὰ διακηρύξουν ὅτι ὁ συναγεμῶς γιὰ ἀντίσταση δὲν κηρύσσεται γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Ἐκκλησίας στὴν κοσμικὴ ἐξουσία. Δὲν ἀγωνίζομαστε γιὰ τὰ κτήματα καὶ τὰ χρήματα, ἀλλὰ γιὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τὰ ἱερά μαθήματα. Δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ διαχειριζόμαστε περιουσίες καὶ πλούτη, ἐπειδὴ πρῶτα ἀπ' ὅλα γιὰ νὰ βοηθήσωμε στὸν ἀγιασμό καὶ στὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία τῶν χριστιανῶν μας ἔχομε κληρωθῆ. Δὲν παίρνομε τὴν θέση κανενὸς ἀπὸ τὰ κόμματα, ἐπειδὴ ὡς πνευματικὸ κράτος τοῦ Θεοῦ «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν». Γι' αὐτὸ θεωροῦμε στὸ προκύψαν ζήτημα πολὺτιμη τὴν προτροπὴ τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου· «ἀθέμιτον τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι». Δηλαδή, εἶναι ἀδικο καὶ ἀπαράδεκτο ἕνας πού δὲν εἶναι γραμμένος στὸν κατάλογο τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὲν ἀνήκει στὸ σῶμα αὐτῶν, νὰ ἀναμειγνύεται σὲ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ἡ ὀλοφάνερη τάση γιὰ ἐπιβολὴ πολιτειοκρατίας στὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, τότε μόνον θὰ μπορούσε νὰ δικαιωθῆ, ἐὰν κατώρθωνε ὁ ἐμπνευστής της νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Χριστὸς τὸ «ποίμαινε τὰ πρόβατά μου» τὸ ἀπήρθυνε στὸν Ἡρώδη καὶ ὄχι στὸν Ἀπόστολο Πέτρο.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος οὐτε ἐπεδίωξε, οὔτε κὰν ἠθέλησε τὴν κρίση στὶς σχέσεις της μὲ τὴν Πολιτεία. Δέχτηκε τὴν ἐπίθεση καὶ εἶναι ὑποχρεωμένη κατὰ τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» νὰ ἀντισταθῆ. Σὲ κάθε στιγμή τῆς ἐξελιζέως αὐτοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος προσπάθησε καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐξευρεθῆ ἡ εἰρηνικὴ λύση του. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν πιὸ κρίσιμη φάση του ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἐζήτησε ἐπιτροπὴ τῆς ἀπὸ Ἀρχιερεῖς νὰ συναντηθῆ μὲ τὸν Πρωθυπουργὸ τῆς Χώρας.

Τὸ αἴτημα δὲν ἔγινε δυστυχῶς δεκτό. Καὶ ὁμως ὁ Πρωθυπουργὸς ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶχε χαρακτηρίσει ἐπίτευγμα τῆς Κυβερνήσεώς του τὸ νὰ μὴ ἀναμειγνύεται ἡ Πολιτεία στὴν ἐσωτερικὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, σύμφωνα μὲ τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 16.9.1982 εἶχε δηλώσει· «Ἄν ὑπάρξῃ πρόβλημα διαφωνίας (μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας) τότε ὑπάρχει ὁ Πρωθυπουργός». Καὶ ἐπὶ πλέον εἶχε δηλώσει στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο ὅτι «δὲν ἀνήκει οὔτε στὶς προσωπικὲς μου οὔτε στὶς κυβερνητικὲς προθέσεις ἡ δημιουργία προβλημάτων στὶς σχέσεις μας μὲ τὴν Ἐκκλησία, οἱ ὁποῖες εἶναι καὶ πρέπει γιὰ τὸ καλὸ τοῦ Ἔθνους νὰ μείνουν θετικές». Ἡ Ἐκκλησία μας ἐζήτησε, χωρὶς ὁμως νὰ βοῆ ἀνταπόκριση, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ζητῆ καὶ τώρα τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἐὰν αὐτὸ δὲν γίνῃ τὸ συμπέρασμα ἂς τὸ ἐξαγάγῃ ὁ ἑλληνικὸς λαός.

Σεῖς εἴθε ὁ λαὸς καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐσεῖς καὶ ἐμεῖς οἱ ποιμένες, ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὅλοι οἱ πρεσβύτεροι ἐφημέριοι, ἐνωμένοι στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ συγκροτοῦμε τὴν Ἐκκλησία, ἀγιαζόμενοι καὶ παρακαλούμενοι ἐντὸς αὐτῆς. Ἐσεῖς οἱ ἴδιοι, ὁ πιστὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ, μαζί μὲ μᾶς τοὺς ποιμένες, εἴθε οἱ φρουροὶ καὶ οἱ θεματοφύλακες τοῦ θεόδοτου θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία «ὁ Χριστὸς περιεποίησατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος». «Ὁλοι μας, ἐνωμένοι καὶ ἀποφασισμένοι, ἔχομε χρέος νὰ φράξωμε τὸν δρόμο σὲ «ἀνδρας λαλοῦντας διστραμμένα» περὶ τῆς Ἐκκλησίας μας. Καλούμεθα σὲ πανστρατιὰ προσευχῆς γιὰ νὰ ἐμπνεύσῃ ὁ Θεὸς ἀγαθὰ στὶς ψυχὰς τῶν ὑπευθύνων τῆς Πολιτείας, ὥστε νὰ σεβασθοῦν τὰ αἰώνια δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸ πάντων νὰ παράσχουν δημόσιες καὶ σαφεῖς ἐγγυήσεις γιὰ τὴν διατήρηση τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς αὐτονομίας τῆς Ἐκκλησίας. Διακηρύσσομε πρὸς κάθε κατεύθυνση· «Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἀπαξ διὰ παντός». Θέλομε ἐλεύθερη τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ Κράτους μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν ἀπόσκοπτη ἀσκηση τοῦ ἀνυπερβλήτου σωτηριώδους ἔργου της. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, φορτωμένη μὲ τὸν ἱστορικὸ τίτλο τῆς Κιβωτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἔχει πλήρη συναισθησὴ τῶν κρίσιμων περιστάσεων ὑπὸ τις ὁποῖες εὐρίσκεται σήμερα ἡ Ἑλλάδα μας. Γι' αὐτὸ ἐπειδὴ ἡ ἴδια ὄχι μόνον δὲν ἀμφι-

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

**ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ Α. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ
ΤΗΣ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ**

Ἑλληνίδες καὶ Ἕλληνες,

Εὐλαβικοὶ προσκυνητὲς τῆς ἱερῆς μνήμης τῶν ὑπερόχων ἀγωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ τοὺς θυμαστοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς ἀμέτρητες θυσίες τους μᾶς ἐ χάρισαν τὸ ἀδιατίμητο ἀγαθὸ τῆς ἐθνικῆς μας ἐλευθερίας, ἐορτάζουμε καὶ πάλι τὴν ἐπέτειο τῆς Ἐθνεγερσίας.

Τὸν ἐορτασμὸν αὐτὸν τὸν αἰσθανόμαστε πρωτίστως ὡς ἀπότιση ἐνὸς χρέους. Χρέους τιμῆς ἀπέναντι στὴ γενιὰ τῆς Ἐθνεγερσίας, ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὸ βαρύτερο ἔργο στὴν Ἱστορία χιλιετηρίδων τοῦ Ἑλληνισμοῦ· τὸ ξεκίνημα τῆς ἐθνικῆς μας ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τὰ δεσμὰ δουλείας αἰῶνων. Καὶ τὸ ἔργο αὐτὸ τὸ ἐπετέλεσε ὑπὸ τὶς πύδ ἀντίξοες περιστάσεις, τὴν χωρὶς φραγμοὺς καὶ δισταγμοὺς ἀποτρόπαιη πολιτεία βαρβάρου δυνάστη, καὶ τὴν παγερὴ συνήθως ἀδιαφορία τῶν ἐπισήμων ξένων. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη μας, ὅπως ὅλων τῶν ἐπιγενομένων, στοὺς ἥρωες ἀγωνιστὲς καὶ μάρτυρες τῆς Ἐθνεγερσίας εἶναι, καὶ πρέπει νὰ εἶναι, τρισεμίσητη.

Ἑλληνίδες καὶ Ἕλληνες,

Ἐκκλησία καὶ Ἕθνος τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν πο-

ρεία του τόσων χιλιετηρίδων ὑπῆρξε μία συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπη θητεία Ἐλευθερίας. Ἡ Ἐλευθερία ὡς Ἰδέα καὶ ἐθελόμενο ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως τὸ θεσπέσιο προῖδον Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ μόχθου. Οἱ Ἕλληνες πρῶτοι εἶδαν στὴν Ἐλευθερία τὴν ἀκεραῖωση τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητας καὶ πρῶτοι ἐπίσης τὴν ἔταξαν στὶς ἀναφαίρετες προϋποθέσεις ἐλλόγου κοινωνικῆς συμβιώσεως. Ἔτσι καὶ ἡ ἀδιάκοπη θητεία στὴν ὑπεράσπιση καί, ὅσες φορὲς χανότανε, στὴν ἐπιδίωξη τῆς Ἐλευθερίας ὑπῆρξε γιὰ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων πρωταρχικὴ ἀξία τῆς ζωῆς, ἀληθινὴ «αἴρεσις βίου».

Στὸν ἀτελείωτο ροῦ τῆς Ἱστορίας μπορεῖ οἱ ἄλλοι λαοὶ νὰ συμμορφώθηκαν πρὸς τὰ ἐκάστοτε προστάγματα τῶν καιρῶν. Αὐτὲς τὶς φευγαλέες, ἀφοῦ εἶναι συγκαιρινές, καὶ νεφελώδεις ὑποθέσεις περὶ τοῦ πρακτέου, πὸ ἀνυψώνονται κάθε φορὰ στὴν περιωπὴ ἀκαταμαχίτου ὀρθολογισμοῦ. Τὸ γένος ὅμως τῶν Ἑλλήνων ἀπέριπτε ἀνέκαθεν τέτοιες θεωρήσεις. Γιατὶ δὲν θέλησε ποτὲ νὰ ἐξαντλήσει τὴν οὐσία τῆς ζωῆς μὲ τὰ ἐπιφαινόμενά της. Ἄφησε τὴν μέριμνα αὐτὴ στὸν «ὀρθολογισμὸ» καὶ τοὺς θεράποντές του. Καὶ τόλμησε, παραθεωρώντας ἀκριβῶς κάθε φορὰ τὰ «προστάγματα τῶν καιρῶν», τὴν

σθητεῖ τὰ δικαιώματα τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ τὴν βοηθεῖ ὑπερβαλλόντως στὸ ἔργο της, ἀπευθύνεται στὸν ἐκπρόσωπό της γιὰ νὰ τοῦ πῆ ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὸν λόγο τοῦ ἀγίου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα· «Ὅσπερ ὁ τὴν σὴν ἀρχὴν ὑποκλέπτων ἀντιλέγει τῷ διαταξαμένῳ Θεῷ, οὕτω φοβήθητι μὴ καὶ σὺ τὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἑαυτὸν ἔλκων ὑπεύθυνος ἐγκλήματι μεγάλῳ γένη».

Εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως γιὰ

τὴν εἰρήνην, τὴν ἐνότητα καὶ τὸ καλὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ε Υ Χ Ε Τ Ε Σ

ΟΙ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Μάρτιος 1987

ὑπέρβαση. «Μὲ λογισμό καὶ μ' ὄνειρο», ὅπως θὰ ἔλεγε καὶ ὁ Ἐθνικός μας Ποιητής.

Καὶ τὸ κατώρθωσε αὐτὸ γιατί, παράλληλα πρὸς τὴν θαυμαστὴ πνευματικὴ ἀλκή, διέθετε καὶ τὴν μεστότερη ψυχικὴ ζωὴ. Αὐτὴ πού ἀλακωνόνταν πρωτίστως ἀπὸ τὸ ὄραμα καὶ τὴν ἐμβίωση τῆς Ἐλευθερίας. Ἔτσι ἐπέρασε τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, ὕστερα ἀπὸ θριαμβευτικὰ μεγαλεῖα καὶ ἀνεκτίμητες πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸν ἀνθρώπινο πολιτισμὸ ὑπηρεσίες, καὶ μέσα ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν ἀθλιότητα καὶ τοὺς κατατρογεμοὺς αἰῶνων βάρβαρης δουλείας, τῆς τουρκοκρατίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ὄχι λιγότερο φρικτῆς λατινοκρατίας, πού προηγήθηκε. Καὶ ἐν τούτοις ἐπέζησε, μὲ τὴν γαλήνη καὶ τὴν φαιδρότητα πού σέρνουν μέσα στὴν ψυχὴ τους τὰ πρᾶγματι ζωντανὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι πορευόμασταν πάντοτε. Κάθε Ἕλληνας ἦταν καὶ εἶναι ὁ ἀσυμβίβαστος μαχητὴς τῆς Ἐλευθερίας. Πού ἔχει μέσα του, μέσα στὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά του, ζωντανὴ καὶ θερμουργὸ τὴν συνείδηση τῆς Ἐλευθερίας ὡς χρέους πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἱστορία της. Αὐτὴ τὴν συνείδηση πού σπάξει τὰ δεσμὰ τοῦ ἀτόμου καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς προωθεῖ στὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά. Εἶναι χαρακτηριστικὸ, ὅτι ὁ Αἰσχύλος, ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς τρεῖς μεγάλους τραγικοὺς ποιητῆς τῆς κλασσικῆς μας ἀρχαιότητος, ἐθεώρησε ὅλα τὰ ἄλλα ἀσήμαντα καὶ ἐσημείωσε στὸ ἐπίγραμμα, πού ὠρισε νὰ χαράξουν στὸν τάφο του, μόνον τὸ γεγονὸς, ὅτι ὑπῆρξε Μαραθωνομάχος. Τίποτε ἄλλο! Γιατὶ ἀκριβῶς στὸν Μαραθῶνα διεξήχθη ἡ πάλη μεταξὺ ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀπανθρωπίας, ὁ ὑπέρτατος ἀγώνας γιὰ τὴν Ἐλευθερία, καὶ μόνον ἐπομένως ἡ μνήμη τῆς συμμετοχῆς στὸν ἀγῶνα ἐκείνο ἄξιζε νὰ περισωθεῖ.

Αὐτὴ ἡ συνείδηση τῆς Ἐλευθερίας ἐξηγεῖ καὶ τίς ἀμέτρητες ἐκδηλώσεις αὐταπαρνήσεως, αὐτοθυσίας, ἡρωϊσμοῦ, πού καταυγάζουν τὴν ζωντανὴ καὶ ὑπέροχη ἐκείνη δύναμη, πού ὠδηγοῦσε ὅλους τοὺς ἀγωνιστῆς τῆς Ἐθνεγεσίας, ἐπωνύμους καὶ ἀνωνύμους, στὰ ἐπικά ἐνεργήματά τους, ὅμοια ὅπως ἡ Ἀθηναῖα ὠδηγοῦσε ἄλλοτε τὰ βήματα τοῦ Διομήδη. Ὁ Γόρδον, ἐπιβιβαζόμενος στὸ καράβι του ἐφώνασε στὸν Μακρυγιάννη, τὸν θρυλικὸ ἀγράμματο Στρατηγὸ, πού ἔμεινε ἀτάραχος στὸν Πειραιά, περιμένοντας τὰ πολυάριθμα ἐχθρικά στίφη: «Τί θὰ κάμεις εἰς τόσο πλῆθος Τούρκων;». Καὶ ὁ Μακρυγιάν-

νης ἤρεμα ἀπεκρίθη: «Εἶναι ὁ Θεὸς καὶ κάνει ὁ ἴδιος:». Καὶ μὲ μιὰ φούχτα ἡρώων ἐνίκησε. Γιατὶ ὅλοι τους, αἰῶνιοι Ἕλληνες, ὅπως ὁ ἀρχαῖος πρόγονός τους ὁ Διομήδης, αἰσθάνονταν μέσα τους ὁδηγὸ καὶ παραστάτη τὸν ἰδικὸ τους Θεό, πού δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ διατελεῖ στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἴδιου καὶμοῦ, τοῦ ἴδιου ὁράματος.

Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ γενεὰ ἀκριβῶς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνεγεσίας, μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς πολιτειακῆς ὑπάρξεως τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων, ἀπεφάσισε καὶ ὠρισε νὰ ἐορτάζεται ἡ 25η Μαρτίου ὡς ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς· ὄχι βεβαίως διότι ἀνταπεκρίνετο στὴν ἐπακριβῆ ἱστορικὴ ἀλήθεια ὡς πρὸς τὴν ἐναρξη τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα· ἀλλὰ διὰ νὰ συμβολισθεῖ μὲ αὐτὸ ὅτι καὶ τὸ Ἔθνος ὡς ἡμέρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ του ἐορτάζει τὴν ἴδια ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζει καὶ ἡ Ἐκκλησία μας τὸν εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἀκόμη, καὶ κυρίως, διὰ νὰ διατρανωθεῖ ἡ ἀναμφισβήτητη ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς, μετὰ τὴν μοναδικὴ προσφορά του, μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν γλῶσσα του, κατ' οὐσίαν στὴν διαμόρφωση τῶν δογμάτων καὶ τὴν ἐμπέδωση τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως, συνεβάδισε ἔκτοτε μὲ τὴν Ὁρθοδοξία σὲ δεσμὸ ἀκατάλυτο. Αὐτὸ μάλιστα σ' αὐτὴν κυρίως στηρίχθηκε κατὰ τοὺς χαλεποὺς χρόνους τῆς δουλείας γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του. Ἀληθινά, μόνον χάρις στὸν ἐνθεο ζῆλο καὶ τὸ ζῆλο καὶ τὸ ἔργο τῶν λειτουργῶν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας, ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων, κατ' ἐξοχὴν τοῦ ταπεινοῦ παπᾶ καὶ τοῦ ἀσκητῆ καλόγερου, μέσα ἀπὸ τὴν λειτουργικὴ μυσταγωγία τῶν ἀκολουθιῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μὲ τὸ θρυλικὸ κρυφὸ σχολεῖο, μπόρεσε νὰ συντηρηθεῖ ἡ εὐλογημένη ἑλληνικὴ μας γλῶσσα, χωρὶς τὴν ὁποία ἡ ἀπώλεια καὶ τῆς ἐθνικῆς μας συνειδήσεως, ἐν ὄψει καὶ τῶν ἄλλων δεινῶν τοῦ γένους μας, θὰ ἦταν ἀναπόφευκτη. Καὶ ἡ κοινὴ αὐτὴ ὁδοιπορία Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας ἐκφράσθηκε κατὰ τὸν ὑψηλότερο τρόπο καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας. Ὁ ὁποῖος διεξήχθη «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἁγία καὶ τῆς Πατρίδας τὴν ἐλευθερία», ὄραμα καὶ ἐθελόμεινο μαζί, πού μόνο αὐτὰ ἐνέπνεαν ὅλους, χωρὶς ἐξαιρέση, τοὺς ἀγωνιστῆς. Ἀλλὰ καὶ στὴν πρωτοπορεία τοῦ

ὁποίου θρέθησαν, μάρτυρες καὶ ἀγωνιστές, ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Παπαφλέσσας στὸ Μανιάκι, ὁ καλόγερος Σαμουήλ στὸ θρυλικὸ Κούγκι τοῦ Σουλίου, ὁ Ἰωσήφ ἐπίσκοπος Ρωγῶν στὸ ἀθάνατο Μεσολόγγι καὶ ἀναρίθμητοι ἄλλοι, ἐπιφανεῖς καὶ ἀφανεῖς, λειτουργοὶ τῆς Ὁρθόδοξης πίστεώς μας.

Ἑλληνίδες καὶ Ἕλληνες,

Τὴν ἀταλάντευτη αὐτὴ πορεία ἐξηκολούθησε τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ποὺ ἀκολούθησαν. Ὅταν τὸ ἰσχυρότατο, ὅπως τὸ θέλησαν οἱ ἰσχυροὶ τῆς ἐποχῆς, νεοελληνικό μας κράτος ἀπεδύθη, οὐσιαστικά μόνο καὶ ἀβοήθητο, σὲ τιτάνεια προσπάθεια, ποὺ δυστυχῶς μόνον μερικῶς εὐοδώθηκε, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν μας χωρῶν ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ἐλληνικῶν. Καὶ στοὺς νέους αὐτοὺς ἀγῶνες, ποὺ φέρουν κυρίως τὰ ἱερὰ ὀνόματα Μακεδονικὸς Ἀγῶνας καὶ πόλεμοι Βαλκανικοί, οἱ Πανέλληνες, ἐπώνυμοι καὶ ἀνώνυμοι, ἀνεδείχθησαν σὲ ἀκατάβλητους μαχητές.

Καὶ ἦρθε κατόπιν, στὰ 1940, ἡ πανάθλια ἐπιβουλή τῶν πανισχύρων δυνάμεων τῆς ἀπανθροπίας καὶ τῆς βαρβαρότητας. Στὴν ὁποία ἔδωσε τὴν ἀπάντησή της ἡ μικρὴ μας Πατρίδα μὲ τὸ περίλαμπρο ἔπος τῶν βορειοηπειρωτικῶν βουνῶν, μὲ τὸ ὁποῖο καὶ χάρισε στὴν ἀνθρωπότητα τὴν πρώτη συμμαχικὴ νίκη. Ἔτσι καὶ πάλι ἐπετεύχθησαν τὰ ἀκατόρθωτα. Αὐτά, ποὺ ἡ κοινὴ λογικὴ τῶν ἄλλων δὲν μπορεῖ νὰ δεχθεῖ. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ μίλησαν οἱ ξένοι γιὰ θαῦμα ἐλληνικό. Χαρακτηρίζοντας μὲ τὴν ὑπέρβαση κάτι, ποὺ γιὰ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ἀποτελεῖ ἀπλῶς κοινὸ σημεῖο ἀναφορᾶς καὶ ἀναγνωρίσεως σὲ κάθε δύσκολη στιγμή τῆς πάνω ἀπὸ τέσσερις χιλιάδες χρόνια ζωῆς του.

Ἑλληνίδες καὶ Ἕλληνες,

Αὐτοῦ τοῦ ἀδαμάστου πνεύματος Ἑλευθερίας, ἡ τελευταία ἐπαλήθευση τοῦ ὁποίου σημειώθηκε μὲ τὴν ἐποποιία τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βάρβαρης τριπλῆς ξενικῆς κατοχῆς, εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς οἱ θεματοφύλακες. Εὐτυχῶς ζοῦμε τώρα σὲ καιροὺς εἰρηνικούς. Καὶ κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιὰ νὰ παραμείνουν εἰρηνικοί. Ἡ Ἑλλάδα, συνεπῆς

πρὸς τὸ πολιτιστικὸ τῆς ἥθος χιλιετηρίδων, βρίσκεται στὴν πρωτοπορεία τῶν φιλειρηνικῶν χωρῶν. Ὅμως δὲν ἔχουμε τὴν δυνατότητα νὰ ἀποτρέψουμε τὴν ἀφροσύνη ἄλλων μὲ μόνη τὴν πειθὴ καὶ τὸ παράδειγμά μας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀπαρασάλευτη ἐμμονή μας στὸ ἀγωνιστικὸ ἥθος, ποὺ συνθέτει τὸ πνεῦμα Ἑλευθερίας, ποὺ μᾶς ἐκληροδότησαν γενεές προγόνων μας ὀλοκλήρων χιλιετηρίδων, ἀποτελεῖ ὄχι μόνον προϋπόθεση τῆς ἐθνικῆς μας ἐπιβιώσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐστηρότερη προειδοποίηση, ποὺ μποροῦμε νὰ ἀπευθύνουμε πρὸς κάθε ὑποψήφιο ἐπιδρομέα.

Ὅμως κατὰ τοὺς εἰρηνικοὺς καιροὺς, ὅπως οἱ σημερινοί, ἡ εἰς βάρος τῆς ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως ἐπιβουλή ἐμφανίζεται καὶ μὲ ποικίλες ἄλλες, ἐκτὸς δηλ. ἀπὸ τὴν πολεμικὴ ἀπειλή, μορφές. Κυρίως, μὲ τὴν ὑπονόμευση τοῦ ἀγωνιστικοῦ ἥθους, τὴν φθορὰ τῶν ἀξιών, τὴν ἀλλοτρίωση μὲ τὸ βῆθισμά μας σὲ ἄκριτο εὐδαιμονισμό, τὴν θανάτωση τῆς γλυκειᾶς μας ἐλληνικῆς γλώσσας μὲ τὴν συρρίκνωσή της καὶ τὴν προσφυγὴ σὲ ξενόφερτες λέξεις καὶ ἐκφράσεις, καὶ τὰ δύο αὐτὰ μὲ τὴν κωμικὴ καὶ ἀνόητη ἐπίκληση ἀνύπαρκτης ἀνάγκης δῆθεν ἀπλουστεύσεως. Μὲ μιὰ φράση, μὲ τὴν ἀπεμπόληση τῆς ἐλληνικῆς μας ταυτότητας.

Στὸν πελώριον αὐτὸν κίνδυνον ἔχουμε χρέος νὰ ἀντιδράσουμε. Ἡ ἐθνικὴ μας ἐπιβίωση μπορεῖ νὰ διασφαλισθεῖ μόνο μὲ τὴν ὀλοένα βαθύτερη καλλιέργεια τῆς ἐθνικῆς μας αὐτοσυνειδησίας καὶ τὴν χωρὶς παρέκκλιση ἐγκαταβίωση στὶς ἀκατάλυτες ἀξίες τῆς πολιτιστικῆς μας παραδόσεως. Πολιτιστικῆς παραδόσεως, ποὺ ἀδιατίμητο πετράδι τῆς εἶναι ἡ ἀσύγκριτη ἐλληνικὴ μας γλώσσα, τὴν ὁποία καὶ γι' αὐτὸ ἔχουμε χρέος νὰ σπουδάζουμε σὲ ὅλες τὶς μορφές τῆς διαχρονικῆς της παρουσίας. Καὶ ποὺ ἐκφράζεται μὲ κάθε γνήσιο ξεχείλισμα τῆς ἐλληνικῆς λαϊκῆς ψυχῆς. Μὲ ὅ,τι σώζουν ἡ ἐθνικὴ μας παράδοση, ἡ ἀποδοχὴ τῆς ζωῆς ποὺ ἡ ἐλληνικὴ μας γωνιά μᾶς προσφέρει, ζωῆς λουσιμένης στὸ φῶς τὸ ἐλληνικὸ καὶ μυρωμένης ἀπὸ τὴν ἄχνα τῆς γῆς τῆς ἐλληνικῆς, αὐτῆς τῆς γῆς ποὺ μᾶς τρέφει. Τὸ λάλον καὶ ζωοποιὸ νερὸ θὰ πρέπει ἀπὸ τὶς δικές μας, τὶς ἐλληνικὲς πηγές, νὰ ἀντλοῦμε.

Ἑλληνίδες καὶ Ἕλληνες,

Ἡ ἀνταπόκρισή μας στὴν πρωταρχικὴ αὐτὴ

“ΔΙΚΑΙΟ ΠΥΓΜΗΣ,, ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ;

Με ὀδύνη καὶ πικρία τὸ Ὁρθόδοξο Ἑλληνικὸ Χριστεπώνυμο πλήρωμα κλήρου καὶ λαοῦ ἔζησε κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τὸ δράμα τῆς κρίσεως, ποῦ ξέσπασε στὴν Ἑλλάδα στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Γενεσιουργὸς αἰτία τῆς κρίσεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ὑποβολὴ στὴ Βουλὴ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τοῦ ἀπαράδεκτου σχεδίου νόμου, ποῦ ἔχει τὸν τίτλο «Ρύθμιση θεμάτων μοναστηριακῆς περιουσίας». Τὰ ποικίλα ἀνακοινωθέντα, τὰ διαγγέλματα καὶ οἱ ποιμαντορικὲς ἐγκύκλιοι τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἱ. Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐξαρτωμένης ἐκ τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡμιαυτονόμου Ἐκκλησίας Κρήτης· ἡ συμπαραστάσις τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Δωδεκανήσου· οἱ κινητοποιήσεις τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος (ΙΣΚΕ)· οἱ ἀνακοινώσεις τῶν Τμημάτων τῶν δύο Θεολογικῶν μας Σχολῶν, ἄλλων ἐπιστημονικῶν σωματείων καὶ πλήθους φορέων συλλογικῆς εὐθύνης· οἱ ἐπιβλητικὲς λαμπρὲς τηλεοπτικὲς ἐμφανίσεις τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου καὶ Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου· τὰ φλογερὰ καὶ διαφωτιστικὰ κηρύγματα τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν καὶ τῶν διαφόρων ἱεροκηρῦκων κατὰ τὴν διάρκειά τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, τῆς τελέσεως τῆς Εὐχαριστιακῆς Θ. Λειτουργίας καὶ ἄλλων λατρευτικῶν συνάξεων· ὁ λαμπρὸς ἑορτασμὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαιῶν ὑπὸ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας προεξάρχοντος καὶ ἱερουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης

Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ· ἡ συγκέντρωσις στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁμονοίας καὶ ἡ πρωτοφανὴς ἐπιβλητικὴ πορεία τῶν ἐφημερίων πρὸς τὸ Μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου· οἱ πένθιμες κωδωνοκρουσίαι τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Χώρας· τὸ συγκλονιστικὸ συλλαλητήριον τῆς 1ης Ἀπριλίου στὸ Σύνταγμα μετὰ τὶς φλογερὲς ὁμιλίαι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνου καὶ Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου· οἱ συγκινητικὲς ἐκδηλώσεις ἐκ μέρους τοῦ Χριστεπώνυμου πληρώματος, ποῦ ἔδειξαν τὴν συμπαραστάσιν τοὺς στὸν ἀγῶνα τῆς Ἱεραρχίας εἴτε μετὰ ἐπιβλητικὲς συνάξεις εἴτε μετὰ ἀποστολὴ ἀναριθμητῶν τηλεγραφημάτων· ἡ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐκδήλωσις ἀντιθέσεως ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἐκ μέρους πολιτικῶν κομμάτων διαφόρων ἀποχρώσεων καὶ διακεκριμένων στελεχῶν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου· ἡ ἐκδηλωθεῖσα συμπαραστάσις πρὸς τὴν ἀγωνιζομένη Ἐκκλησία ἐκ μέρους μεγάλης μερίδος τοῦ περιοδικοῦ καὶ τοῦ ἡμερησίου Τύπου, στὸν ὁποῖο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δημοσιεύθησαν ἐξαιρετὰ ἄρθρα Ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν συνεργατῶν· τὰ μνημειώδη τηλεγραφήματα συμπαραστάσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκ μέρους τοῦ Παναγιωτάτου Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν τῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ πολλῶν ἑτεροδόξων — ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια κατέστησαν σαφές, ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ ἐπιμάχου Νομοσχεδίου σημαίνει τοποθέτησι δυνάμιτιδος στὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐμψυχουμένου ὑπ’ αὐτῆς Ἐθνους, ὅπως καὶ ἑναρξὶ νέου ἐθνικοῦ διχασμοῦ, ὁ ὁποῖος γίνεται ἀκόμη πιὸ ἐπικίνδυνος

ἀξίωση ἑλληνικότητας ἀποτελεῖ τὸν ἐκφραστικώτερον τρόπο προσφορᾶς τιμῆς πρὸς τοὺς ἡρώες καὶ τοὺς μάρτυρες ποῦ μᾶς ἐχάρισαν τὴν Ἐλευθερία. Καὶ ἀκόμη μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν ἡσυχία γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὴν αἰσιοδοξία γιὰ τὸ μέλλον.

Συγχρόνως ἀποτελεῖ τὸν οὐσιαστικώτερον χαιρετισμὸν, ποῦ σύσσωμος ὁ Ἑλληνισμὸς προσφέρει, μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐθνικῆς μας ἑορτῆς, ὡς μῆνυμα ἐλπίδας πρὸς τοὺς τόσο σκληρὰ δοκιμαζομένους ἀδελφούς μας τῆς Κύπρου.

(Ἀθήνα, 24 Μαρτίου 1987)

κατὰ τὶς δύσκολες ἡμέρες, τὶς ὁποῖες ἀντιμετωπίζει τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος.

Ὅπως τονίσθηκε ὑπὸ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, τοῦ ἐφημεριακοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ ὄλων, ὅσοι συμπαραστάθηκαν καὶ συμπάριστανται στὸν δικαιολογημένο ἀνένδοτο ἀγῶνα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅπως ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν διαφωτιστικῶν ἱστορικῶν ἀνακοινώσεων, μηνυμάτων καὶ δημοσιευμάτων τους, οἱ διατάξεις τοῦ — ὡς μὴ ὠφελε ψηφισθέντος ἤδη — ἐπιμάχου Νομοσχεδίου εἶναι ἀπαράδεκτες, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

1) Ἡ κατάθεσις στὴ Βουλὴ τοῦ Νομοσχεδίου ἐσήμαινεν αἰφνιδία ἐγκατάλειψι τῶν συναινετικῶν διαδικασιῶν καὶ τοῦ ἕως τώρα θετικοῦ διαλόγου μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ἀντὶ τοῦ προσδιορισμοῦ συναινετικῆς λύσεως χρησιμοποιήθηκε εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας τὸ «δίκαιο τῆς πυγμῆς» καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἐπιστρατεύσεως σιδηρᾶς ἐνδοκομματικῆς πειθαρχίας πρὸς ἀποφυγὴ τῆς διαφωνίας πολλῶν βουλευτῶν τοῦ κυβερνῶντος κόμματος, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ ἤθελαν τὴν ὑποτίμησι καὶ ἀποδυνάμωσι τῆς Ἐκκλησίας.

2) Τὸ ψηφισθὲν Νομοσχέδιο οὐσιαστικῶς καθιστᾷ δυνατὴ τὴν ἄμεση ἢ ἔμμεση δήμευσι ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ σημαίνει ὑποταγὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ Κράτος καὶ μετατροπὴ τῆς «σὲ ἀσφυκτικᾶ ἐλεγχόμενον οἰκονομικᾶ καὶ διοικητικᾶ κρατικὸ ὄργανισμὸν». Ἐνῶ ὅλες οἱ ἐτερόδοξες καὶ ἀλλόθρησκες κοινότητες παραμένουν ἐλεύθερες, ἢ κατὰ τὸ Σύνταγμα «ἐπικρατοῦσα» στὴν Ἑλλάδα Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία χάνει τὴν ἐλευθερίαν της καὶ — ἀντιθέτως πρὸς τὰ ὄραματα τοῦ κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ σὲ πολλὰ σημεῖα παραβιαζομένου γνωστοῦ «συμβολαίου μετὰ τὸ λάβ», τὸ ὁποῖο διεκήρυττε ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἶναι αὐτοδιοίκητη καὶ ἐλεύθερη — ὑποτάσσεται στὸν κρατικὸ μηχανισμὸ καὶ σὲ κέντρα ἀποφάσεων, ποὺ εὐρίσκονται ἐκτὸς αὐτῆς καὶ ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ ἔχουν οὐσιαστικὴ σχέσι ἢ καὶ νὰ διάκεινται ἐχθρικῶς πρὸς αὐτήν.

Ἐνῶ τὸ Κράτος δὲν διαθέτει γιὰ κοινωνικοὺς σκοποὺς τὴν πολλαπλασία ἀναξιοποίητη ἰδική του περιουσία, ὅπως ἀποδεικνύει ἀξιοπρόσεκτη μελέτη τοῦ θεολόγου καὶ νομικοῦ κ. Εὐαγγ. Λέκκου, ἀντιθέτως ἢ ἰδία ἢ Ἐκκλησία μετὰ τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας προέτεινε νὰ παραχωρήσῃ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας της σὲ πτωχοὺς ἀγρότες καὶ πολυτέκνους. Τὸ Κράτος δὲν βοηθεῖ στὴν ὑλοποίησι τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐπιδιώκει νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν διοικητικὴ καὶ οἰκονομικὴ αὐτοτέλεια τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι, ὅπως τονίσθηκε, «τὸ νομοσχέδιο αὐτὸ ἐπιβάλλει καθεστῶς ἀναγκαστικῆς διαχειρίσεως, ἀλλὰ καὶ ρευστοποιήσεως ὄλων τῶν περιουσιακῶν στοιχείων, κινητῶν καὶ ἀκινήτων, τῶν ἱερῶν μονῶν, ἐγκαθιστώντας πρὸς ὑλοποίησι τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἓνα εἶδος Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ ἀπαρτιζόμενο κατὰ τὴν πλειοψηφίαν ἀπὸ ἐκπροσώπων τοῦ κράτους μετὰ σκοπὸ εἶτε νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιουσία ὅχι σὲ ἀκτήμονες γεωργούς, ἀλλὰ σὲ — ἀποτυχημένους σὲ πολλὰς περιπτώσεις κατὰ τὶς διαπιστώσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης — κομματικούς γεωργικούς καὶ κτηνοτροφικούς συνεταιρισμοὺς, εἶτε νὰ τὴν ἐκποιήσῃ καὶ νὰ μεταβιβάσῃ τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὶς ἐκποιήσεις στὴ χοάνη τοῦ Δημοσίου ἢ ἀκόμη καὶ ἐξαρτωμένων ἐξ αὐτοῦ νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ δικαίου.

3) Οἱ ρυθμίσεις τοῦ Νομοσχεδίου, — ποὺ ἐκ τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος τῆς «συναλληλίας» σημαίνουν ὀπισθοδρόμησι σὲ στυγνὲς μορφὲς ἀνεπιθυμήτου ἀκράτου πολιτειοκρατικοῦ συστήματος σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας —, παραβιάζουν προφανῶς τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστικὴ παράδοσι καὶ τὴν μακροχρόνιον κανονικὴν τάξιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποία οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀμέσως ἐποπτευόμενα ἐκκλησιαστικὰ στελέχη διαχειρίζονται τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν. Συμφώνως πρὸς τὸν λη' κανόνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος ἐπικυρώνεται καὶ ἀπὸ τὸν ιβ' κανόνα τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, «πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἔχεται τὴν φροντίδα καὶ διοικεῖται αὐτὰ ὡς τοῦ Θεοῦ

έφορῶντος». Ὁ μα' κανὼν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων προσθέτει: «Προστάσσομεν, τὸν ἐπίσκοπον ἔξουσίαν ἔχειν τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων. Εἰ γὰρ τὰς τιμίας τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς αὐτῷ πιστευτέον, πολλοῦ ἂν δέη περὶ τῶν χρημάτων ἐντέλλεσθαι, ὥστε κατὰ τὴν αὐτοῦ ἔξουσίαν πάντα διοικεῖσθαι, καὶ τοῖς δεομένοις διὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακονεῖν ἐπιχορηγεῖσθαι μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ πάσης εὐλαβείας». Γιὰ τὴν ἀγροτική περιουσία τῆς Ἐκκλησίας, χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὁποίας ὁ ιβ' κανὼν τονίζει τὰ ἑξῆς: «Εἰ δὲ προφασίζονται ζημίαν ἐμποιεῖν, καὶ μηδὲν πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸν ἀγρόν, μηδ' οὕτω τοῖς κατὰ τόπον ἄρχουσιν ἐκδιδόναι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς. Εἰ δὲ π α ν ο υ ρ γ ί α π ο ν η ρ ᾱ χ ρ ῆ σ ι ο ν τ ο, καὶ ἐκ τοῦ κληρικοῦ ἢ τοῦ γεωργοῦ ὠνήσεται ἄ ρ χ ω ν τὸν ἀγρόν, καὶ οὕτως ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν, καὶ ἀποκαθίστασθαι τῷ ἐπισκοπεῖω ἢ τῷ μοναστηρίω».

4) Τὸ ἐπίδικο Νομοσχέδιο σημαίνει ὄχι μόνο κατάργησι τοῦ Αὐτοδιοικήτου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐπὶ πλέον ἀνοίγει τὸν δρόμο γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ διάβρωσι αὐτῆς καὶ γιὰ τὸν διχασμὸ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος. Ἐπεκτείνοντας τὶς δημοτικὲς βλέψεις τοῦ ὄχι μόνον ἄμεσα πρὸς τὴν ὀ λ η μοναστηριακῆ, ἀλλὰ καὶ ἔμμεσα πρὸς τὴν μητροπολιτικὴ καὶ ἐνοριακὴ περιουσία, καθορίζει ὅτι τὴν πλειονοψηφία στὰ Μητροπολιτικά καὶ στὰ Ἐνοριακά Συμβούλια θὰ τὴν ἔχουν τόσον πρόσωπα ὀριζόμενα ἀπὸ τὸν Νομάρχη, ὅσον καὶ «αἰρετὰ λαϊκὰ μέλη», ποὺ θὰ ἐκλέγωνται κατὰ τρόπον, γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν προβλέπεται συναίνεσις τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μόνον ἀπόφασις τοῦ οἰουδήποτε Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων!

Ἡ συνοδεύουσα τὸ Νομοσχέδιο εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἰσχυρίζεται, ὅτι τοῦτο «προάγει πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἐνεργὸ καὶ συνειδητὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ — τοῦ ἐκκλησιάσματος — στὰ τῆς Ἐκκλησίας, σύμφωνα μὲ τὶς ἀληθινὲς δημοκρατικὲς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ γενικότερα προάγει σχέσεις συνευθύνῃς μεταξὺ Πολιτείας, Ἐκκλησίας καὶ Λαοῦ».

Ἀλλὰ οἱ κατὰ ὀρθοδοξοφανῆ τρόπον διατυπωμένοι ἰσχυρισμοὶ αὐτοὶ ἀποδεικνύουν εἴτε ἀποκρυπτόμενες βλέψεις καὶ ἐπιδιώξεις, εἴτε τουλάχιστον ἀφέλεια καὶ ἔλλειψι πολιτικοῦ ρεαλισμοῦ, ἔνεκα τῆς ὁποίας παραθεωρεῖται ἢ βοῶσα καὶ κρᾶζουσα πραγματικότης μέσα σὲ ὄλους τοὺς τομεῖς, στοὺς ὁποίους μὲ «δικαιο πυγμαῆς» ἐπιβλήθηκε ὁ δῆθεν «ἐκδημοκρατισμός».

Ἀσφαλῶς στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τὸ δημοκρατικὸ πνεῦμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀξιοποιήσεις τῶν λαϊκῶν εἴτε σὲ μερικές περιπτώσεις ἐκλογῆς ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν καὶ πάντοτε διὰ τῆς ἀναφωνήσεως τοῦ «Ἀξιος», εἴτε συμμετοχῆς στὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μολοντί τοῦτο συνέβαινε σὲ ἐποχές, ποὺ δὲν ὑπῆρχε κομματικὸς πολιτικὸς πλουραλισμὸς καὶ τὰ μέλη τοῦ σχετικῶς μικροῦ ποιμνίου τῶν συνειδητῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ συμμετεῖχαν ἐνεργῶς στὴ λειτουργικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ, ἦταν γνωστὰ καὶ δὲν ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ συναμιχθοῦν στίς τάξεις αὐτῶν ὑποκριτικῶς καὶ μὲ ἄλλοτρίους σκοποὺς καὶ πρόσωπα, ποὺ τυχόν εἶχαν σαφῶς ἀντιχριστιανικὴ κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία, παρὰ ταῦτα ἢ ἐπιθυμητὴ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ἦταν ἀρκετὰ περιορισμένη. Ὅπως τονίζει ὁ διακεκριμένος Ἀκαδημαϊκὸς καὶ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννης Καρμίρης, «οἱ λαϊκοὶ δύνανται νὰ συμμετέχουν εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας», «ἀλλ' ἐν περιορισμένῳ βαθμῷ καὶ πάντοτε ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ εἶτα τῶν ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων». Οἱ λαϊκοὶ ἔμπορῶν νὰ συμμετέχουν σὲ ἐκκλησιαστικὰ διακονήματα «πάντοτε ἐν ἀγαστῇ μετὰ τῶν ἡγουμένων κληρικῶν συμπράξει» (Ἰωάννου Καρμίρης, Δογματικῆς Τόμος Ε': Ὀρθόδοξος Ἐκκλησιολογία, Ἀθῆναι 1973, σελ. 502 καὶ 497). Ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν «ἐν περιορισμένῳ βαθμῷ» ἄσκησι τῶν δικαιωμάτων τῶν λαϊκῶν γίνονταν μερικές φορές ἀναπόφευκτες σὲ ἀνθρώπινα ὄντα καταχρήσεις καὶ φατριασμοί, γι' αὐτό, ὅταν ὑπῆρχε

κίνδυνος ἐκτροχιασμοῦ σὲ ὀχλοκρατικές ἐκδηλώσεις, ἢ συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου σὲ ἐκλογές ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν ἀναστελλόταν πλήρως. Ἔστω ὡς παράδειγμα ὁ ὑπ' ἀρ. ιγ' κανὼν τῆς συνόδου τῆς Λαοδικείας «περὶ τοῦ μὴ τοῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱερατεῖον». Ἐνας τέτοιος κανὼν θὰ εἶχε πολὺ μεγαλύτερη ἐφαρμογὴ σὲ ἐνοριακοὺς ἐκλογικοὺς ἀνταγωνισμοὺς, οἱ ὁποῖοι θὰ γίνωνται σὲ μία κοινωνία, στὴν ὁποία ἡ πλουραλιστικὴ κομματικοποίησις ἔχει εἰσδύσει ἀκόμη καὶ σ' αὐτὲς τὶς «μαθητικὲς κοινότητες» ἢ στὰ ξεχωριστὰ καφενεῖα τῶν Ἑλληνικῶν χωριῶν. Πρέπει οἱ ἐνορίες μας νὰ παραμείνουν ὁάσεις ἐνότητος καὶ ἀγάπης. Δὲν πρέπει νὰ γίνουν κέντρα διχασμοῦ.

Ἄλλως τε ἡ Ἐκκλησία μας ἀξιοποιεῖ σήμερα τοὺς λαϊκοὺς στὰ ἐνοριακὰ συμβούλια καὶ σὲ πολλὰς ἐπιτροπὲς καὶ συλλογικὰ τῆς ὄργανα. Καὶ ἀσφαλῶς πρέπει στὸ μέλλον νὰ τοὺς ἀξιοποιήσῃ ἀκόμη περισσότερο σὲ κληρικολαϊκὲς συνάξεις, ὅπως ἔχει ἐπιτευχθῆ ἀξιεπαίνως σὲ πολλὰς ἐλληνορθόδοξαι Ἐκκλησίες τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁμογενῶν καὶ ὅπως ἔχει ἀρχίσει νὰ γίνεται καρποφόρως καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀξιοποίησις αὐτῆ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου γίνεται καὶ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ γίνεται ὄχι μὲ ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ Νομάρχου ἢ ἄλλων ἐκπροσώπων τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, οὔτε μὲ τὴν εἰσβολὴν τοῦ κομματισμοῦ στὶς ἐνορίες καὶ μὲ ἀποφάσεις ἐξωεκκλησιαστικῶν κέντρων ἀποφάσεων, ἀλλὰ πάντοτε συμφώνως πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικὴν καὶ κανονικὴν παράδοσιν, ἢ ὁποία ἀναγνωρίζει ἀσκησι δικαιωμάτων στοὺς λαϊκοὺς μὲ τὴν ἀπαραίτητη πνευματικὴ συμμεταρτυρία τῶν ἐφημερίων καὶ ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν καὶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου (Πρβλ.

τοὺς κανόνες τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ποὺ ἀναφέραμε πρὸς πάντων). Ὅπως σημειώνει πάλιν ὁ σεβαστὸς Καθηγητὴς κ. Ἰ. Καρμίρης, οἱ ἐπίσκοποι συγκεντρώνουν «τὸ πλήρωμα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ ἐξουσιῶν» (ἐνθ' ἀνωτ., σ. 411). Κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰγνάτιο, «μηδεὶς χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου τι πρασσέτω τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν... Ὅπου ἂν φανῆ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλήθος ἔστω» (Σμυρν. VIII). Καὶ κατὰ τὸν ἅγιον Κυπριανό, «ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐν τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ ἐάν τις δὲν εἶναι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου, δὲν εἶναι καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ» (Ἐπιστ. 33,1· 66,8).

Ἡ ἐξάρτησις τῆς ἐκλογῆς τῶν λαϊκῶν μελῶν τῶν μητροπολιτικῶν καὶ ἐνοριακῶν συμβουλίων ἐκ τοῦ ἐπισκόπου ἢ ἐκ τοῦ ἐφημερίου καὶ ὑπὸ τὶς εὐλογίαις των εἶναι πολὺ περισσότερο ἐπιβεβλημένη ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸ ἔργον τῶν μητροπολιτικῶν καὶ ἐνοριακῶν συμβουλίων δὲν συρρικνώνεται μόνον στὴν οἰκονομικὴ διαχείρισιν, ὅπως ἐσφαλμένως ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ ψηφισθέντος Νομοσχεδίου, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ σὲ πλεῖστα καὶ σπουδαιότερα πνευματικὰ ζητήματα, ὅπως εἶναι ἡ εἰκονογράφησις τῶν ἱ. ναῶν ἢ ἱδρυσις πνευματικῶν, πολιτιστικῶν καὶ νεανικῶν κέντρων ἢ ἀνάπτυξις καὶ ὀργάνωσις τῶν κατηχητικῶν, ἱεραποστολικῶν, ἐκδοτικῶν, κοινωνικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἐξορμήσεων καὶ δραστηριοτήτων κ.τ.τ.

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ μὴ παραθεωρῆται τὸ γεγονός, ὅτι σὲ τομεῖς δραστηριότητος, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦν λεπτοτάτους καὶ διακριτικοὺς χειρισμοὺς ἢ ἀνώτερα πνευματικὰ κριτήρια ἢ ἐξειδικευμένες γνώσεις ἐπαϊόντων ἢ ἐχεμύθεια ἢ καὶ ἀπόρρητο (λ.χ. τῆς ἱ. ἐξομολογήσεως, τῆς ἀντιμετωπίσεως μερικῶν ζητημάτων ἐθνικῆς ἀμύνης ἢ κρατικῆς διπλωματίας) δὲν εἶναι δυνατό νὰ ἰσχύουν δημαγωγικὰ συνθήματα περὶ συμμετοχικοῦ «ἐκδημοκρατισμοῦ». Ἀλλοίμονον ἂν τέτοια συνθήματα λαμβάνονταν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐκλογὴν λ.χ. τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων ἢ κατὰ τὴν διαχείρισιν τῶν δαπανῶν γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἄμυνα ἢ κατὰ τὴν ἀπό-

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

φασι τῆς Ἠγεσίας τοῦ Ἔθνους, γιὰ τὴν κήρυξι ἢ τὴν ἀποφυγὴ ἑνὸς πολέμου! Ἀλλοίμονον ἂν οἱ σχετικὲς ἀποφάσεις θὰ ἔπρεπε νὰ λαμβάνωνται μὲ τὴν ψῆφο ὅλων τῶν ὑπηρετούντων στὸ στρατὸ ξηρᾶς, στὸ ναυτικὸ καὶ στὴν ἀεροπορία!

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου πολλῶν τομέων τοῦ δημοσίου καὶ κοινωνικοῦ βίου ἐξαρτᾶται ὄχι ἀπὸ πολυπληθεῖς ψήφους, ἀλλὰ ἀπὸ σχέσεις συναινετικῆς ὑπακοῆς ἢ πειθαρχίας ἢ συνεργασίας, ποὺ στηρίζεται σὲ ἐμπιστοσύνη πρὸς πρόσωπα ἠὺξήμενου κύρους καὶ γενικότερας ἀκτινοβολίας. Τέτοιο κύρος καὶ τέτοια ἀκτινοβολία ἔχουν πολὺ περισσότερο — *jure divino* κατὰ τὴν γνήσια ὀρθόδοξη παράδοσι — οἱ ἐπίσκοποι ὡς προσετώτες τῆς κατὰ περιοχὲς εὐχαριστιακῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνάξεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες αὐτοὺς μέσα στὴν εὐχαριστιακὴ δομὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ, πρὸς τὴν ὁποία ἔχουν ἀμεση ἢ ἔμμεση ἀναφορὰ ὅλες οἱ πτυχὲς καὶ πάντα τὰ ἱερά λειτουργήματα καὶ διακονήματα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου.

Νομίζομε, ὅτι ὅλα ὅσα ἐξεθέσαμε πιὸ πάνω ἐξηγοῦν, γιὰτὶ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. κ. Δημήτριος τηλεγραφικῶς ἐδήλωσε κατὰ μνημειώδη τρόπον πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ, τὰ ἐξῆς: «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία... ὑπὸ τὸ φῶς τῶν καὶ συνταγματικῶς κατωχρωμένων Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἰσχύον νόμου ἔχόντων Τόμου τοῦ 1850 καὶ Πράξεως τοῦ 1928 συμπάσχουσα διαδηλοῖ, Συνοδικῆ ἀποφάσει, ὀλόθυμον συμπαράστασιν Αὐτῆς πρὸς δοκιμαζομένην θυγατέρα Ἐκκλησίαν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θεωρεῖ, ὅτι ὁ ὑπὸ συζήτησιν καὶ ψήφισιν νόμος ἀλλοιώνει κατ' ἀντικανονικὸν τρόπον Ἀποστολοπαράδοτον σύστημα διοικήσεως Ἐκκλησίας, ὑπεισάγων κοσμικὸν ἐξωεκκλησιαστικὸν παράγοντα εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ΣΤΟΠ. Τοῦτο μέλλει ἔχειν ὀλεθρίας ἐπιπτώσεις ἐπὶ πνευματικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπροβλέπτους ἀρνητικὰς συνεπειὰς εἰς ἀντιστοίχους περιπτώσεις ἄλλων ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Εὐχόμεθα ὅπως πρυτανεύσῃ πνεῦμα συνέσεως ἐπὶ

ἀναγνωρίσει πολυτίμου ἱστορικῆς προσφορᾶς Ἐκκλησίας καὶ ἀποφευχθῆ παντὶ τρόπῳ καταπάτησις τῶν ἀπ' αἰῶνων σεβαστῶν γενομένων θεμελιωδῶν διοικητικῶν καὶ πνευματικῶν δικαιωμάτων Αὐτῆς ἀείποτε φιλοστόργως συμπαρισταμένης πρὸς εὐσεβῆ λαὸν Αὐτῆς».

Ἐλπίζομε ὅτι τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας θὰ συγκινηθοῦν τόσο ἐκ τῆς φωνῆς τῆς ἀγωνίας τῆς Σεπτῆς Κορυφῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅσον καὶ ἐκ τῆς καθολικῆς μέσα στὸν δι-ορθόδοξο καὶ διεκκλησιαστικὸ χῶρο ἀποδοκιμασίας τοῦ ψηφισθέντος στὴ Βουλὴ ἀπαρδέκτου σχεδίου νόμου καὶ θὰ ἐξεύρουν τρόπους ἐξόδου ἐκ τῆς κρίσεως καὶ ἀποφυγῆς στὴν πρᾶξι τοῦ ἀποφασισθέντος καιρίου πλήγματος ἐναντίον τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας, πλήγματος ποὺ ἀναποφεύκτως θὰ δημιουργήσῃ νέο καταστρεπτικὸ ἐθνικὸ διχασμό. Γιὰ τὴν Κιβωτὸ τοῦ Γένους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἰσχύη «δίκαιο πυγμῆς», ποὺ θὰ εἶναι δυνατὸ νὰ χρησιμοποιηθῆται ἐκάστοτε ἐναντίον τῆς ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἐξωεκκλησιαστικὰ κέντρα ἀποφάσεων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνετα κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιδικῶν.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Παραθέτουμε στη συνέχεια, κατά χρονολογική σειρά, τα επίσημα ανακοινθέντα του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου, τα ληφθέντα τηλεγραφήματα συμπαράστασης, τα ψηφίσματα κ.λπ., με τα οποία δίδεται έναργής εικόνα του «χρονικού της κρίσεως» στις σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας, εξ άφορμής του κατατεθέντος και ψηφισθέντος Νομοσχεδίου «Για τή ρύθμιση θεμάτων της εκκλησιαστικής περιουσίας».

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν

ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 13ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Συνήλθε σήμερα σε έκτακτη Συνεδρία ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος με τη συμμετοχή και άλλων παρευρισμένων Ιεραρχών και αφού μελέτησε το κατατεθέν νομοσχέδιο περί της εκκλησιαστικής περιουσίας αποφάσισε ομόφωνα τα ακόλουθα:

α) Νά επιστραφεί το νομοσχέδιο στο Υπουργείο Παιδείας με την υπόδειξη να επέλθουν ουσιαστικές τροποποιήσεις, επειδή πολλές επίμαχες διατάξεις του νομοσχεδίου αντίκεινται στο Ισχύον Σύνταγμα και καταλύουν κατάφωρα το αυτοδιοίκητο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Αυτό το αυτοδιοίκητο, το σύμφωνο με την ορθόδοξη εκκλησιαστική παράδοση και κατοχυρωμένο από το Σύνταγμα, υποστήριξε κατ' επανάληψη ο κ. Πρωθυπουργός και καθορίσθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ως αμετάθετη πολιτική της Κυβερνήσεως.

β) Νά διακηρύξει και πάλι ότι η Εκκλησία παραχωρεί την αγροτική και τη δασολεϊβαδική μοναστηριακή της περιουσία, κατά το μέγιστο μέρος, της οποίας έχει και τη δυνατότητα να διαθέσει απ' ευθείας στους αγρότες, τους ακτήμονες, τους άπορους και τους πολυτέκνους.

γ) Νά δηλώσει δημόσια ότι το Υπουργείο Παιδείας ακολούθησε τη μονομερή νομοθετική ρύθμιση, χωρίς να λάβει υπ' όψη του σπουδαιότερα σημεία της απόφασεως, της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας και του συναφούς γραπτού κειμένου της Επιτροπής των Ιεραρχών.

δ) Νά γνωρίσει στον ελληνικό λαό ότι με το νομοσχέδιο επιχειρείται άπροκάλυπτη επέμβαση στα της διοικήσεως της Εκκλησίας, αφού οι Νομάρχες θα συγκροτούν τα Μητροπολιτικά και Εκκλησιαστικά Συμβούλια με κίνδυνο να εισβάλει έτσι ο κομματισμός στην Εκκλησία.

ε) Νά επικαλεσθεί την προσωπική παρέμβαση του κ. Πρωθυπουργού για άποσόθεση της κρίσεως προς μείζον συμφέρον του ελληνικού λαού, αφού η σύγκρουση θα έχει ολέθριες συνέπειες στην εθνική του ενότητα.

Τέλος συγκαλείται από τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ ή Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας για τήν προερχή Τετάρτη 18 Μαρτίου έ.ξ. προς αντιμετώπιση της καταστάσεως.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος προέβη στην ακόλουθη δήλωση:

«Με το επίμαχο Νομοσχέδιο υπό το πρόσχημα της «κοινωνικοποιήσεως» της εκκλησιαστικής περιουσίας και του «έκδημοκρατισμού» της διοικήσεως της επιχειρείται ίταμη επέμβαση του κομματικού κυβερνητικού μηχανισμού στην εκκλησιαστική ζωή που θέλει να ελέγχει έφεξης όλες τις δραστηριότητες της Εκκλησίας. Με τήν ύποκριτική επίκληση του ένδιαφέροντος της Κυβερνήσεως για τήν Εκκλησία και με τήν παραπλανητική αναγνώρισή της σαν «κορυφαίου θεσμού του Έθνους» ο κ. Υπουργός της Παιδείας εξωραίζει τις χειροπέδες που θέλει να φορέσει στα χέρια και στα πόδια της Εκκλησίας μετατρέποντάς μας σε άβουλα και άφωνα όργανα της κάθε Κυβερνήσεως.

Άγώνες δεκαετιών για τή σταδιακή άπελευθέρωση της Εκκλησίας από τόν θανάσιμο κρατικό έναγκαλισμό, που τρέφονταν με τó όραμα μιάς έλευθερης και δυνατής Εκκλησίας, επιχειρείται να πέσουν στο κενό και επαναφέρεται τó καθεστώς της Βαυαροκρατίας και της ουσιαστικής αίχμαλωσίας της Εκκλησίας στο κράτος. Ο ελληνικός λαός είμαι θέβαιος ότι θέλει τήν Εκκλησία του ανεξάρτητη και όχι παίγνιο στα χέρια του κάθε Νομάρχη. Γι' αυτό είμαστε άπόλυτα αντίθετοι με τά μέτρα της Κυβερνήσεως και θα άγωνισθομε με όλες μας τις δυνάμεις για να τά πολεμήσομε. Δέν είναι πλέον ó άγώνας μιας άγώνας για χωράφια και κτήματα, που άλλωστε ή Εκκλησία τά πρόσφερε οικειοθελώς, όπως δείχνουν οι άποφάσεις της Ιεραρχίας του 1985 και του 1986. Ο άγώνας τώρα είναι για τή διατήρηση της Εκκλησίας έξω από τόν κομματικό έλεγχο, μακριά από τά δεσμά και τήν υποδούλωση στο κράτος. Επέστη ή ώρα για τόν χωρισμό. Οι σχέσεις μας με τήν Πολιτεία προϋποθέτουν κράτος εϋσεβές και όχι άντιορθόδοξο. Όταν ή προϋπόθεση αυτή δέν υπάρχει, δέν χρειάζεται να υπάρχουν και οι άλλες χωρίς άντίκρυσμα σχέσεις μας με τήν Πολιτεία. Ο χωρισμός μας από αυτήν προβάλλει τώρα σαν ή μοναδική διέξοδος από τó άδιέξοδο στο όποιο όδηγεί τά πράγματα με τήν όδδιαλαξία της ή Κυβέρνηση. Τό σύνθημά μας είναι: —Κάτω τά χέρια από τήν Εκκλησία! Θέλομε Εκκλησία ΕΛΕΥΘΕΡΗ, ΖΩΝΤΑΝΗ και ΔΥΝΑΤΗ.

(13 Μαρτίου 1987)

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν

ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Η Όρθόδοξος Εκκλησία της Ελλάδος εκφράζει τήν θλίψη της και τήν διαμαρτυρία της ένώπιον όλοκληρου του Έλληνικού λαού για τó χθεσινό νέο άτόπημα του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Αντώνη Τρίτση με τήν προετοιμασμένη εμφάνισή του στη Τηλεόραση, από τήν όποια και μίλησε για τήν κρίση που έχει δημιουργηθή άνάμεσα στην Εκκλησία και τήν Πολιτεία με άφορμή τó θέμα της Εκκλησιαστικής περιουσίας.

Τά περισσότερα από όσα είπε ό κ. Υπουργός είναι άνακριβή και παραπλανητικά. Στην πραγματικότητα υπέβαλε ό ίδιος έρωτήματα στον έαυτό του και άπάντησε μόνος του και άνενόχλητος. Εάν αυτό λέγεται Δημοκρατία και πληροφόρηση, τότε ή Δημο-

κρατία στην Ελλάδα έχει πεθάνει και η αλήθεια έχει δολοφονηθεί.

Η 'Εκκλησία ζητεί αύθμερον ένα ελεύθερο διάλογο από την Τηλεόραση μεταξύ του 'Υπουργού και των δικών της εκπροσώπων χωρίς προκατασκευαστές και κανένα συντονιστή. Τότε θα φανή τί δυναμίτης τοποθετείται στα θεμέλια της Χριστιανικής 'Ορθοδοξίας και του 'Ελληνικού 'Εθνους με το κατατεθέν Νομοσχέδιο, ποιά είναι η αντίσυνταγματικότητα του Νομοσχεδίου, ποιά είναι η αλήθεια για την 'Εκκλησιαστική περιουσία, τί σημαίνει αυτοδιοίκητο της 'Εκκλησίας και ποιά είναι η αδιάσπαστη ένότητα των ποιμένων της 'Εκκλησίας, επισκόπων και ιερέων με τον πιστεύοντα στην 'Εκκλησία 'Ελληνικό Λαό.

Διευκρινίζοντας τα παραπάνω η 'Εκκλησία δηλώνει και πάλι ότι παραχωρεί το μέγιστο τμήμα της έναπομεινάσης Μοναστηριακής περιουσίας και διακηρύσσει URBI ET ORBI ότι δεν πρόκειται να αποδεχθή τις διατάξεις του Νομοσχεδίου, με τις οποίες όχι μόνον παραθεωρούνται οι απόψεις της 'Εκκλησίας, για το ζήτημα αυτό, αλλά επιχειρείται επέμβαση στη διοίκηση της 'Εκκλησίας της οποίας το αυτοδιοίκητο είναι κατοχυρωμένο από το Σύνταγμα και την 'Ορθόδοξη 'Εκκλησιαστική παράδοση.

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΗΣ 19 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Η 'Ιερά Σύνοδος της 'Ιεραρχίας της 'Εκκλησίας της Ελλάδος, αφού εις μάτην ανέμεινε την ανταπόκριση του κ. Πρωθυπουργού εις την παράκλησιν της να γίνει δεκτή εις ακρόασιν 'Επιτροπή έξ 'Ιεραρχών εις μίαν τελευταίαν προσπάθειαν αναζήτησεως συμβιβαστικής λύσεως εις το άνακύψαν μέγα εκκλησιαστικόν ζήτημα, έσυνέχισε σήμερα τις έργασίες της και έλαθε τις έξης αποφάσεις:

1. Καταγγέλλει προς τον 'Ελληνικόν Λαόν την προσβλητικήν αυτήν διά την 'Εκκλησίαν μας συμπεριφοράν, η οποία άντανακλά εις το σύνολον του 'Ιερού Κλήρου και του άντασεβούτου λαού.

2. 'Επαναθεβαίνω την άρρηκτην ένότητα του 'Ιερού Σώματος της 'Ιεραρχίας εις την άντιμετώπισιν της σοβαύτης σοβαράς κρίσεως εις τας σχέσεις 'Εκκλησίας - Πολιτείας με έπίκεντρον την άπαράδεκτον επέμβασιν του Κράτους εις τα έσωτερικά της 'Εκκλησίας.

3. Μέσα εις το πνεύμα της ένότητος αυτής, οι Σεβ. 'Ιεράρχαι δηλούν και αυτοδεσμεύονται να μη δεχθούν οίανδήποτε μονομερή τροποποίησιν υπό της Κυβερνήσεως του Καταστατικού Χάρτου της 'Εκκλησίας και την έπιβολήν μέτρων, που χρησιμοποιούνται σήμερα ως μέσα έκθιασμού και έκφοβισμού των 'Ιεραρχών.

4. Εύχαριστεί όλους όσοι έξεδήλωσαν ήδη την συμπαράστασιν των προς τον ύπερ της 'Εκκλησίας άγώνα και ζητεί την συμπαράστασιν ολοκλήρου του εύσεβους έλληνικού λαού, τον όποιον καλεί εις δυναμικήν ουσπεύρωσιν προς διεκδίκησιν των δικαίων της 'Εκκλησίας. 'Ηδη κατά χιλιάδες καταφθάνουν εις την 'Ιεράν Σύνοδον τηλεγραφήματα του 'Ιερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος, μαζικών φορέων και άπλών ανθρώπων που έκδηλώνουν την άνυποχώρητον άπόφασίν των να άγωνισθούν διά την 'Εκκλησίαν.

5. Διακηρύσσει ότι διανέμει η ίδια σε άποδεδειγμένως άκτήμονες, άπόρους άγρότες και πολυτέκνους μέρος της μοναστηριακής περιουσίας εξασφαλιζομένης άπλώς της έπιβύσεως των 'Ιερών Μονών.

Προς τούτο καθορίζει την σχετικήν διαδικασίαν

ως έξης: Οι ένδιαφερόμενοι άγρότες που κατοικούν εις περιόχας όπου υπάρχουν έκτάσεις μοναστηριακές προς καλλιέργειαν, καλούνται να ύποβάλουν εις τας 'Ιεράς Μονάς, εις τας όποιας άνήκουν οι έκτάσεις αυτές, σχετικήν αίτησιν, η οποία και θα έξετασθή άμέσως. Την άπόφασιν παραχωρήσεως θα λάβουν τα άρμόδια 'Υγουμενοσυμβούλια με την πατρικήν συνηγορίαν των Σεβ. Μητροπολιτών.

6. Ζητεί ακρόασιν από τον κ. Πρόεδρον της Δημοκρατίας προς ένήμερώσιν του επί των θέσεων της 'Εκκλησίας.

7. Διάγγελμα της 'Ιεραρχίας προς τον 'Ελληνικόν Λαόν θα άνανωσθή εις όλους τους 'Ιερούς Ναούς της χώρας και διαφωτιστικά έντυπα θα διανεμηθούν εύρέως.

8. Διαμαρτυρία της 'Ιεραρχίας άπευθύνεται προς τα όμόδοξα Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες 'Εκκλησίες, τις έτερόδοξες 'Εκκλησίες, τον 'Οργανισμό 'Ηνωμένων 'Εθνών, το Παγκόσμιο Συμβούλιο 'Εκκλησιών, το Βατικανό, το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών 'Εκκλησιών κ.λπ., καθώς και προς τους όμογενείς μας της 'Αμερικής, της Αύστραλίας, της 'Αφρικής κ.λπ.

9. Κατά την ήμέραν της προσεχούς έπετείου της 25ης Μαρτίου 1821, η 'Ιεραρχία θα άπόσχη από τις έκδηλώσεις της Δοξολογίας και των Παρελάσεων έκδηλώνουσα την διαμαρτυρίαν της έναντι της Πολιτείας, η οποία παρίσταται διά των εκπροσώπων της εις αυτές. Τιμώσα όμως την έπέτειον και τους άειμνήστους ήρώας, θα ίεουργήση εις τον 'Ιερόν Ναόν του 'Αγίου Παντελεήμονος 'Αχαρνών των 'Αθηνών σ ύ σ ω μ ο ς.

10. 'Οργανώνει παλλαϊκόν συλλαλητήριον εις 'Αθήνας προς διατράνωσιν της άποφάσεως περι διαφυλάξεως της ελευθερίας της 'Εκκλησίας από πάσης κομματικής έπεμβάσεως. Την ήμερομηνίαν πραγματοποιήσεως του συλλαλητηρίου αυτού θα όρίση η 'Ιεραρχία έν τή εξέλιξει του ζητήματος, την όποιαν παρακολουθεί μετά προσοχής άποφασίζουσα κατ' έκτίμησιν όρθήν.

11. Δέν διακόπτει τας έργασίας της, αλλά θα συνέλθη έκ νέου διατράνωσιν της άποφάσεως περι διαφυλάξεως της ελευθερίας της 'Εκκλησίας από πάσης κομματικής έπεμβάσεως. Την ήμερομηνίαν πραγματοποιήσεως του συλλαλητηρίου αυτού θα όρίση η 'Ιεραρχία έν τή εξέλιξει του ζητήματος, την όποιαν παρακολουθεί μετά προσοχής άποφασίζουσα κατ' έκτίμησιν όρθήν.

12. Άλλα μέτρα που έχουν άποφασισθή, θα έφαρμόζονται σταδιακώς.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Κατά τη χθεσινή συνεδρία της 'Ιεράς Συνόδου της 'Ιεραρχίας της 'Εκκλησίας της Ελλάδος συνεχίσθηκαν οι έργασίες της με θέμα και πόλι τη συζήτηση για το ζήτημα που έχει άνακύψει μεταξύ 'Εκκλησίας και Πολιτείας έξ άφορμής του κατατεθειμένου ήδη νομοσχεδίου. Τα σημαντικώτερα στοιχεία της χθεσινής συνεδρίας είναι:

α) Η έπίσκεψη του Μακ. Προέδρου της 'Ιεραρχίας Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ μαζί με τους εκπροσώπους της Σεβ. Μητροπολίτες Κορίνθου κ. Παντελεήμονα, 'Αλεξανδρουπόλεως κ. Ανθίμο, Δημητριάδος κ. Χριστόδουλο, Τρίκης κ. 'Αλέξιο και Θηβών κ. 'Ιερόνυμο στις 12 το μεσημέρι στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Χρήστο Σαρτζετάκη. Η συζήτηση διάρκεσε περίπου μιάμιση

ώρα. Γι' αὐτὸ τὸ γεγονός θὰ ἐκδοθεῖ ὡς συνήθως ἀνακοίνωση ἀπὸ τὴν Προεδρία τῆς Δημοκρατίας.

β) Ἀναγνώσθηκε στὴν Ἱεραρχία ἡ προχθεσινὴ ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Ἀντῶνη Τρίτου πρὸς τὸν Μακαριώτατο καὶ ἀποφασίσθηκε νὰ συναχθεῖ ἀπαντητικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργό, τὸ κείμενο τῆς ὁποίας θὰ δοθεῖ στὴ δημοσιότητα σήμερα.

γ) Ἐπίσης ἀναγνώσθηκε Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ Λαό, ἡ ὁποία ἐγκριθεῖσα ἀναγνώσθηκε χθὲς σὲ πολλοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ θὰ ἀναγνωσθεῖ αὔριο στοὺς ὑπολοίπους.

Ἡ Ἐρὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θὰ συνέλθει καὶ πάλι τῆ Δευτέρα.

Στὸ μεταξύ στάλθηκε στὸν Μακαριώτατο τηλεγράφημα τοῦ Γ. Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ποὺ ἐκφράζει ἀνησυχία γιὰ τὴν «ἐπιδείνωση τῶν σχέσεων μεταξύ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξ αἰτίας ἐνὸς Νομοσχεδίου περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ διοικήσεως». Ὁ κ. Αἰμίλιο Κάστρο ἐξαιρεῖ τὴν πολὺπλευρὴ κοινωνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει πρὸς τὸν Πρωθυπουργό κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς κ. Ἱ. Ἀλευρά τὴ θεσθαλιότητα «ὅτι εἶναι δυνατόν ἐν διαλόγῳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐξευρεθοῦν λύσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξασφαλίζουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν δυνατότητα νὰ συνεχίσῃ ἐν πλήρει αὐτονομίᾳ καὶ συμφώνως πρὸς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τὴν ποιμαντικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν τῆς διακονίαν». Τονίζει ἐξ ἄλλου ὁ Γεν. Γραμματέας τοῦ Π.Σ.Ε. ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος «πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς Διακονίας τῆς» πρὸς τὰ νιάτα, τὰ γερατειά, τοὺς ἐνδεεῖς, τοὺς πεινῶντες τοῦ Τρίτου Κόσμου, τὴν πνευματικὴν τῆς παρουσία στὴν Εὐρώπῃ κ.λπ. Τέλος ὁ κ. Κάστρο ὑπόσχεται στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος «τὴν πλήρη ὑποστήριξιν καὶ ἀλληλεγγύην τοῦ Π.Σ.Ε.».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ

Συνεχίσθηκαν οἱ ἐργασίες τῆς ἑκτακτῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ με θέμα τὸ ἐπίμαχο Νομοσχέδιο ποὺ κατέθεσε ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας στὴ Βουλὴ γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία. Κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς συνεδρίας ἀναγνώσθηκαν τηλεγραφήματα, ἐπιστολὲς κ.ἄ. κείμενα συμπαραστάσεως προσωπικότητων, συλλόγων, ἐπαγγελματικῶν σωματείων, κληρικῶν καὶ ἀπλῶν ἀτόμων πρὸς τὴν μῆτερα Ἐκκλησία.

Οἱ ἐργασίες τῆς Ἱ.Σ.Ι. θὰ συνεχισθοῦν αὔριο Τρίτῃ με τὸ ἴδιο πάντα θέμα.

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴν σημερινὴν (24 Μαρτίου) συνεδρία αὐτῆς, μετὰ ἀπὸ ἐνημέρωση ἐπὶ τῶν νεωτέρων δεδομένων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἀνανέωσε ὁμόφωνα τὴν ἀπόφασιν:

1. Ὅπως αὔριο Τετάρτη, ἑορτῆ τῆς 25ης Μαρτίου σύσσωμος ἡ Ἱεραρχία τιμῆσει τὴ διπλὴ ἑορτὴ στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονα ὁδοῦ Ἀχαρνῶν.

2. Ὅπως ἐπιμένει στὴν ἀρχικὴ ἀπόφασί τῆς νὰ ἀποσυρθεῖ τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ. Τὴν ἀμετακίνητη αὐτὴ θέσιν τῆς Ἱεραρχίας στηρίζει στίς ἀντιστασιατικὰς, ἀδικες, ἀντικανονικὰς καὶ ἀντιπα-

ραδοσιακὰς διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου, ποὺ ἀλλοιώνουν τὸν χαρακτῆρα τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας. Σὰν τέτοιες θεωροῦνται μετὰ τῶν ἄλλων τὸ ἄρθρο 1 § 3, τὸ ἄρθρο 2 § 1, τὸ ἄρθρο 3 § 1 καὶ 2. Ἐπίσης τὰ ἄρθρα 4 καὶ 5, ποὺ θὰ δημιουργήσουν κοινωνικὸ πρόβλημα. Νὰ ἀπαλειφθοῦν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ ἄρθρα 7, 8 καὶ 9.

3. Στὴν Ἱεραρχία διαπιστώθηκε πὺς ὁ ἄπειρος στὰ θέματα Ἐκκλησίας καὶ Ὁρθοδοξίας Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐπιθεβαίωσε με τὶς ἀπόψεις του τὸ ἀπὸ κάθε πλευρὰ ἀθεμελιώτο τοῦ περιβοήτου Νομοσχεδίου του».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Ἐνακριθῆ δημοσιεύματα.

Σχετικὰ με τὸ δημοσίευμα τῶν «Νέων» (24.3.87) «Μητροπολίτης ἀπειλεῖ ἱερεῖς με καθάριση» ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ ἔκανε τὴν ἀκόλουθη δήλωσιν:

«Ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς τῆς πόλεως τῆς Λαρίσης πρὸς ἐνημέρωσή τους γιὰ τὸ προκύψαν ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα. Δὲν ἀπαγορεύσα με ἀπειλὴ καθαιρέσεως ὅποιον λειτουργήσει τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιὰτὶ ἀπλούστατα θὰ λειτουργήσουν ὅλοι. Ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μόνο ἕνας (ὁ ἱερέας Ἀλέξανδρος Τσίρκας) ἀντέδρασε καὶ εἶπε ὅτι ἂν ἡ Ἐκκλησία λάβει ἀπόφασιν νὰ κλείσουν οἱ Ναοί, ἐκεῖνος θὰ λειτουργήσει. Τότε τὸν ἐρώτησα: Ἐν ὀνόματι τίνος θὰ τελέσεις λειτουργία; Δὲν γνωρίζεις ὅτι κάθε μυστήριον ποὺ γίνεται χωρὶς τὴν ἀδεια τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ἄκυρο; Ἄν ἡ Ἐκκλησία πάρει ἀπόφασιν νὰ μὴ γίνον λειτουργίες κι ἐσὺ λειτουργήσεις, τότε θὰ καθαιρεθεῖς».

* * *

Σχετικὰ με τὸ δημοσίευμα τῆς «Ἐλευθεροτυπίας» (24.3.87) «Τὸ Βατικανὸ διαφεύδει τὰ περὶ συμπαραστάσεως» πρέπει νὰ σημειωθοῦν τὰ ἑξῆς:

Ἡ Ἱεραρχία δὲν ἀνακοίνωσε ὅτι ἔχει τὴν συμπαράστασιν τοῦ Βατικανοῦ, ἀλλὰ ὅτι θ' ἀπευθυνθεῖ σ' αὐτό, ὅπως καὶ στὸν Ο.Η.Ε., τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλους διεθνεῖς οργανισμοὺς, γιὰ νὰ τοὺς ἐνημερώσει σχετικὰ. Μόνον στὴν πρώτη συνέντευξιν Τύπου τῶν 4 Ἱεραρχῶν τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου σὲ ἀπάντησιν δημοσιογράφου ἀνέφερε τὸ τηλεφώνημα ἀπὸ τὴ Νουντσιατούρα, ποὺ ἀσφαλῶς δὲν προερχόταν ἀπὸ τὸ Βατικανό, ὅπως δὲν προέρχονται καὶ οἱ δηλώσεις τοῦ κ. Μπουχάγιερ τῆς Νουντσιατούρας, ποὺ ἔσπευσε νὰ προεξοφλήσει τί θὰ ἀπαντήσῃ τὸ Βατικανὸ στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἄς ἀναφερθεῖ ἐδῶ ὅτι τὸ ἔγγραφο πρὸς τὸ Βατικανὸ δὲν ἔφυγε ἀκόμη, γιὰτὶ προηγούνται ἄλλα κι ἀκόμη ὅτι τὸ ἴδιο τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἐκκλησίας εἶχε διαφεύσει χθὲς τὴν εἰδησιν ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδας ὅτι ὁ Πάπας ἔρχεται στὴν Ἀθῆνα ὡς τελειῶς ἀνακριθῆ».

* * *

Σχετικὰ με τὸ δημοσίευμα τῆς «Αὔριανῆς» (24.3.87) «Στὸν Εἰσαγγελέα Δεσπότης γιὰ ἀπάτη» ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελος ἔστειλε πρὸς τὴν ἐφημερίδα αὐτὴ τὸ παρακάτω γράμμα:

Κύριε Διευθυντά,

Τὸ δημοσίευσμά σας δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν ἀλήθεια, παραποιεῖ τὰ γεγονότα καὶ σκοπὸν ἔχει τὴν πρόκλησιν ἐντυπώσεων εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς Ἐκκλησίας λόγω τῆς ἐπικρατοῦσης διαμάχης. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς προϋπηρεσίας τῶν Ἱερέων ὡς Ἱεροψαλτῶν προβλέπεται ὑπὸ

του Νόμου και ἐτηρήθη ἡ νόμιμος διαδικασία. Οἰαδήποτε ἀντίθετος γνώμη τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς προϋπηρεσίας τῶν Ἐφημερίων θὰ κριθῆ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, ἢ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ὁ ἀπὸ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιᾶδος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης
ΑΓΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ».

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν ΤΗΣ 26ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

1. Ὁ πιστὸς λαὸς προέβη χθὲς στὸν Ἅγιο Παντελεήμονα Ἀχαρνῶν σὲ θερμὲς καὶ ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν διατρανώνοντας τὴν ὀλόψυχη συμπαράστασή του στὸν ἀγώνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ αὐτοδιοικήτου της. Πειθαρχημένος καὶ συνετός, ὁ λαὸς μας ἐξέφρασε δημοκρατικὰ τὴν ἀμετάθετη θέλησή του νὰ μείνει ἡ Ἐκκλησία μακριὰ ἀπὸ κομματικές ἐπεμβάσεις.

Τὸ σημεῖον ἐπεισόδιο ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸ μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ δύο ἀστυνομικῶν διευκρινίσθηκε ἀργότερα ὅτι ὀφειλόταν σὲ πληροφορίες τῆς Ἀστυνομίας γιὰ ξένα πρὸς τὴν Ἐκκλησία στοιχεῖα ποὺ ἐπρόκειτο νὰ δημιουργήσουν ἀναταραχὴ. Κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως αὐτῆς, ἡ Ἱεραρχία δηλώνει ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ περιβάλλει μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ στοργὴ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀστυνομία, ὑπὲρ τῆς ὁποίας καὶ εὐχεται πάντοτε.

2. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἐκφράζει τὴς θερμὲς τῆς εὐχαριστίες πρὸς τὸν εὐσεβῆ λαὸ καὶ εὐδαικότερα πρὸς τὴ νεότητά, ποὺ μὲ τόσο ἐντονο ζῆλο συμπαράσσει τὸν ἀγώνα τῆς. Ὁ ἀγώνας αὐτὸς καὶ δίκαιος εἶναι καὶ ἱερός, γι' αὐτὸ καὶ θὰ στεφθεῖ μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχία.

3. Μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ ἡ Ἱεραρχία ἀκουσε τὸ ἐόρτιο ἄγγελμα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴς δικαίαις καὶ ἱστορικὰ ἀδιάφευστες ἀναφορὲς του στὸ ρόλο καὶ στὴς ὑπηρεσίες τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ ὑπόδουλο Γένος καὶ ὑπογραμμίζοντας τὴς ἀναφορὲς αὐτές, ἐκφράζει τὴν ἱκανοποίησή της.

Παράλληλα ὅμως ἡ ἐπισήμανση αὐτὴ, τονίζει τὸ μέγεθος τῆς σχεδιαζομένης ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας ἀδικίας.

4. Προωθείται τὸ θέμα τῆς προβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἐνώπιον τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου μὲ ἐρώτηση ποὺ θὰ θέσουν Εὐρωβουλευτὲς γιὰ τὴν ἀμφισβήτηση τοῦ δικαιώματος τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἔχει ἰδιοκτησία.

5. Ἐκφράζεται δημόσια ἡ διαμαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴς μονόπλευρες ἐκπομπὲς τῶν μέσων ἐνημέρωσεως ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, μὲ τὴς ὁποῖες παραπλανᾶται ἡ κοινὴ γνώμη καὶ κακοποιεῖται ἡ ἀλήθεια.

6. Ἡ χθεσινὴ προσέλευση τοῦ λαοῦ στὸν Ἅγιο Παντελεήμονα Ἀχαρνῶν ἔγινε αὐθόρμητα καὶ χωρὶς κανένα σχεδιασμό».

ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Ὁ Ἱερός Σύνδεσμος Κληρικῶν Ἑλλάδος μὲ τοὺς ὑπερχιλίους Ἱερεῖς καὶ διακόνους τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς συγκεντρωθήκαμε σήμερα 26 Μαρτίου 1987 στὸν Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁμοιοίας.

Ἀκούσαμε λεπτομερῆ ἐνημέρωση πάνω στὸ Νομο-

σχέδιο διὰ τὴν ρύθμιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Σχηματίσαμε λιτανευτικὴ πορεία προπορευομένου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας διὰ τῆς πλατείας Ὁμοιοίας καὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἐφθάσαμε στὸ μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου.

Ἐτελέσαμε τρισάγιο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος ἡρωϊκῶς θυσιασθέντων Πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

Ἐψηφίσαμε ὁμόφωνα καὶ ἀπευθύνουμε πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς χώρας καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων τὸ κάτωθι ψήφισμα:

Ἀποδοκιμάζουμε τὸ κατατεθὲν νομοσχέδιο περὶ ρυθμίσεως θεμάτων Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας διότι:

- Καταλύει τὸ αὐτοδιοίκητον τῆς Ἐκκλησίας,
- αἰχμαλωτίζει τὴν Ἐκκλησίαν στὸ Κράτος,
- ἀντιστρατεύεται τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ τὴν ἰερά παράδοση τῆς Ἐκκλησίας,
- Δημεύει τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία,
- Ἀποδυναμώνει τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σάν θεσμὸ στὴ ζωὴ τοῦ Ἑθνους,
- Εἰσάγει τὸν κομματισμὸ μέσα στὸν ἱερό χωρὸ τῆς Ἑνορίας,
- Ὁδηγεῖ σὲ διχασμὸ τὸν Ἑλληνικὸ Λαό,
- Ὑποβαθμίζει τὸν Ἐπίσκοπο καὶ τὸν ἐφημέριο καὶ τοὺς καθιστᾷ ὑποτελεῖς στὸν Νομάρχη,
- Εἰσάγει τὸν θεσμὸ τοῦ κομματικοῦ κομισσάριου στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας,
- Ἀποσκοπεῖ στὴν ἄλωση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν κομματικὸ μηχανισμό.

Γι' αὐτὸ ἀπαιτοῦμε

νὰ ἀποσυρθεῖ ἀμέσως τὸ ἀπαράδεκτο αὐτὸ νομοσχέδιο, ἐπειδὴ δυναμιτίζει τὴν ἐνότητα τοῦ Ἑθνους, δημιουργεῖ δεύτατη κρίση στὴς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ προσιωνίζει μεγάλες δοκιμασίες γιὰ τὴν Πατρίδα μας σὲ κρίσιμες ὥρες.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἱ. Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος
Πρωτοπρ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἔπονται οἱ ὑπογραφεῖς τοῦ ἐκπροσώπου τῶν Ἐφημερίων τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΝ

Ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Σ. Ἱ. Μακ. κ. Σεραφεῖμ ἀπεστάλη τὴν 27.3.1987 τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον:

Ἐξοχώτατον Κύριον

Ἀνδρέαν Παπανδρέου

Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως

Ἐ ν τ α ὁ θ α

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐν ὄψει τῆς ἐπικινδύνου ἐπιδεινώσεως τῶν σχέσεων τῆς πατρίδος μετὰ τῆς γείτονος Τουρκίας ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀπαράδεκτων κυριαρχικῶν ἀξιωσέων τῆς ἐπὶ τοῦ ἔθνικου μας χώρου, ἡ Ἱεραρχία τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνεξαρτήτως τῶν ριζικῶν δια-

φορών της με την ελληνική Κυβέρνηση επί του ανακύψαντος, ως μη ώφελε, εκκλησιαστικού ζητήματος θεμελιώδους σημασίας δια μίαν ελεύθεραν και ζώσαν 'Εκκλησίαν, κατά την σημερινήν αὐτῆς συνεδριάν ἀπεφάσισε νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς ὑμᾶς τὰ κάτωθι:

α) "Απαντες οἱ συγκροτοῦντες τὴν 'Ιεράν Σύνοδον τῆς 'Ιεραρχίας Σεβασμιώτατοι 'Ιεράρχαι, μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἱεροῦ μας Κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν συντριπτικὴν πλειονότητα τῶν 'Ελλήνων, πιστοὶ εἰς τὴν παλαιότεραν καὶ νεωτέραν ἱστορίαν μας, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀφιστάμεθα τοῦ ὑπερτάτου ἔθνικου μας χρέους, συνισταμένου εἰς τὴν, ἀντὶ πάσης θυσίας, ὑπεράσπιον τῆς κινδυνευούσης πατρίδος, ἐν ὁμοψυχίᾳ καὶ ἐνότητι, πρὸς ἀντιμετώπιον τοῦ κοινοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ.

β) Συνεδριάζοντες εἰς Ἀθήνας συνεχῶς ἐπὶ 10 ἡμέρον διὰ τὸ ἐπίμαχον νομοσχέδιον, πρὸς ἀξιόχρεων διαφύλαξιν τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Αὐτοκεφάλου 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, καὶ ἀγωνιώντες διὰ τὴν κρίσιμότητα, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασαν τὰ καιρίας σημασίας ἔθνικὰ μας θέματα, διακόπτομεν ἐπὶ 3 ἡμέρον, ἥτοι μέχρι καὶ τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς 29. 3.87, τὰς ἐργασίας μας προκειμένου, ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς Μητροπόλεις μας, νὰ εὐρεθῶμεν καὶ πάλιν ἐν μέσῳ τῶν φιλάτων πνευματικῶν μας ποιμνίων καὶ νὰ τῶνώσωμεν τὸ ἠθικὸν καὶ ἔθνικόν αὐτῶν φρόνημα, ἐν ὄψει τῶν ἐπικρεμαζόμενων μοιραίων κινδύνων.

γ) Διατηροῦμεν τὴν ἐλπίδα, ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις, σταθμίζουσα μετὰ σύνεσιν, ὑπευθυνότητα καὶ νηφαλιότητα τὴν χαλεπότητα τῶν ἡμερῶν, δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἐσπευσμένην καὶ ἄκαιρον ἐπιψηφίσειν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ ἐπιμάχου νομοσχεδίου τοῦ διχάζοντος τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαὸν καὶ δημιουργούντος τὰς προϋποθέσεις μιᾶς νέας ἔθνικῆς τραγωδίας μετὰ ἀπροβλέπτους συνεπείας ἐνώπιον τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Μετ' εὐχῶν διαπύρων καὶ τιμῆς
'Ο Πρόεδρος τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας
† 'Ο Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Θ Ε Ν
ΤΗΣ Ι. Σ. ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

1. Ἡ 'Ιεραρχία τῆς 'Εκκλησίας μας, ὡς γνωστὸν μετὰ ὑψηλὸ ἀίσθημα εὐθύνης, ἐν ὄψει τοῦ διαφανέντος κινδύνου πολέμου τῆς Χώρας μας μετὰ τὴν Τουρκίαν, ἀνέστειλεν ἐπὶ 3 ἡμέρον ὅλες τὶς προγραμματισμένες λαϊκὰς κινητοποιήσεις καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις ἀντιδράσεως πρὸς τὸ ἐπίμαχον νομοσχέδιον ποὺ ἀπειλεῖ νὰ διχάσῃ τὸ ἔθνος.

2. Ἀτυχῶς ἡ Κυβέρνησις, ἐνῶν παρεκλήθη νὰ ἀναστείλῃ τὴν προώθησιν τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ, ὥστε νὰ ἐκτονῶθῃ ἡ κρίσις, ἐκεῖνη ἐπέμεινε καὶ ἐπιμένει προκλητικὰ στὴν προώθησιν τῆς νομοθετικῆς διαδικασίας, πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς καταλυτικῆς ἐπεμβάσεως τῆς Πολιτείας στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς 'Εκκλησίας.

3. Ἡ 'Ιεραρχία λυπεῖται διότι ἡ ἔκκλησίς της δὲν εὖρε τὴν ἀναμενόμενη ἀνταπόκρισιν καὶ διότι, σὲ ἡμέρες κρίσιμες γιὰ τὸ ἔθνος, πυροδοτεῖται ἡ σύγκρουσις μεταξὺ 'Εκκλησίας - Πολιτείας μετὰ ἀπρόβλεπτες συνέπειες γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ. Ἡ 'Ιεραρχία καταγγέλλει τὴν τακτικὴν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ δηλοῖ ὅτι ἀνυποχώρητος θὰ συνεχίσει τὸν ἀγῶνα τῆς ὑπὲρ τῆς διαφυλάξεως ἀνοθεύτου τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς 'Εκκλησίας, ἡ ὁποία ἀφοῦ ὑπερεμάχησε τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ τοῦ τόπου, τῶρα ἀγωνίζεται γιὰ τὴ δικὴ τῆς ἐλευθερίαν ἀπὸ τὸν κομματισμὸν καὶ τὴν κρατικὴν ἐπέμβασιν.

4. Ὁ ἀγῶνας συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχίζεται δυναμικά, ἀλλὰ καὶ σιωπηλὰ δι' ἀποχῆς μέχρι τῆς τελικῆς δικαιώσεώς του. Ἡ 'Εκκλησία καλεῖ τὸν εὐσεβῆ καὶ πιστὸ λαὸν σὲ παλλακικὴ συγκέντρωσιν τὴν προσεχῆ Τετάρτη 1 'Απριλίου καὶ ὥραν 6 μ.μ. στὸ Σύνταγμα, σὲ μιὰ δυναμικὴ διαμαρτυρίαν γιὰ τὸ ἐπιχειρούμενον πραξικόπημα στὸν χῶρον τῆς 'Εκκλησίας.

Θὰ μιλήσῃ ἐκπρόσωπος τῆς 'Ιεραρχίας. Οἱ ἀγαπῶντες τὴν 'Εκκλησίαν καὶ θέλοντες αὐτὴν ἐλευθερῆ, ζωντανὴ καὶ δυνατὴ, ἐνωμένοι καὶ ἰσχυροὶ θὰ διατρανώσουν τὴν ἀνένδοτη θέλησίν των νὰ μείνῃ ἡ 'Εκκλησία ἔξω τῆς κομματικῆς διαμάχης καὶ τῶν κρατικῶν ἐπεμβάσεων. Ἡ ἀλήθεια θὰ λάμψῃ. Ἡ Ὁρθοδοξία θὰ νικήσῃ.

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίουκ ἀπεστάλη τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

«Μακαριώτατον
'Αρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ
'Αθήνας

»Εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἀδελφῆ ἀγιωτάτη 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος ἀντιμετωπίζει γνωστὸν διττὸν δὲν πρόβλημα συγκλονίζον εὐσεβῆ λαόν, ὡς καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐν τῷ ἀπὸ 27ης Μαρτίου 1987 τηλεγραφίματι Αὐτῆς ἀναφέρει τῇ Μητρὶ 'Εκκλησίᾳ, Αὕτη ὑπὸ τὸ φῶς τῶν καὶ συνταγματικῶς κατοχυρωμένων 'Ιερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἰσχὺν νόμου ἐχόντων Τόμου τοῦ 1850 καὶ Πράξεως τοῦ 1928 συμπάσχουσα διαδηλοῖ, Συνοδικῇ ἀποφάσει, ὀλόθυμον συμπαράστασιν Αὐτῆς πρὸς δοκιμαζομένην θυγατέρα 'Εκκλησίαν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θεωρεῖ, ὅτι ὁ ὑπὸ συζητήσιν καὶ ψήφισιν νόμος ἀλλοιώνει κατ' ἀντικανονικὸν τρόπον Ἀποστολοπαράδοτον σύστημα διοικήσεως 'Εκκλησίας ὑπεισάγων κοσμικὸν ἐξωεκκλησιαστικὸν παράγοντα εἰς τὰ τῆς 'Εκκλησίας. Τοῦτο μέλλει ἔχειν ὀλεθρίας ἐπιπτώσεις ἐπὶ πνευματικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς 'Εκκλησίας καὶ ἀπροβλέπτους ἀρνητικὰς συνεπείας εἰς ἀντιστοίχους περιπτώσεις ἄλλων ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων 'Εκκλησιῶν. Εὐχόμεθα ὁ πρῶτανεῦση πνεῦμα συνέσεως ἐπὶ ἀναγνωρίσει πολυτίμου ἱστορικῆς προσφορᾶς 'Εκκλησίας καὶ ἀποφευχθῆ παντὶ τρόπῳ καταπάτησις τῶν ἀπ' αἰῶνων σεβαστῶν γενομένων θεμελιωδῶν διοικητικῶν καὶ πνευματικῶν δικαιωμάτων Αὐτῆς ἀείποτε φιλοσόφως συμπαρασταμένης πρὸς εὐσεβῆ λαὸν Αὐτῆς ΣΤΟΠ. Δεόμεθα τοῦ Κυρίου ἐκτενωθῆ ὅπως διαφυλάττῃ ἀλώθητον αὐτόθι ἀγιωτάτην 'Εκκλησίαν.

Μετ' ἀγάπης ἐν Κυρίῳ
† Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ».

Ο ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

Μακαριώτατον
'Αρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος
κύριον Σεραφεῖμ
'Ιεράν Σύνοδον 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος
'Αθήνας

Σήμερα ἐλάθασαμε τὸ τηλεγράφημα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ ἐστείλαμε τὸ κάτωθι μήνυμα εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς 'Ελλάδος κ. Ἀνδρέαν Παπανδρέου:

«Ἐξοχώτατε,

Τὶς ἡμέρες αὐτές, ἡμέρες νηστείας καὶ μετανοίας

καθώς προετοιμαζόμεθα νὰ γιορτάσουμε ἀξίως τὴν λαμπροφόρον ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐμάθαμε μὲ θαυμάσια θλίψη γιὰ τὴν ἐπιδείνωση τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἐκφράζομεν τὴν ἀνησυχίαν μας γιὰ τὰ σχεδιαζόμενα μέτρα ποῦ σύμφωνα μὲ τὸ τηλεγράφημα τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θὰ εἶναι ἀλέθρια γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Μέσα σ' αὐτὴ τὴ συνάφεια πιστεύομε ὅτι χρειάζεται διάλογος διὰ τοῦ ὁποῖου ἀμφοτέρως οἱ πλευρὲς θὰ μποροῦσαν νὰ συμφωνήσουν ἐπὶ μιᾶς θετικῆς λύσεως τῶν προβλημάτων γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν μιὰ διαφορὰ ἀπόψεων. Κύριε Πρωθυπουργέ, θὰ θέλαμε νὰ ἐλπίζομε ὅτι μιὰ λύση ἀμοιβαίως ἀποδεκτὴ θὰ βρεθῆ μὲ τὴν κοινὴ προσπάθεια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Μὲ θαυμάσια τιμὴ καὶ ἀγάπη
ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ».

Μὲ ἀμειώτη ἀδελφικὴ ἀγάπη πρὸς τὴν Ὑμετέρα
Μακαριότητα,

ΠΟΙΜΗΝ

Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας

Ο ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΑΣ ΚΕΝΙΧ ΑΝΗΣΥΧΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ὁ Καρδινάλιος Φραγκίσκος Κένιχ ἐξέφρασε στὴν Βιέννη τὴν ἀνησυχία του γιὰ τὴν ὄξυνση τῶν σχέσεων μεταξύ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Κυβερνήσεως στὴν Ἑλλάδα, σὲ δηλώσεις του στὸν Αὐστριακὸ Τύπο.

«Μιὰ τέτοιο σύγκρουση, εἶπε, θὰ εἶχε ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις καὶ πέραν τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου κόσμου.

Ἡ Δημοκρατία συνίσταται καὶ ὅτὸν σεβασμὸ πρὸς τῆς αὐτονομίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδιαίτερα στὴν περίπτωση τῆς Ἑλλάδος ὅπου ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει τόση ἐθνικὴ σημασία ὅση περίπου καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία στὴν Πολωνία».

Ὁ Καρδινάλιος Κένιχ, Πρόεδρος τοῦ ἰδρύματος PRO - ORIENTE, εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς διακεκριμένες προσωπικότητες τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Μακαριώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

κύριον Σεραφεῖμ

Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀ θ ἡ ν α ς

Ἐν ὄψει τῶν προσφάτων ἐξελίξεων ἐλάβομεν τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἀποστείλωμεν πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Ἀνδρέαν Παπανδρέου καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Ἰωάννην Ἀλευράν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

«Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν παρακολουθεῖ μὲ ἐνδιαφέρον καὶ ἀνησυχίαν τὴν ἐπιδείνωσιν τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξ αἰτίας ἑνὸς Νομοσχεδίου περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ διοικήσεως.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαδραμάτισε σπουδαῖον

πρόσωπον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ Νεο - ἐλληνικοῦ ἔθνους καὶ παίζει καὶ σήμερον κεντρικὸν ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Εἰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς Ἱστορίας δὲν ἐδίστασε ἡ Ἐκκλησία νὰ διανεῖμῃ τὴν περιουσίαν της πρὸς τοὺς ἀγρότας, τοὺς πρόσφυγας καὶ τοὺς ἐνδεδεῖς. Διὰ τοῦτο καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι εἶναι δυνατὸν ἐν διαλόγῳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐξευρεθοῦν λύσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξασφαλίσουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν δυνατότητα νὰ συνεχίσῃ ἐν πλήρει αὐτονομίᾳ καὶ συμφώρῳ πρὸς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τὴν ποιμαντικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν της διακονίαν. Ἐν ὄψει τῶν πολλὰπλῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου της καὶ ἑνὸς μεγάλου τμήματος τῆς κοινωνίας, ἰδιαίτερός της νεότητος καὶ τοῦ γήρατος διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία κατὰ παράδοσιν μεριμνᾷ καὶ φροντίζει, καὶ προκειμένου νὰ διατηρήσῃ τὴν πνευματικὴν παρουσίαν της εἰς τὴν Εὐρώπῃν καὶ τὸν Τρίτον Κόσμον, ὅπου ζητεῖται ἡ ἠθικὴ καὶ ὕλική συμβολή της, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς Διακονίας της.

Ἀναγνωρίζομεν τὴν συμπάρασιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Πιστεύομεν, ὅτι μὲ τὴν αὐτὴν καλὴν θέλησιν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῆ μία λύσις ἐὰν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἀνασταλῆ καὶ συνεχισθῆ ἐντατικὸς ἐπικοινωνητικὸς διάλογος μετὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν».

Ὑποσχόμεθα τὴν πλήρη ὑποστήριξιν καὶ ἀλληλεγγύην μας καὶ δεόμεθα πρὸς τὸν Θεὸν νὰ δώσῃ εἰρηνικὴν λύσιν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ.
Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογῇ.

Αἰμίλιο Κάστρο

Γενικὸς Γραμματεὺς

Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν

Η ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΙΕΡΑΡΧΙΑ

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Κερκύρας, Πρόεδρος τῆς Συνόδου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἱεραρχίας Ἑλλάδος κ. Ἀντώνιος Βαρθαλίτης ἔστειλε στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ τὸ παρακάτω τηλεγράφημα:

«Μακαριώτατε,

Σύνδοτος Καθολικῆς Ἱεραρχίας Ἑλλάδος παρακολουθεῖ μὲ ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον διαδραματιζόμενα ἡμερῶν αὐτῶν. Ἐπιθυμεῖ ἐκφράσῃ δι' ἐμοῦ ἀδελφικὴν ἀλληλεγγύην πρὸς Σύνδοτον Ὀρθοδόξου Ἱεραρχίας Ἑλλάδος, καθ' ἣν στιγμὴν ἀγωνίζεται διὰ πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν Ἐκκλησίας ἀπὸ παρεμβάσεις Πολιτείας, καθ' ὅτι ἀνεξαρτησία Ἐκκλησίας εἶναι προϋπόθεσις δι' ἐκπλήρωσιν θείας αὐτῆς ἀποστολῆς. Εὐέλπιστοῦμε καὶ εὐχόμεθα εὐνοϊκὴν δι' Ἐκκλησίαν λύσιν ἀνακύψαντος προβλήματος μεταξύ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας. Εἶθε Κύριος φωτίσῃ ἰθύνοντας πατρίδος νὰ σκέπτονται πάντα ἀγαθὰ Ἐκκλησίας Χριστοῦ.
Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός».

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ὁ JEAN FISHER, Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, στὸ ὁποῖο μετέχουν 118 Ἐκκλησίαι, μὲ ἐπεῖγον μὴνυμὰ του πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ὑπογραμμίζει ὅτι τὸ Συμβούλιο Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν πληροφορήθηκε μετὰ «σοβαρᾶς ἀνησυχίας» τὴν κρίσιν στὶς σχέσεις μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας στὴν Ἑλλάδα, ἐξαιρεῖ τὴ μεγάλη ἐκτίμησιν τοῦ Συμβουλίου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κ.

ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ δυνηθεῖ νὰ συνεχίσει τὴ διακονία τῆς πρὸς τὸν ἑλληνικὸ λαὸ «ἀπαραιμέτων», ἀλλὰ καὶ τὴν «μοναδικὴν αὐτῆς προσφορὰν πρὸς διευρύνειν τῆς κοινωνίας ἡμῶν ἐν Εὐρώπῃ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τῆς τελικῆς πράξεως τοῦ HELSINKI». Τέλος εὐχεται νὰ λυθεῖ ἡ κρίση «ἐντὸς τοῦ παραδοσιακοῦ πνεύματος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ».

Ἡ ρητὴ μνημόνευση τοῦ κειμένου τῆς τελικῆς πράξεως τοῦ HELSINKI ἔχει ἀσφαλῶς τὴν ἔννοια ὅτι τὸ Συμβούλιο Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν θεωρεῖ ὅτι τὸ ἐπίμαχο νομοσχέδιο παραβιάζει τὴν ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως.

ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν κ. Ἀνδρ. Παπανδρέου ἀπεστάλη τὸ ὑπ' ἀρ. 38/23.3.87 ἔγγραφο, ἔχον οὕτω:

«Ἐξοχώτατε κ. Πρωθυπουργέ,

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος Σᾶς ἐκφράζει τὶς θερμότερες εὐχαριστίες του διὰ τὴν τιμὴ καὶ καλωσύνη νὰ μᾶς δεχθῆτε, προκειμένου ν' ἀκούσετε τὶς ἀπόψεις μᾶς διὰ τὰ προβλήματα τῶν ἐννέα χιλιάδων Κληρικῶν τῆς Πατρίδος μᾶς.

»Σκοπὸς μᾶς ἦταν νὰ Σᾶς μιλήσουμε διὰ τὰ προβλήματα μόνον τῶν Ἱερέων Ἐφημερίων. Τώρα ὅμως κ. Πρωθυπουργέ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς σοβαρότητος τοῦ προβλήματος ποὺ συγκλονίζει ὁλόκληρὴ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴ χώρα μᾶς, ἐπειδὴ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν πρόβλημά μᾶς ὅλων τῶν Κληρικῶν, ἡ βαθεῖα κρίσις, θὰ Σᾶς παρακαλέσωμε νὰ εὐαρεστηθεῖτε νὰ ἀκούσετε παράλληλα καὶ τὶς ἀπόψεις μᾶς γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ, ποὺ τὸ προκάλεσε ἡ κατάθεση τοῦ Σχεδίου Νόμου διὰ τὴν ρύθμιση θεμάτων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας.

»Τὸ θέμα αὐτὸ εἶχαμε τὴν εὐκαιρία καὶ τὴν τιμὴ νὰ τὸ συζητήσουμε ἐπὶ μίᾳ καὶ μισῇ ὥρᾳ καὶ μὲ τὸν Ἐξοχώτατο Ὑπουργὸ κ. Ἀντώνιο Τρίτση. Δὲν θὰ Σᾶς καταπονήσουμε κ. Πρωθυπουργέ μὲ μίᾳ μακρὰ προσλαλιά, ὅμως θὰ Σᾶς παρακαλέσωμε νὰ μᾶς ἐπιτρέψετε νὰ Σᾶς τονίσουμε μὲ ὅλη τὴν ἐπιβαλλόμενη ἐμφοση ὅτι ὁ προβλεπόμενος ἀπὸ τὸ κατατιθέμενο νομοσχέδιο, τρόπος συγκρότησης τοῦ Δ.Σ. τοῦ ΟΔΕΠ, τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν Ἱερώων Ναῶν, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὶς ἀγαθὲς προθέσεις τοῦ Νομοσχεδίου, θὰ ὀδηγήσει μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια στὴν κομματικοποίησιν τῶν Ἱερώων Χώρων τῶν Ναῶν, καὶ δὲν ἀμφισβάλουμε ὅτι Σεῖς ἀντιλαμβάνεσθε καλύτερα πόσο μεγάλη ζημία θὰ ἐπιφέρει ἡ τυχὸν κομματικοποίησιν τῆς Ἐνοριακῆς καὶ τῆς ἐν γένει Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ στὴν Ἁγία μᾶς Ἐκκλησία καὶ στὸ Λαὸ μᾶς. Ἐπαναλαμβάνουμε καὶ πάλι ὅτι δὲν εἶναι εἰς τὰς προθέσεις μᾶς ν' ἀμφισβητοῦμε τὸ σεβασμὸ Σᾶς πρὸς τὴν Ἐκκλησία μᾶς. Εἰς τὰ ὅσα μᾶς ἀντηχοῦν οἱ κατὰ καιροὺς διακηρύξεις Σᾶς καὶ ἰδίως τὰ λόγια, ποὺ μᾶς εἶπατε τὸ 1981, ὅταν μᾶς εἶχατε καὶ πάλι τότε δεχθεῖ.

»Μᾶς εἶπατε, «νὰ εἴσθε θέβαιοι ὅτι θὰ περιβόλουμε τὴν Ἐκκλησία μᾶς μὲ ἀπόλυτο σεβασμὸ καὶ μὲ τὴν τιμὴ ποὺ τῆς ἀνήκει». Δι' αὐτὸ κ. Πρωθυπουργέ Σᾶς κάνουμε σὰν αἰρετοὶ ἐκπρόσωποι τῶν Κληρικῶν τῆς Πατρίδος μᾶς, ἔκκληση νὰ δώσετε τὶς δέουσες ὁδηγίες ν' ἀποσοθηθῇ ἡ κρίσις ποὺ ξέσπασε καὶ νὰ ἐπανέλθει στὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολι-

τείας μᾶς ἢ ἐπιθυμητὴ σὲ ὅλο τὸ λαὸ μᾶς εἰρήνη, γαλήνη καὶ ἀμοιβαιότητα.

»Αὐτὲς εἶναι οἱ θέσεις τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε κ. Πρωθυπουργέ
Ἐντολῇ τοῦ Δ. Σ.

Ὁ Πρόεδρος
Πρωτοπρ. Νικόλαος Αὐγερινόπουλος
Ὁ Γραμματεάς
Πρωτοπρ. Δημήτριος Πλατῆς».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Δ η λ ὡ σ ε ι ς Σ ε β. Ἱ ε ρ α ρ χ ῶ ν.

Μιλώντας στὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴ σημερινὴ (31.3) συνεδρία τῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, τὸν ὁποῖο μερίδα τοῦ Τύπου ἐπιχείρησε νὰ ἐμφανίσει ὡς διαφοροποιούμενο ἀπὸ τὴ λοιπὴ Ἱεραρχία, εἶπε ὅτι ὁ διεξαγόμενος ἀγὼνας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἸΔΕΟΛΟΓΙΚΟΣ καὶ ὄχι πολιτικός. Μὲ ἀρραγὴ ἐνότητα ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία ἀγωνίζεται ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ γιὰ τὴν περιφρούρηση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας κ. Αὐγουστίνος προέβη στὴν ἀκόλουθη δήλωση:

«Κατὰ τὴν ὁμιλία μου τῆς 29ης Μαρτίου εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, ἐπὶ τοῦ φλεγόντος ἐκκλησιαστικοῦ θέματος, μερικοὶ παρεξήγησαν κάποιαν φράσιν μᾶς ἢ ὅποια ἀφοροῦσε εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ κ. Τρίτση εἰς τὴν Κεφαλληνίαν καὶ προσπαθοῦν νὰ προκαλέσουν ἐρεθισμὸν εἰς τὸν εὐσεβῆ Κεφαλληνιακὸν λαὸν κατὰ τοῦ ὑποφαινομένου καὶ εἰδικώτερον κατὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τοῦ ἀνακύψαντος ζητήματος δηλοῦμεν, ὅτι ἐκτιμῶμεν θαυμάσια τὸν πιστὸν καὶ εὐσεβῆ λαὸν τῆς Κεφαλληνίας, ἐκ τῆς ὁποίας προήλθον μεγάλοι διδάσκαλοι καὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Ἁγιοὶ καὶ μάρτυρες, μεταξὺ τῶν ὁποίων κορυφαῖος εἶναι ὁ Ἅγιος Γεράσιμος ὁ θαυματουργός. Ὅτι, δὲ εἶπομεν ἀφοροῦσε εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ κ. Τρίτση, ὁ ὁποῖος μὴ ἔχων οὐδεμίαν σχέσιν οὐσιαστικὴν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, παρουσιάζεται σὰν προστάτης αὐτῆς.

Ἐντονώτατη διαμαρτυρία ἐξέφρασε σύμπασα ἡ Ἱεραρχία γιὰ τὴν ἀνω ποταμῶν κρίση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας ὅτι οἱ Ἱεράρχες ἀπειλοῦν τὸ Πολίτευμα! Ἄν κάποιος ἐπιχειροῦν νὰ παραβιάσῃ τὸ Σύνταγμα εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μὲ τὶς γνωστὰς τροπολογίες ἀπειλοῦν τὸ συνταγματικὸν κατοχυρωμένον αὐτοδιοίκητον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία διαμαρτύρεται γιὰ τὴ μονομερῆ μετάδοση ἀπὸ τὰ κρατικὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως ἀνακοινώσεων ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ἐνῶ ἀποσιωποῦνται ἀποφάσεις σημαντικωτάτων φορέων τῆς πανεπιστημιακῆς, πνευματικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987
ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Τὴ θαθεῖα ἀνησυχία του καὶ τὴ συμπαράσταση τοῦ Ὁρθόδοξου Πατριαρχείου τῶν Σερβῶν ἐξέφρασε ὁ Ἁγιώτατος Προκαθημένος του Πατριάρχης Γερμανός

μέ τηλεγράφημά του πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ γιὰ τὴν «ἀλλαγὴ εἰς τὸ Ἀποστολικὸν σύστημα τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας» πὺ ἀπειλεῖ τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος με ἀπροβλέπτους συνεπειὰς διὰ τὴν Εὐαγγελικὴν τῆς ἀποστολῆν».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

Ἡ Α.Θ. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος ἔστειλε στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ τὸ παρακάτω τηλεγράφημα:

«Μακαριώτατε,

Ἄμα λήψει ὑμετέρου τηλεγραφήματος, Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἐκτάκτως συνελθοῦσα ἐμελέτησε κείμενον ὑμετέρου τηλεγραφήματος. Ἐπομένῃ ἀποστολικῆς παραδόσεως, Συνοδικοῦ Συστήματος Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, στοιχοῦσα τάξει συνηθεία Ἀποφάσεων Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἰδιαίτερας κηδομένη ὑπὲρ ἔθνικῶν συμφερόντων ἐν ἀλλοδαπῇ, ὀλοθύμως συμπαρίσταται ἀγωνίᾳ Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ἀποδοκιμαζούσης ὑποταγὴν αὐτῆς. Ἐκκλησία διοικεῖται Θεοῖς καὶ Ἱεροῖς Κανόσι ἀενάως προσευχομένη ὑπὲρ εὐμερίας, φωτίσεως ἀρχόντων καὶ λαοῦ φιλότατης ἡμῶν Πατρίδος. Διαπύρως εὐχόμεθα ἀπὸ Παναγίου Τάφου Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ἀποσοθήσεως παντὸς ἀπευκταίου.

Διόδωρος, Πατριάρχης Ἱεροσολύμων».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987
ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος ἔστειλε πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ τὸ παρακάτω μήνυμα:

«Ἀνησυχούμε θαθέως καὶ ἐκφράζομε ταπεινῶς θέσιν Παραδόσεως καὶ ζωῆς Ἐκκλησίας καὶ Γένους ὅτι μόνον μίᾳ ἐλευθέρᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ μίᾳ ἐλευθέρᾳ Πολιτείᾳ, χωρὶς ἀνάμειξιν τῆς μίᾳς εἰς τὰ τῆς ἄλλης, ἐν συνεργασίᾳ ἀγάπης προσφέρουν εἰρήνης ἀγαθὰ εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

† Ὁ Ἀλεξανδρείας Παρθένιος».

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΙΝΑ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθῶ κ. Δαμιανὸς ἔστειλε τὸν παρακάτω χαιρετισμὸ γιὰ τὸ Συλλαλητήριον τῆς 1.4.1987 στὸ Σύνταγμα:

«Χαιρετίζομεν ἱστορικὴν συγκέντρωσιν διαμαρτυρίας θρησκευομένου ὀρθοδόξου λαοῦ Μητρὸς Πατρίδος διὰ τὴν προάσπισιν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μὲ ὀδύνην ψυχῆς παρακολουθοῦμε τὴν μεγάλην δοκιμασίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ διαφυλάξῃ ἀπαράχακτον τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐθυσίασθησαν ἑκατομμύρια μάρτυρες. Οἰαδήποτε ἐπέμβασιν τῆς Πολιτείας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ ἀντίθετος πρὸς τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον τῆς Ὀρθο-

δόξου Ἐκκλησίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν συμφωνοῦμε μετὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον θὰ θλάψῃ ἰδιαίτερος τὸν Ἑλληνισμόν καὶ τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀπευθύνομε ἔκκλησιν πρὸς τὸν Ἕλληνα Πρωθυπουργὸν νὰ παρέμβῃ ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ ἀδιεξόδου. Συμπαριστάμεθα ὀλοθύμως πρὸς τοὺς δικαίους ἀγῶνας τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σύμπαντος τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ καὶ εὐχόμεθα ταχεῖαν καὶ αἰσίαν ἔκβασιν.

† Ὁ Σιναίου Δαμιανός».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Χαιρετισμὸ ἀπήντησε πρὸς τὸν πιστὸ λαὸ στὸ Συλλαλητήριον τῆς 1.4.87 στὸ Σύνταγμα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας κ. Αὐγουστίνος, ὁ ὁποῖος εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν διακινδυνεύει τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀναγκαιότης προϋποθέσεως διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὕψιλου αὐτῆς προορισμοῦ, συνετάχθη καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ ὄλων τῶν ἱεραρχῶν. Ὄτῳ ἡ Ἱεραρχία, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν νεώτεραν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρουσιάζεται ἠνωμένη καὶ διδίδει τὴν ἱστορικὴν τῆς μάχην ὑπὲρ τοῦ αὐτοδιοικητοῦ καὶ τῆς αὐτονομίας αὐτῆς... Ἡ Ἐκκλησία καὶ χωρὶς τὴν συμπάρασιν τοῦ κράτους δύναται νὰ ζῆσῃ, ὡς ἀπέδειξαν αἰῶνες σκληρῶν διωγμῶν. Ἀλλὰ Ἑλλάς χωρὶς Ὀρθοδοξίαν δὲν δύναται νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ εὐτυχήσῃ. Ἡ ἐὰν ζῆσῃ, δὲν ζῆ καὶ θὰ κυλιέται εἰς τὰ τέλματα ἐνὸς ὀλιστικοῦ καὶ ἀθέου βίου, ἐνὸς τρόπου ζωῆς μὴ ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰς ὕψιλάς ἀνατάσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡ ὁποία ἐν τῷ Χριστῷ καὶ μόνον εὐρίσκει τὴν ἀνάπαυσιν τῆς... Σύνθημα ὄλων μας ἄς εἶναι τὸ «ζητοῦμεν ἐλευθέραν, ζωντανὴν καὶ δυνατὴν Ἐκκλησίαν». Ἀπευθυνόμενοι δὲ πρὸς πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον τῆς, ἄς εἰπώμεν μεγαλοφώνως: «ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ», διότι εἶναι σκληρὸν νὰ λακτίζῃ κανεὶς πρὸς κέντρα».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 2.4.87

Ἐν σχέσει μετὰ τὶς τροπολογίαις στὸ ἐπίμαχο νομοσχέδιο πὺ ὁ κ. Ὑπουργὸς Παιδείας ὑπέβαλε χθὲς βράδυ στὴ Βουλὴ, ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τὴ σημερινὴ τῆς συνεδρία, ἀποφάσισε τὰ ἑξῆς:

1. Οἱ τροπολογίαις συνιστοῦν γενικὰ προπέτασμα καπινοῦ πρὸς παραπλάνησιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τακτικὴ ἔλιγμοῦ γιὰ τὴ δημιουργία ἐντυπώσεων. Βασικὴ θέσι τῆς Ἐκκλησίας ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει ὅτι οἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 6, 7 καὶ 8 τοῦ νομοσχεδίου παραβιάζουν τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τὴ συνταγματικὴ τάξι ἐπειδὴ παραθεωροῦνται σκόπιμα οἱ φυσικοὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες, πὺ εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, ἐνῶ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐμφορούμενος ἀπὸ ἄκρατες πολιτικοκρατικὲς ἀντιλήψεις, προχώρησε στὴν κατάθεσιν τῶν ἀρθρῶν αὐτῶν χωρὶς ΚΑΜΜΙΑ ΓΝΩΜΗ ἢ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ μετὰ τὴν Ἐκκλησία.

2. Μετὰ τὶς τροπολογίαις τοῦ ἀρθρου 8 σὲ ἐποουσιώδη σημεῖα του, ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς περιβαλλόμενος μετὰ ἐπισκοπικὰς ἐξουσίαις, νὰ κρατεῖ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ τὸ δικαίωμα νὰ ὀρίξῃ αὐτὸς καὶ ὄχι ἡ Ἐκκλησία τὶς προϋποθέσεις ἐγγραφῆς ἐνοριτῶν στοὺς καταλόγους τῶν ἐκλεκτῶν. Τὰ κριτήρια ἐγγραφῆς ἐξακολουθοῦν νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴ θέλησιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, πὺ ἀσφαλῶς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐκκλη-

σιολογικά και θεολογικά. Θά εἶναι ἡ γενικά, ὁπότε ὅλοι και οἱ αἱρετικοὶ και οἱ ἀδιάφοροι και οἱ ἔχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας θά ἔχουν τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς στήν ψηφοφορία ἢ κομματικά, ὁπότε οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ θά μετατραποῦν σέ πεδίο κομματικοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποῖοι εἶναι χριστιανοὶ ἀνήκει στὸν Χριστὸ και δι' αὐτοῦ στὸν Ἐπίσκοπο.

3. Ἡ ἀπόδοση στοὺς Ἱεράρχες τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τους νά διορίζουν τοὺς Ἐκκλησιαστικούς Συμβούλους τελεῖ ὑπὸ ἀνατρεπτικῆ προθεομία, μετὰ τὴν παρέλευση τῆς ὁποίας ἡ δικαιοδοσία αὐτὴ μεταπῆδαίει στὸν Πρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου. Ὁ ἐκβιασμὸς αὐτὸς μαρτυρεῖ τὴν καχυποψία μετὰ τὴν ὁποία ὁ Ὑπουργὸς ἀντιμετωπίζει τὴν Ἱεραρχία και ἀποδεικνύει τὴν ἔλλειψη ἀγάπης πρὸς αὐτὴν και τὴ βαθύτερη διάθεσή του νά ταπεινώσει στὸ πρόσωπό της τὴν Ἐκκλησία.

4. Οἱ τροπολογίες ἀποτελοῦν ἐμπαιγμὸ και πλήττον ἀκόμη περισσότερο τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, τῶν ὁποίων τὴν ἀπαρασάλευτη τήρηση ἐπιτάσσει στήν Ἐκκλησία και τὴν Πολιτεία τὸ Σύνταγμα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς νομίζει ὅτι δικαιούται νά παρασιθιάζει μετὰ νόμους τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, ρυθμίζοντας πελώρια ἐκκλησιαστικά θέματα ἀντίθετα πρὸς τὸ ἀπ' αἰῶνων ἱερὸ δίκαιο τῆς Ἐκκλησίας.

5. Ἡ νέα, ἐξ ἄλλου, διάταξη περὶ παραστάσεως λαϊκῶν συνηγόρων στὶς ἐκκλησιαστικὲς δίκες και περὶ δημοσίων συνεδριάσεων ἀποβλέπει στὴ δημιουργία ἐντυπώσεων και πρόκληση ρήγματος μετὰ τὸν Ἐπίσκοπων και Πρεσβυτέρων δεδομένου ὅτι συνήγοροι κληρικοὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν κατηγορουμένων παρίστανται σήμερα στὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια.

6. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξακολουθεῖ νά θεωρεῖ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΕΣ τὶς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, και μετὰ τὶς χθεσινὲς τροπολογίες, δηλώνοντας ὅτι θά ἐξακολουθήσει τὸν ἀγῶνα της γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τῆς κανονικῆς τάξεως στήν Ἐκκλησία μὴ ἀποκλειομένης τῆς ὑποβολῆς αἰτήματος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τὴν ἄρση τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928, και ἐπαναγωγῆ της ὑπὸ τὸν Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ διάλογος Ἐκκλησίας και Πολιτείας διακόπηκε μετὰ τὴν εὐθὺν τῆς τελευταίας. Κατόπιν τούτου δὲν ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα ἡ ἀρχικὴ ΜΕΡΙΚΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ περιοριστικὸ. Ὅποτε μοναδικὴ ὁδὸς διορθώσεως τῆς καταστάσεως εἶναι νά ἀποσυρθεῖ τὸ νομοσχέδιο και νά ἐπαναληφθεῖ ὁ διάλογος ἐπὶ τοῦ περιοριστικοῦ.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (1) ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Ἡ Ἐκκλησία διαμαρτύρεται και λυπεῖται ἐντονότατα γιὰ τὸν τρόπο, μετὰ τὸν ὁποῖο ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ τὰ κρατικά μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως και ἄλλες κρατικὲς ὑπηρεσίες ὁ Ἀγῶνας Της γιὰ τὴν διατήρηση τοῦ Αὐτοδιοικητοῦ και τῆς Ἀνεξαρτησίας Της.

Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖο τὰ δύο Τηλεοπτικὰ δίκτυα παρουσίασαν τὸ μεγαλειῶδες συλλαλητήριον, πού παρὰ τὶς ἀντίξοες καιρικὲς συνθήκες, πραγματοποιήθηκε τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης 1 Ἀπριλίου στὸ Σύνταγμα και τοὺς περίεχθους, μετὰ τὸν ἕνα - δύο στατικὰ πλάνα μερικῶν ὄψεων σάν νά ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ συγκέντρωση κλειστοῦ χώρου. Ἀκόμη πιὸ σοβαρὸ ἀτόπημα διέπραξε ἡ Ε.Ρ.Τ. 2 ἀναφέροντας ὅτι χαιρετισμὸ ἀπήντησε πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους ὁ Πρόεδρος τοῦ κόμματος τῆς Νέας Δημοκρατίας. Πρόκειται γιὰ θλιβερὸ κρούσμα παραπλη-

ροφόρησης πού ἐκθέτει τὴν Ἑλλάδα στὸν διεθνή δημοσιογραφικὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ὁποῖο ὑπῆρχαν δεκάδες διαπιστευμένοι ἐκπρόσωποι πού οἱ ἴδιοι ἦσαν παρόντες και εἶδαν και ἀκούσαν ὄλους ὅσοι ἀπήντησαν χαιρετισμούς ἢ μίλησαν. Ἡ Ἐκκλησία ἀπέφυγε νά μεταδώσει οἰοδήποτε μῆνυμα συμπαραστάσεως ἔλαβε ἀπὸ κόμμα.

Ἀλλὰ συνέβησαν και ἄλλα θλιβερά γεγονότα, πού πρέπει νά γνωρίζει ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς και ἡ διεθνὴ κοινὴ γνώμη. Ἐνῶ ἡ Δ.Ε.Η. εἶχε ἀνάψει τὰ φῶτα τοῦ γύρω ἀπὸ τὸ Κοινοβούλιον χώρου, κρατοῦσε σθηστὰ ὡς ἡ ὥρα 8.15, πού εἶχε θραδιάσει, τὰ φῶτα τῆς ὑπόλοιπης πλατείας Συντάγματος και θέβαια τὰ μπρὸς στὸ μπαλκόνι τῶν ὁμιλητῶν μετὰ ἀποτέλεσμα νά δυσχεραίνεται τὸ ἔργο τῶν διεθνῶν τηλεοπτικῶν πρακτορειῶν πού κάλυπταν τὸ συλλαλητήριον. Τὰ φῶτα ἀναψάνον μετὰ τὴν καταγγελία πού ἐγινε ἀπὸ τὰ μετὰ τὸν ἄνθρωπον.

Στὴν ὁδὸ Πειραιῶς, πρὸ τοῦ Ι.Κ.Α., ἐμποδίσθησαν λεωφορεῖα μετὰ ἐνορίτες ἀπὸ τὴν Ἀμφιάλη, ὅπως και στήν Ἱερά Ὁδό, μετὰ ἀποτέλεσμα νά ὁδοιπορήσουν οἱ πιστοὶ ὡς τὸν ἄνθρωπο τοῦ συλλαλητηρίου.

Ἐδράσαν και πάλι ὁμάδες ἐγκαθῆτων, ἰδίως στὸν ἄνθρωπο πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὑβρίζοντας, προπηλακίζοντας και δημοσιογράφους ἐπεισόδια μετὰ ἄλλα στοιχεῖα ξένα πρὸς τὸν πιστὸ Λαὸν. Καταγγέλλεται ἀκόμη ἡ πρῶν ἔκπομη τοῦ Ραδιοφώνου τῆς Ε.Ρ.Τ. 1 γιὰ τοὺς ἀγρότες, πού ἐμφανίζει «Τσιφλικᾶδες Μοναχοὺς» νά ἀρνοῦνται νά δώσουν τὴν ἀγροτικὴν περιουσία στοὺς ἀκτήμονες γεωργούς. Ὑπενθυμίζεται ὅτι ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία ἀποφάσισε νά τὴν παραχωρήσει κατευθείαν στοὺς ἀκτήμονες, ἀπόρους και πολυτέκνους και ὄχι μετὰ τὸν συνεταιρισμῶν, πού οἱ ἴδιοι μποροῦν νά συμπέξουν ὡς ἰδιοκτῆτες πλέον, γιὰ τὴν διαφορετικὰ, ὅπως ἡ κυβέρνηση ἐπιδιώκει— θά ἔχουν μόνον τὴν χρῆση τῆς γῆς, δηλαδή θά μεταβληθοῦν σέ ἐργάτες γῆς χωρὶς προσωπικὴ τους ἰδιοκτησία.

Ἀπαράδεκτη ὑπῆρξε ἡ προβολὴ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Κακλαμάνη πού θέλησε νά ταυτίσει τὴν Ἐκκλησία μετὰ ἕνα κόμμα. Ὁμολογουμένως προκαλέσει κατάπληξη τὸ νέο πρόσωπο τοῦ ἄλλοτε σεμνοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, πού λόγω τῆς ἰδιότητός του ὡς κοινοβουλευτικοῦ ἐκπροσώπου τοῦ κόμματός του κατολίσθησε σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (2ο) ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987 ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ ΜΑΞΙΜΟΥ

Ἡ Α.Μ. ὁ Πατριάρχης τῆς Βουλγαρίας κ. Μάξιμος ἔστειλε πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ τὸ παρακάτω τηλεγράφημα:

«Μακαριώτατε, Ἐλήφθη τὸ μῆνυμά σας εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἱεράς Συνόδου και ἐνημερώθημεν τόσον οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ ὅσον και ἡμεῖς διὰ τὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν και Πολιτείαν εἰς τὴν χώραν σας. Προσευχόμεθα εἰς τὸν Κύριον νά σας δοθῇ μία εὐκαιρία μετὰ τὸν διάλογον νά ἐξευρεθῇ ἡ καλύτερα λύσις διὰ τὸ καλὸν τόσον τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅσον και τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Μετὰ ἀδελφικὴν ἀγάπην
† Ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας Μάξιμος».

Η ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Σε γράμμα της με ημερομηνία 10)23 Μαρτίου 1987 ή 'Ιερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἄναφέρεται ἐν ἐκτάσει στή μονομερή λύση πού ἐπιχειρεῖ νά δώσει ἡ Κυβέρνηση στό θέμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καί ἐπισημαίνει στόν κ. Πρωθυπουργό:

«Τό ὑπό ψήφισιν νομοσχέδιον εἶναι ἀντισυνταγματικόν καί ἀντίθετον πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνες, παρά τὰς ἀσθηρικούς δικαιολογίας, ἐθνικῶς δὲ ἀπαράδεκτον. Καταλύει τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας καί τὴν θέτει, ὡς μὴ ὠφελεν, εἰς τὸ περιθώριον. Καταπατοῦνται ὄχι ἀπλῶς τὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐπέμβασις τῆς Πολιτείας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πρωτοφανής, ἀνεπιτυχῆς καί καταστρεπτικὴ δι' ἀμφοτέρας τὰς πλευράς. Εἶναι ὀδυνηρόν, Ἐξοχώτατε, νά σύρεται εἰς σύγκρουσιν ὁ φρουρός τῆς ἐνότητος καί ὁμοψυχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία νά καταδικάζεται ὑπὸ τῶν τέκνων τῆς ἐναντι τῆς ἀγάπης, τῆς μακραίωνος καί ἱεράς προσφορᾶς τῆς πρὸς τὸ Γένος μας... Τυχόν ψήφισις τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου ἐρήμην τῆς Ἐκκλησίας, θέλει προκαλέσει τὴν ἀποδοκιμασίαν καί τὴν βαθυτάτην ἀγανάκτησιν τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ καί θέλει ἔχει δυσαρέστους συνεπειάς, ἐπιζημίους δι' Ὑμᾶς, ἀλλὰ καί δι' ὀλόκληρον τὸ Ἔθνος καί τὴν Ἐκκλησίαν...».

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τὸ Ἁγιον Ὄρος ἔχει ἐξαιρεθεῖ ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιο.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (3ο)
ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987
ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Σχετικὰ μεῖ ὄσα ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας κ. Ἀντώνης Τρίτσης εἶπε χθὲς Τετάρτη 1 Ἀπριλίου στή Βουλῆ, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τονίζεται:

α) Εἶναι ΑΝΑΚΡΙΒΕΣ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀντιδρᾷ, γιατί δὲν θέλει οἰκονομικὸ ἔλεγχο.

β) Εἶναι ΨΕΥΔΕΣ ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔστειλε στόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο τηλεγράφημα, χωρὶς νά γνωρίζει τὸ Νομοσχέδιο. Ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο παρατηρήθηκε: «Πῶς εἶναι δυνατό νά μὴ γνωρίζει ὁ Παναγιώτατος τὸ περιεχόμενο τοῦ Νομοσχεδίου καί νά ἀποφαινεται περὶ αὐτοῦ;». Ἐξ ἄλλου ἐτονίζετο ὅτι μετὰ τὸ θέμα ἀσχολήθηκε ἡ Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί ἐπρόκειτο περὶ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ, ὅπως καί στὸ πατριαρχικὸ γράμμα ρητὰ ἀναφερόταν.

γ) Ἀνέφερε ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι τὸ σύστημα σχέσεων Ἐκκλησίας - Πολιτείας εἶναι ἡ νόμῳ κρατοῦσα Πολιτεία. Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1975 περιορίζει αὐτὸ τὸ σύστημα καί καθορίζει ΣΥΝΑΛΛΗΛΙΑ στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας - Πολιτείας.

δ) Εἶπε ὅτι ἀνυψώνει τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τὸ ἐπίμαχο Νομοσχέδιο. Τὸ ἀντίθετο εἶναι δυστυχῶς ἡ πικρὴ ἀλήθεια ὅτι κάνει: τὴν ταπεινώνει καί τὴ μεταβάλλει σὲ χωρὸ ἀλληλοσπαραγμοῦ.

ε) Προκαλοῦν λύπη οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ γιὰ τὸν πιστὸ λαό, πού κατὰ χιλιάδες πλημμύρισε τὸ Σύνταγμα καί τοὺς γύρω χώρους χθὲς, παρά τὶς δυσμενέστατες καιρικὲς συνθήκες, γιὰ νά διαδηλώσει τὴ συμπαράστασή του στή μητέρα καί τροφὸ τοῦ Γένους Ἐκκλησία μας. Οἱ χαρακτηρισμοὶ πάντως αὐτοὶ δὲν εἶναι δυνατόν νά ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς Ὄρθοδοξίας, πού ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔχει ἐπανειλημμένα ἐξάρει.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (4ο)
ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987
Ο Ι.Σ.Κ.Ε. ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΥΠΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἀφῆστε τὰ τεχνάσματα τῶν τροποποιήσεων, μετὰ ὅποια θέλετε νά ἐμπαίζετε τὸν πιστὸ ἑλληνικὸ λαό. Ἡ προσπάθειά σας εἶναι τὶς εἰρηνικὲς ἐνορίες νά τις μεταβάλετε σὲ πεδία ἀντιμαχόμενα κομματικῶν συμφερόντων. Ὁ Ἐφημεριακὸς Κλήρος Ἑλλάδος θὰ ἀντιδράσει μετὰ ὅλη τὴ δύναμη σ' αὐτὴ τὴ διαίρεση.

Καί τὴν ὕστατη στιγμή, ὡς κάνουμε ἐκκλησιὰ νά ἀπαλειψετε τελειῶς τὰ ἀρθρα 6, 7 καί 8 καί μετὰ συναίνεση νά ρυθμίσετε μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὰ ὑπόλοιπα.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γ. Γραμματεὺς
ΔΗΜ. ΠΛΑΤΗΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκφράζει θερμότερες εὐχαριστίες στόν πιστὸ καί εὐσεβῆ ἑλληνικὸ λαό πού σὲ ὅλη αὐτὴ τὴ συνεχιζόμενη δοκιμασία τῆς συμπαρίσταται ποικιλότροπα γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἀνεξαρτησίας καί τῶν δικαιωμάτων τῆς.

Εἰδικότερα ἡ Ἐκκλησία ἐκφράζει τὶς εὐχαριστίες καί τὴν εὐγνωμοσύνη τῆς πρὸς τὰ στελέχη τοῦ νεανικοῦ τῆς ἔργου, πού βοήθησαν μετὰ τὶς ἀφισοκολλήσεις, τὴ διανομὴ ἐντύπου ὕλικου, τὴν περιφρούρηση καί τὴν ὅλη τεχνικὴ συμπαράστασή τους στὴν ἐπιτυχῆ διοργάνωση τῶν ἐκδηλώσεων καί τοῦ Συλλαλητηρίου τῆς.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (2)
ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Ὁ Πριμᾶτος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου ROBERT RUNCIE ἔστειλε χθὲς στόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἁθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ τὸ ἀκόλουθο μήνυμα μετὰ τὸν Γραμματέα του γιὰ τὰ οἰκουμενικὰ ζητήματα CANON CHRISTOPHER HILL:

«Μακαριώτατε,

Κατὰ τὴν ὥρα αὐτῆ, πού ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος περνᾷ μεγάλη δυσκολία, ὡς στέλνω τὴ διαβεβαίωση τῆς κατανοήσεως καί τῶν προσευχῶν μου. Ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ στὴν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν συμβεῖ συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας. Ἢ αὐτὸ μπορῶ νά κατανοήσω πλήρως τὴ βαθειὰ ἀνησυχία τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν παρόντα καιρὸ. Δὲν θὰ ἤθελα νά κριτικάρω μιὰ Κυβέρνηση, ἡ ὅποια νόμιμα ἔχει ἐκλεγεί ἀπὸ τὸν λαό τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἀσφαλῶς ἐπιθυμητὸ ὅποιαδήποτε ἀλλαγὴ στὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὴν Ἐκκλησίαν καί τὴν Πολιτεία νά ἔχει τὴν ἔγκριση ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καί ὄχι νά ἐπιβληθεῖ μονομερῶς στὴν Ἐκκλησία.

Εὐχομαι καί προσεύχομαι ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ μπορέσει νά διευθετηθεῖ φιλικὰ, κατὰ τρόπο πού θὰ ἱκανοποιήσει καί τὴν Ἐκκλησίαν καί τὴν Πολιτεία. Εἶμαι πολὺ πρόθυμος νά κάνω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νά προωθήσω τὴ δυνατότητα μιᾶς τέτοιας φιλικῆς λύσεως

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Καίτοι ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (19.3.87) καὶ εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας πρὸς τὴν Πολιτείαν, διὰ τὰς ρυθμίσεις τοῦ γνωστοῦ Νομοσχεδίου, ἡ Ἱεραρχία ἀπέσχευ ἀπὸ τὸν ἐπίσημον εορτασμόν τῆς ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν. Τιμῶσα ὅμως τὸ Γεγονὸς καὶ τοὺς ἀειμνήστους ἥρωας ἱερούργησε εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγίου Παυλελεήμονος ὁδ. Ἀχαρνῶν σύσσωμος. Κατ' αὐτὴν κύριος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπεισῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεος, ὅστις εἶπε:

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι ἕγχοι Πατέρες, τίμιον πρεσβυτέριον, ἀδελφοὶ χριστιανοὶ μου,

Ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθήκας τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀπεφασίσθη, Συνοδικῇ διαγνώμῃ, διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, νὰ τελεσθῇ ἡ πανήγυρις τῆς 25ης Μαρτίου, συνεστῆσης συμπάσης τῆς Ἱεραρχίας εἰς τὸν Ναὸν τοῦ-

σάν ἐκεῖνη πού ἐπιτεύχθηκε στὴν Ἀγγλία κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνα στὸ θέμα τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὸ ρόλο τοῦ Κράτους. Ἀναμένω τὸν CANON HILL ἐπιστρέφοντα, γιὰ νὰ μὲ ἐνημερώσει λεπτομερῶς γιὰ τὴν κατάστασιν καὶ γιὰ τὶς παραστάσεις πού μπορῶ νὰ ἀναλάβω γιὰ τὴν ἐπίτευξιν λύσεως ἀποδεκτῆς σὲ ἀμφότερα τὰ μέρη στὴν παρούσα διένεξιν.

Μέσα σὲ ὄλες αὐτὲς τὶς δυσκολίες καὶ ἀνησυχίες, διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου
ROBERT RUNCIE.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Ὑπὸ τῆς ἐξουσιοδοτημένης ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία Ἐπιτροπῆς Ἀρχιερέων ἀνακοινῶνται τὰ ἀκόλουθα:

1. Ὁ συγκλονισμὸς τῆς Πολιτείας καὶ ὀλοκλήρου τῆς ἑλληνικῆς κοινῆς γνώμης ἀπὸ τὸν προβληματισμὸ γιὰ τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεως πρὸς κατάργησιν τοῦ Ἀυτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπαναφορὰ αὐτῆς στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως εἶναι τρανὴ ἀπόδειξις τῆς σοβαρότητος τῆς καταστάσεως, τὴν ὁποία ἐδημιούργησαν οἱ ἐμπνευστὲς καὶ οἱ ὑποστηρικτὲς τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ, ἀντικανονικοῦ καὶ ἀντικλησιαστικοῦ νομοσχεδίου. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὐρισκομένη σὲ μίαν κατάστασιν πολιορκίας ἀπὸ τὶς δεσμευτικὰς διατάξεις τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας ἔχει καὶ δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν νὰ ἀντιτάξῃ τὴν πατροπαράδοτην ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀντίστασιν, γιὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἀπειλομένην ἀπὸ τὸν Καίσαρα ἄλωσίν τῆς. Καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἡ Ἐκκλησία ἀντιδρᾷ στὴν ἐπιβολὴν δεσμῶν ἀπὸ τὴν Πολιτείαν.

καὶ ἐδόθη ἐντολή εἰς τὸν ἀκουόμενον ἤδη ἰσχύοντα Ἐπίσκοπον νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ἐκφωνήσῃ βραχὺ Ἐγκώμιον εἰς τὴν τρισμεγίστην σημερινὴν εορτήν. Ὡς ἱκετεύομεν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα νὰ «πνεύσῃ γαληνόν», ὅπως λέγει ὁ ἅγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, καὶ νὰ δυναοίξῃ τὰς καρδίας διὰ νὰ ἀκουσθοῦν αἱ ἐναυγάσεις τοῦ Μεγάλου μυστηρίου τῆς διπλῆς σημερινῆς εορτῆς.

«Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε στήκατε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνεχέσθε» (Γαλ. ε' 1).

Ἀποθέωσιν τῆς ἐλευθερίας ἀποτελεῖ ἡ σημερινὴ εορτή. Διπλοῦν τὸ θαῦμα τῆς, διπλῆ ἡ μυσταγωγία τῆς. Ἐξαιρέτως ὅμως διπλᾶ τὰ ἐλευθερία τῆς. Πρῶτον τὰ πνευματικὰ καὶ δεύτερον τὰ ἐθνικὰ ἐλευθερία. Δύο ἀρχάγγελοι τὰ ἀναγγέλλουν.

1. Πρῶτον ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ κομίζει πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὸ ἄγγελμα τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας. «Χαίρε Κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ» (Λουκ. α' 28) καὶ προσθέτει: «Ἴδου συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦ» (Λουκ. α' 31). Εἶναι ὁ ἐλευθερωτῆς «Τῆς σωτηρίας

2. Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο ἀποτελεῖ ὀπισθοδρόμησιν ἐξουδετερῶνεται αὐτομάτως ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς πνευματικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποία διαθέτουν σήμερον οἱ ἀνά τὴν Οἰκουμένη Ἑλληνορθόδοξες Ἀρχιεπισκοπὲς καὶ Μητροπόλεις οἱ ἐξαρτώμενες ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Ἐχωριστὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνον Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία ὄχι μόνον διαθέτει ἀπόλυτην ἀυτάρκειαν γιὰ τὴν ἀσκῆσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ κύρος καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν πού ἔχει, διαδραματίζει σπουδαιότατον ρόλο ἀκόμη καὶ στὴ διεκδίκηση τῶν ἐθνικῶν δικαίων ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

3. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαδηλώνει ὅτι προκειμένου νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς καὶ τὶς πνευματικὰς καὶ διοικητικὰς δικαιοδοσίας τῆς, θὰ προβάλλῃ ὅλα τὰ Διατάγματα καὶ τὶς διοικητικὰς πράξεις πού θὰ στηρίζονται στὸν περιλάλητο νόμο, ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ἑλληνικῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ ἄλλων διεθνῶν δικαστηρίων.

4. Ὡς πρὸς τὴν διατυπωθεῖσα ἀποψη περὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν Συνταγμάτων τοῦ Κράτους, ἡ πείρα αἰῶνων διδάσκει ὅτι γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς Θεοῦδρυτον Ὄργανισμὸν, Σύνταγμα εἶναι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες αὐτῆς, καὶ σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωσιν ἡ τήρησιν εἶναι ἀμφοτεροβαρῆς ὑποχρέωσιν. Αὐτὸ τεκμηριώνεται ἀπόλυτα ἀπὸ τὴ σαφῆ διατύπωσιν τῆς ὑπουργικῆς ἐισηγητικῆς ἐκθέσεως γιὰ τὸν ἰσχύοντα Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου τονίζεται: «Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ διὰ τῶν ἀρθρῶν 3 καὶ 13 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος κατοχυρούμενος Ἱερός Κανὼνας».

5. Τέλος ἐκφράζεται ἡ θλίψιν γιὰ τὴν ἀμετροσέπειαν καὶ τὶς ὑβρεῖς ἐλαχίστων εὐτυχῶς βουλευτῶν ἐναντίον τῆς Ἱεραρχίας, ἀντίθετα μὲ ὅσα ἰσχύουν διεθνῶς στὰ Κοινοβούλια ὡς πρὸς τὴν στάσιν τῶν βουλευτῶν ἐναντί ὄλων τῶν ἐκπροσώπων τῶν Θρησκειῶν.

(Τὸ Χρονικὸν θὰ συνεχισθῇ στὸ ἐπόμενο τεύχος).

ἡμῶν τὸ κεφάλαιον καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις» (ἀπολυτίκιον ἑορτῆς), ἀναφωνεῖ ὁ ἱερός ὕμνογράφος: «Ὁ τρόπος τῆς κενώσεως ἄγνωστος, ὁ τρόπος τῆς συλλήψεως ἄφραστος». Τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς!

Εἶναι ἡ ἀλήθεια ποῦ ἐλευθερώνει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὴν δυναστείαν τοῦ φοβερωτέρου, τοῦ πλέον βαρδάρου δυναστού ποῦ λέγεται ἁμαρτία. Δι' αὐτὸ μὲ ἀπερίγραφον συγκίνησιν εἰς κάθε θείαν λειτουργίαν ἀναφερόμεθα εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ διακηρύσσομεν μὲ τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως: «Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα». Διὰ τῆς Πανάγου Μαρίας ἦλθε ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ζωῆς του εἶναι ἡ σημερινὴ ἡμέρα τῆς 25ης Μαρτίου, ἀφοῦ κατὰ τὰ ἱερά κείμενα «σὺν τῇ φωνῇ ἑσαρκούτο ὁ τῶν ὄλων Δεσπότης» (ἀπὸ τὴν ὕμνογραφίαν τῆς Ἑορτῆς).

Διὰ τὴν μεγάλην σημερινὴν Θεομητορικὴν καὶ Δεσποτικὴν ἑορτὴν σύγχρονος Ἀκαδημαϊκὸς Διδάσκαλος λέγει: «Ὅτι ἐθεωρήθη διὰ τοῦ Πλάτωνος ἀδιανόητον, τοῦτο ἐξαγγέλλεται σήμερον 25ην Μαρτίου ὡς γεγονός: «καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωαν. α' 14). Ἀνταλλάσσει ὁ Θεὸς τὸ εἶναι Του μὲ τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς λυτρώσεως». Ὁ πρῶτος Ἀδάμ ἐπλανήθη οἰκτρῶς ὅταν διενεθῆ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ Θεός· «καὶ ἔσεσθε ὡσεὶ Θεοί» (Γεν. γ' 5)· αὐτὸς ἦτο ὁ δελεαστικὸς λόγος τοῦ ὄφρου πρὸς τοὺς Πρωτοπλάστους, ὁ δὲ ποῖος συνερέθη μὲ τὴν ἀλαζονεία τοῦ κτισματοῦ μὲ ἑσπορικὴν τόλμην ἐπιχειρεῖ νὰ ἀναρριχηθῆ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ. Ἀντιθέτως ὁ δεύτερος Ἀδάμ, ὁ Λόγος καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, προσλαμβάνει μορφήν δούλου, ἐνδύεται τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως...

Ἀδιανόητος διὰ τοὺς Ἕλληνας ὁ ταπεινωμένος Θεός, ὁ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς ἐπιγεῖου ζωῆς του ἀποθνήσκων, «ὁ μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. η' 20). Οὗτος ὅμως εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός! Ἐβάδισεν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀπλὸς ἀνθρώπος, ἔπαθεν, ἐσταυρώθη, ἀνέστη καὶ ἔκτοτε ἐίλιυσε πρὸς ἑαυτὸν τὰς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑψώθη εἰς τὸ κέντρον τῆς ἱστορίας τῆς Οἰκουμένης (I. N. Θεοδωρακοπούλου, «Τὸ 21 καὶ ὁ σύγχρονος Ἕλληνισμός» σελ. 30).

Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τὸ ὁποῖον περιέχεται εἰς τὸν γλυκὺν φθόγγον τοῦ ἀρχαγγέλου «Χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία».

2. Ἄς ἔλθωμεν ὅμως δεύτερον εἰς τὴν Ἑθνικὴν ἐλευθερίαν. Τὸ ἀγγελιὰ της τὸ φέρει, ὡς ἄλλος ἀρχάγγελος, ὁ Παλαιὸν Πατρῶν Γερμανός, ποῦ ὑψώνει τὸν μαῦρον Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν πλατεῖαν ἀγ. Γεωργίου Πατρῶν τὴν 23ην Μαρτίου 1821 καὶ μετ' ὀλίγον τὸ θρυλικὸν Λάδαρον τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν Μοῦνην ἁγίας Λαύρας Καλαδρῦτων, ἀναφωνῶν «Ἀναστήτω τὸ Γένος» ναι! «Ἐλλάς Ἀνάστα, χαῖρε...» καὶ ἔσπευσαν κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Λάδαρον νὰ ὀρκισθοῦν οἱ Πανέλληνες: «παπᾶδες, καλόγηροι, δάσκαλοι, ἔμποροι, ἄρματολοι καὶ κλέφτες, ὀπλαρχηγαί, πλοίαρχοι,

πυρποληταί...», ὅπως ἔγραφεν ἡ ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ἀναγνωσθεῖσα εἰς τοὺς ναοὺς κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῶν 150 χρόνων ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, «πάντες ἄνδρες πίστεως. Ἡ δὲ πίστις ὀπλιζεν αὐτοὺς δι' ὑπομονῆς, δι' ἐλπίδος, δι' εὐφυχίας, διὰ πνεύματος θυσίας».

Συγκλονίζεται ὁ ἀμερόληπτος μελετητῆς τῶν θρυλικῶν ἐκαιῶν χρόνων, ἀναγινώσκων τὰς ὁμολογίας Πίστεως τῶν ἡρωϊκῶν πατέρων μας. Ὁ εὐγενὴς καὶ γενναῖος Ἄλ. Ὑψηλάντης εἰς τὴν διακήρυξίν του γράφει: «Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀποτινάξωμε τὸν ἀφόρητον ζυγόν, νὰ ἐλευθερώσωμε τὴν Πατρίδα, νὰ κρημνίσωμε τὴν ἡμισέληνον καὶ νὰ ὑψώσωμε τὸ σημεῖον, μὲ τὸ ὁποῖον πάντοτε νικῶμεν, τὸν τίμιον λέγω Σταυρὸν». Ὁ Γέρος τοῦ Μωρηᾶ εἰς τὸν περιλάλητον λόγον του τῆς Πινύκας (καὶ εἰς πείσμα τῶν γνωστῶν διαστρεβλωτῶν τῆς ἱστορίας) λέγει: «Ἡ Ἐπαναστάσις ἡ ἰδική μας δὲν ὁμοιάζει μὲ καμμίαν τῆς Εὐρώπης. Τῆς Εὐρώπης αἱ ἐπαναστάσεις εἶναι ἐμφύλιος πόλεμος. Ὁ εἰδικὸς μας πόλεμος ἦσαν ὁ πλέον δίκαιος, ἦταν Ἔθνος μὲ ἄλλο Ἔθνος... Ὅταν ἀποφασίσαιμε νὰ κἀνωμε τὴν Ἐπαναστάσιν δὲν ἐσιλογοισθῆκαμε οὔτε πόσοι εἴμεθα, οὔτε πὼς δὲν ἔχομε ἄρματα, οὔτε ὅτι οἱ Τούρκοι ἐβαστοῦσαν τὰ κάστρα καὶ τὰς πόλεις, οὔτε κανένας φρόνιμος μᾶς εἶπε: ποῦ πάτε νὰ πολεμήσετε μὲ τὰ σιτοκαράδια... ἀλλ' ὡς μὴ βροχὴ ἔπεσε εἰς ὄλους ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας μας καὶ ὄλοι καὶ ὁ κληρὸς μας καὶ οἱ προσετοὶ καὶ οἱ καπεταναῖοι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ ἔμποροι, μικροὶ καὶ μεγάλοι ὄλοι ἐσυμφωνήσαμε εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ ἐκάμαμε τὴν ἐπανάστασιν» (Θεοδ. Ζήση, καθηγητοῦ, «Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε' στὴ συνείδηση τοῦ Γένους», 1986, σ. 22).

Ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης διηγεῖται μὲ ἀπλότητα πὼς ἀπεφάσισε νὰ ἀναμειχθῆ εἰς τὸν ἀγῶνα μὲ τὴν μῆσιν του εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν. Γράφει: «Ὁ ἱερεὺς κατεβάζει τίς εἰκόνες καὶ μὲ ὀρκίζει καὶ ἀρχινάγει νὰ μὲ δάλη εἰς τὸ μυστήριον. Ἐφυγα, στοχάστηκα καὶ τὰ δάλα ὅλα ὀμπρὸς καὶ σκοτωμοὺς καὶ κιντύνους καὶ ἀγῶνες, καὶ πῆρα καὶ τοῦ εἶπα: Θά τὰ πάθω ὅλα γιὰ τὴν λευτεριά τῆς πατρίδος μου καὶ τὴν θρησκεία μου. Τοῦ φίλησα τὸ χέρι, ὀρκίστηκα... καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ παπᾶ τοῦ εὐλογημένου καὶ τῆς πατρίδος μου καὶ τῆς θρησκείας μου. Τράβηξα δεινά, πληγές, κιντύνους, ὅμως εἶμαι καλὰ σὰ θέλει ὁ Θεός» (ἔ.ἀ., σελ. 23). Ὁ ἀτρομητότατος τῶν ἀνθρώπων, Ἄ. Μιαούλης, ὅταν ἀνέλαβε τὴν ἡγεσίαν τοῦ κατὰ θάλασσαν ἀγῶνος, ὑψωσε τὸν περιλάλητον Σταυρὸν του εἰς τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου του, κατὰστικτον ἀπὸ θεοφιλεῖ ῥητὰ «Σταυρὸς πιστῶν τὸ στήριγμα», «Σταυροῦ τύπος ἐχθροὺς τρόμος», «Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ». Χωρὶς τὸν Σταυρὸν αὐτὸν οὐδέποτε ἐξήρχετο εἰς ναυμαχίας καὶ ἔλεγε: «Τὸν Ἕλληρικὸν Στόλον φυλάσσει ἡ χάρις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ» (Ἄ. Λιγνοῦ, «Ἱστορία Ὑδρας»).

Ἐπιλήψει ἡμᾶς ὅμως ὁ χρόνος διηγούμενον ὁμολογίαις Πίστεως τῶν ἡρωϊκῶν πατέρων μας, οἱ ὁποῖοι ὅταν πῆραν τὰ ἄρματα εἶπαν «πρῶτα ὑπὲρ πίστεως καὶ ὕστερα ὑπὲρ Πατρίδος». Καὶ ἔδωσαν τὰ πάντα «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος

τὴν ἐλευθερίαν». Καὶ ἐρμηνεύεται καὶ ἐκ τούτου διατὶ ὁ ἱερός Κλήρος, ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου μέχρι τοῦ τελευταίου Μοναχοῦ, σύμπασα ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία «ἐκένωσε ἐαυτήν», ὅπως γράφει ὁ Ἐπίσκοπος Σερβίων κ. Διονύσιος «καὶ φέρεσε τὸν βαρὺν σταυρὸν ὄχι μόνον τοῦ σωματικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ ψυχικοῦ μαρτυρίου», προσέφερε τὰ πάντα καὶ ὑπεδλίθη εἰς ἀνυπολόγιστους θυσίας ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς ἀλώσεως ἕως τῆς σήμερον. («Ἐκκλησιαστικαὶ ἐκδόσεις Ἐθνικῆς 150ετηρίδος», 1971, εἰς Πρόλογον).

Δὲν θὰ κατέλωμεν εἰς λεπτομερείας ἀπαριθμοῦντες τὰς θυσίας τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας. Μνημονεύομεν προσωπικῶς εἰς κατανοητικὸν Μνημόσυον τὰ δόγματα μόνον τῶν 11 Πατριαρχῶν, τοὺς ὁποίους οἱ Τοῦρκοι ὠδήγησαν εἰς τὴν ἀγχόνην ἢ ἐπνίξαν εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἀπεκεφάλισαν. Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν Πατριαρχῶν Ραφαήλ τοῦ Β', Κυρίλλου τοῦ Α' τοῦ Λουκάρεως, Κυρίλλου τοῦ Β' τοῦ Κονταρῆ, Παρθενίου τοῦ Α', Ἰωαννικίου τοῦ Β', Παρθενίου τοῦ Γ', Γαβριήλ τοῦ Β', Μελετίου τοῦ Β', Γρηγορίου τοῦ Ε' τοῦ Ἱερομάρτυρος, Κυρίλλου τοῦ ΣΤ' καὶ Εὐγενίου τοῦ Β'. Ἀπὸ τοὺς 100 περίπου Ἐπισκόπους ἀπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Φιλοσόφου μέχρι τοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης τοὺς ὁποίους ἐξέδειραν, ἀνεσκολόπισαν, ἀπηγχόνισαν, ἀπεκεφάλισαν, διεμέλισαν μνημονεύομεν προσωπικῶς τοῦ δονόματος ἑνὸς μόνου ἐπισκόπου: τοῦ Νεοφύτου Μητροπολίτου Πατρῶν, ἡγηθέντος τῆς πρώτης μετὰ τὸ 1453 ἐπαναστάσεως περὶ τὸ 1466, καταπνιγείσης εἰς τὸ αἷμα τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς. Ὁ Νεόφυτος ἐτελειώθη ἀνασκολοπισθεὶς καὶ ἡρωϊκῶς ὑπομείνας μέχρι τέλους τὸ φρικτὸν μαρτύριον τοῦ ἀνασκολοπισμοῦ (Θ. καὶ Η. Ἐγκυκλοπαιδεία, τ. 10 σ. 185). Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων πατέρων μας, ἑκατὸν ἐπισκόπων τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας. Καὶ ἀπὸ τοὺς 6.000 κληρικούς, μὲ ἐπικεφαλῆς Κοσμάν τὸν Αἰτωλὸν, οἱ ὅποιοι μαρτυρικῶς καὶ ἡρωϊκῶς ἐτελειώθησαν διὰ φρικτῶν μαρτυρίων μνημονεύομεν προσωπικῶς ἑνὸς πάλιν: τοῦ ὀλιγογράμματοῦ καὶ ἀνωγνίου ἱερέως, ὅστις ὡς ἐφημέριος εἰς τὸ Ὑδραϊκὸν πλοῖον ΑΡΗΣ ἔλαθε μέρος εἰς τὴν θρυλικὴν ἔξοδον τοῦ πλοίου ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Σφακτηρίας καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπὶ τετράωρον διάρκειαν τῆς ἐξόδου ἐκ τοῦ λιμένος, —πλήρους ἐξ ἐχθρικών πλοίων, μοναδικοῦ κατορθώματος εἰς τὰ παγκόσμια πολεμικὰ ναυτικὰ χρονικά— ὁ ἱερεὺς παρέμεινε εἰς τὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου στὰ γόνατα μὲ τεταμέναι τὰς χεῖρας εἰς προσευχὴν, ἐκτεθειμένος εἰς χάλιαζαν σφαιρῶν καὶ ἀγνοῶν τὰς προσκλήσεις τοῦ Μαυροκορδάτου ὁ ὁποῖος εἰς μάτην τὸν ἐκάλει νὰ κατέλθῃ εἰς ἀσφαλέστερον μέρος τοῦ πλοίου. Ἐθεώρει ἄπλοῦν καὶ φυσικὸν χρέος ὁ ἡρωϊκὸς ἐκεῖνος καὶ ἀνώνυμος λευτήης, ὡς καὶ τὸ σύνολον τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τὸ προκινδυνεύειν ἕως θανάτου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν 6.000 κληρικῶν Μαρτύρων πατέρων μας.

Παρὰ τὴν παγεράν ἀδιαφορίαν τῆς Εὐρώπης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὲ τὰς ἱεράς συμμαχίας εἰς τὸν εὐδαιμανισμόν τῆς, παρὰ τὴν ἀρνησιν τοῦ Μέττερνιχ, —πλὴν ἐλαχίστων Φιλελλήνων— ὁ ἀσπασμὸς τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ «Ἀναστήτω τὸ Γένος», ὡς φέγγος

ἀστράπτων κατηύγασε βουνὰ καὶ δάση, πεδιάδες καὶ χαράδρες, λιμένας καὶ πελάγη. Καὶ οἱ ραχιάδες, οἱ ὀποῖοι ἐπλανῶντο ἐπὶ 4 αἰῶνες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου εἰς τὰς ἐρήμους, εἰς τὰ σπήλαια καὶ τὰς ρωγμὰς τῶν βράχων, παντοῦ ἤδη μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ «ἐπᾶνω ὄψεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ». Ποταμοὶ αἱμάτων ἐχύθησαν, ἐπότισαν, ἐθεριεψαν καὶ ἐκαρποφόρησε τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας.

Κλείνομεν τὸ κατανοητικὸν τοῦτο Μνημόσυον μὲ τὴν δραματικὴν διακήρυξιν τοῦ ἱστορικοῦ τῆς Μεγ. Ἐπαναστάσεως Σπυρ. Τρικούπη, ὁ ὁποῖος ἐγγυῆς τότε εὐρισκόμενος εἰς τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἔλεγε πρὸς τοὺς πληρεξουσίου τῆς Β' Ἐθνοσυνελεύσεως: «Ἡ ἀνεξαρτησία ἡμῶν δὲν ὑπεγράφη τὸ πρῶτον εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1843 ἀλλὰ τὸ 1821 καὶ θέλετε νὰ σᾶς εἶπω κατὰ ποίαν ἡμέραν ἐγράφη; Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ Μέγας Ποιμενάρχης τῶν χριστιανικῶν λαῶν, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὰ ἄγια τῶν ἁγίων ἐκρεμάσθη, ἀγιάζων καὶ ἀγιαζόμενος καὶ τρώγων ἀκόμη τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ πίνων ἀκόμη τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὑπεγράφη τὸ δόγμα τῆς ἀνεξαρτησίας. Καὶ θέλετε νὰ σᾶς εἶπω διὰ ποίας ὕλης ἐγράφη; Διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'» (Θεοδ. Ζήση, «Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε', ...» 1986, σ. 141).

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι πατέρες, τίμιον πρεσβυτέριον, ἀδελφοὶ χριστιανοὶ μου,

Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε».

Ἡ ἐλευθερία τῆς Ὁρθόδοξου Πατρίδος μας, κατακτηθεῖσα διὰ ποταμοῦ αἱμάτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφυλαχθῇ. Αὐτὸ μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ Ἅπ. Παῦλος εἰς τὸ προταχθὲν ρητὸν «μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε». Χρειάζονται ἀγῶνες καὶ εἰς τοὺς καιροὺς τῆς εἰρήνης. Δὲν εἶναι ἡ ἐλευθερία ἕνα σταθερὸν ἀγαθόν. Πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα ἀδιάκοπα δι' αὐτήν, νὰ τὴν κατακτῶμεν καθημερινῶς μὲ τὰ τίμια ἔργα μας, μὲ τὴν σωφροσύνην μας, μὲ τὴν ἀκάματον ἐργατικότητα, μὲ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἀλαζονείας, μὲ τὸ ταπεινὸν φρόνημα, μὲ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, μὲ τὴν ἀκοίμητον ἐργήγορσιν τῶν διανοητικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων. Ἐνίστατε οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἔθνη ἐμπαίζοντα ἀπὸ ὑποσχέσεις καὶ ὀράματα παραδεισιακὰ καὶ διατρέχει ἔσχατον κίνδυνον ἡ ὑπαρξίς τῆς προσωπικῆς τῶν ἢ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας.

Εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν αὐτοδυναμίαν τῆς ἔχει ἀποδοθῆ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πατρίδος μας εἶναι ἡ μοναδικὴ Ἐκκλησία εἰς τὸν κόσμον ἢ ὁποῖα ἔχει λουσθῆ εἰς καταρρακτὰς αἱμάτων. Ἰδιαιτέρως τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς 25ης Μαρτίου διὰ πρώτην φοράν κατὰ τὰς τελευταίας 10ετίας διὰ τοῦ προκαθημένου τῆς καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου δὲν φέρει τὴν πορφύραν καὶ τὸν δύσσον τῆς σημερινῆς πανηγύρεως, ἀλλὰ πενθίμως φέρει τὸ αἱματοδοπαφὲς τίμιον ράσον τῶν λειτουργῶν τῆς καὶ ἐπανα-

λαμβάνει τὸ προσκλητήριο τῆς προσφάτου ἐγκυκλίου τῆς:

«Μπροστὰ στὴν ἀπειλούμενη αὐτὴ συμφορὰ γιὰ τὴν αὐθυπαρξία καὶ τὴν ὑπόσταση τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ θὰ στοιχίσῃ ἀνεπανόρθωτα σ' ὀλόκληρο τὸ Ἔθνος, ὁ ἱερός κλήρος καὶ ὁ εὐσεβὴς λαὸς καλούμεθα νὰ ἀντιτάξωμε ἀπόρθητα τεῖχη ἀντιστάσεως. Αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἢ ὅποια ἀγωνίστηκε, ἐθυσίαστηκε, κυριολεκτικὰ «ἐκένωσε ἐαυτὴν» γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἀγωνίζεται τώρα καὶ πάλι γιὰ τὴν ἴδια τὴν δική της ἐλευθερία. Μάχεται δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἴδιου τοῦ πιστευόντος λαοῦ. Ἡ ἀγιογραφικὴ προτροπὴ εἶναι ἐπικαιρὴ «μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε». Εἶναι χρέος τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ νὰ διακηρύξουν ὅτι ὁ συναγεμῶς γιὰ ἀντίσταση δὲν κηρύσσεται γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τῆς υποδουλώσεως τῆς Ἐκκλησίας στὴν κοσμικὴ ἐξουσία. Δὲν ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὰ κτήματα καὶ τὰ χρήματα, ἀλλὰ γιὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τὰ ἱερά μαθήματα. Δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ διαχειριζόμαστε περιουσίες καὶ πλούτη, ἐπειδὴ πρῶτα ἀπ' ὅλα γιὰ νὰ βοηθήσωμε στὸν ἀγιασμό καὶ στὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία τῶν χριστιανῶν μας ἔχομε κληρωθῆ. Δὲν παίρνομε τὴν θέση κανενὸς ἀπὸ τὰ κόμματα, ἐπειδὴ ὡς πνευματικὸ κράτος τοῦ Θεοῦ «οὐκ ἔχομεν ὡς μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν». Γι' αὐτὸ θεωροῦμε στὸ προκύψαν ζήτημα πολυτιμὴ τὴν

προτροπὴ τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου: «ἀθέμιτον τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ἀγιοτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι». Δηλαδὴ, εἶναι ἀδικο καὶ ἀπαράδεκτο ἕνας ποὺ δὲν εἶναι γραμμίγνος στὸν κατάλογο τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὲν ἀνήκει στὸ σῶμα αὐτῶν, νὰ ἀναμειγνύεται σὲ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ἡ ὀλοφάνερη τάση γιὰ ἐπιβολὴ πολιτειοκρατίας στὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, τότε μόνον θὰ μπορούσε νὰ δικαιωθῆ, ἐὰν κατώρθωνε ὁ ἐμπνευστὴς τῆς νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Χριστὸς τὸ «ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου» τὸ ἀπῆρθε στὸν Ἡρώδη καὶ ὄχι στὸν Ἀπόστολο Πέτρο.

Καλούμεθα, ἀδελφοί μου, εἰς πανστρατιὰν προσευχῆς. Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, κίβωτος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὑψοῖ ἰκέτιδας χεῖρας πρὸς τὴν Παναγίαν μας λέγουσα:

«Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ... Ἰκετεύομέν Σε ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ μετὰστρεφον εἰς χαρὰν τὴν δδύνην τοῦ πειρασμοῦ, λάλησον ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν κρατούντων ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Χριστωνόμου λαοῦ καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ Γένους μας, εἰς αἶνον καὶ δόξαν τοῦ Υἱοῦ Σοῦ καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν».

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑΙ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου Παντελεήμων, εἰς τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Παντελεήμονος (ἁδού Ἀχαρνῶν) μετὰ τὴν προσλαλία τοῦ Μακαριωτάτου καὶ μετὰ προτροπὴν αὐτοῦ ἀπῆρθη πρὸς τὰ πλήθη καὶ συνεχῶς διακοπτόμενος καὶ ἐπυφνησόμενος εἶπε τὰ κάτωθι:

Α'. Εἶναι ἀναγκαῖον καθῆκον ἀγαπητοί μου νὰ σὰς εὐχαριστήσω ἐσὰς, τὸν εὐλογημένο λαὸ τοῦ Κυρίου, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν ἡμέτερον σήμερον καὶ συμπροσευχηθήκαμε καὶ μᾶς συμπαραστήκαμε μετὰ τόσο θάρρος, μετὰ τὴν δύναμι, μετὰ τὴν ὑπέροχον ἐκδηλώσει καὶ μετὰ τὴν κοσμοπλημιύρα. Τὸ πλῆθος ἔξω ἀπὸ τὸν κατάμεστο μεγαλύτερο τοῦτο Ναὸν γεμίζει τὸ τεράστιο προαύλιό του, τὴν ὁδὸ Ἀχαρνῶν ἀπὸ τὰς παρόδους μέχρι τὴν Πατησίων, πλησίασε τὴν πλατεία Ὀμοιοίας καὶ σταμάτησε κάθε κυκλοφορία.

Β'. Ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχαριστίας πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας κ. Χρήστον Σαρτζετάκη διὰ τὸ ὑπέροχο διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν διὰ τὴν 25ῃν Μαρτίου 1987, διότι μετὰ τὸ Διάγγελμά του πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἐτέθησαν ὅπως ἔπρεπε ἡ δράσις καὶ οἱ θυσίαι τοῦ ἀγωνισθέντος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἱεροῦ Κλήρου, καὶ ἔτσι ἀποστομώθησαν ἀκόμα μιὰ φορὰ οἱ Ἀθεομαρξισταὶ καὶ διαστρεβλωταὶ τῆς ἱστορίας διὰ τὴν Ἐκκλησία, στὸ 1821.

Γ'. Ἐξέφρασε τὴν δικαίαν διαμαρτυρίαν, διὰ τὸ

γεγονὸς ὅτι δὲν μετεδόθη ἀπὸ ραδιοφώνου ἢ παρούσα λειτουργία καὶ δοξολογία εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχεν ὅλη ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν ἀγρυπνίαν 24 πρὸς 25 Μαρτίου ἢ ὅποια μετεδόθη ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Προγράμματος καὶ ἢ ὅποια ἐτελέσθη εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Μεγάλου Σπηλαιου, ἐνὸς σημεῖου ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξεπήδησε ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821, κατὰ τὴν ὥραιαν, συνετὴν καὶ ἡπίαν ὁμιλίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, π α ρ ε ν έ β α λ α ν π α ρ ά σ ι τ α ο ἰ ά ν ά μ ε ι ώ σ ο υ ν τ ῆ ν ά κ ο υ σ τ ι κ ό τ η τ ά τ η ς.

Δ'. Ἐξέφρασε ὡσαύτως τὴν δικαίαν διαμαρτυρίαν διὰ τὸ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἀστυνομία ἐκοψε ἐπανειλημμένως τὰ καλώδια τῶν μεγαφῶνων διὰ νὰ μὴ μεταδίδονται ἡ Λειτουργία καὶ ἡ ὁμιλία ἔξω ἀπὸ τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Παντελεήμονος καὶ συνεχάρη ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ἀπειροπληθές ἐκκλησιαστικὸν ποῦ περιεγράφει παραπάνω, διὰ τὸ ὅτι εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐπανασυνδέσῃ τὰ καλώδια ὅσες φορὲς ἐκόπτοντο, νὰ ἀπαιτήσῃ νὰ φύγῃ ἡ ἀστυνομία καὶ τὰ ΜΑΤ καὶ νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος εὐσεβὴς λαὸς τὴν τάξι εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν χώρον.

Ἐν ἐπιλόγῃ, τέλος, ὑπενθύμισε εἰς τὸν λαόν, ὅτι ὅπως σήμερον ἔδωκε τὸ παρὼν καὶ ἀνέλαβε τὴν τάξιν, ἔτσι ὅταν θὰ χρειασθῆ θὰ κληθῆ νὰ ἀπαιτήσῃ σύμφω-

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΛΑΤ. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ παρὰ τὰς ἰδιαιτέρως δυσμενεῖς καιρικὰς συνθήκας (καταρρακτώδης θρογγὴ ἄνευ διακοπῆς μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὥρῶν), πραγματοποιήθηκε ἐντυπωσιακὸν συλλαλητήριον κλήρου καὶ λαοῦ εἰς τὴν Πλατεῖαν Συντάγματος, τὴν Τετάρτην 1ῆ Ἀπριλίου 1987, ὥραν θην μ.μ. Κατ' αὐτὴν κύριος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος. Τὸ πλῆθος κείμενον τῆς ὁμιλίας του εἶχεν ὡς ἑξῆς:

Εὐλογημένε καὶ πιστὲ λαὲ τοῦ Θεοῦ,

Εἶναι, ἀσφαλῶς, ἡ πρώτη φορά μέσα στὰ τελευταῖα 50 χρόνια, πού ἡ Ἐκκλησία σου σὲ καλεῖ σὲ μιὰ τόσο μεγαλειώδη συγκέντρωση στὸν ἱστορικὸ αὐτὸ χώρο. Καὶ εἶναι πάλιν ἡ πρώτη φορά, πού καὶ σὺ δίνεις ἕνα τόσο δυναμικὸ παρὼν μὲ τὴν παλλαϊκὴ σου ἀνταπόκριση στὴν πρόσκληση αὐτή. Οἱ ἑκατοντάδες χιλιάδες, τὸ ἕνα καὶ πλέον ἑκατομμύριο λαοῦ πού ἔχει κατακλύσει σήμερα τὴν πλατεῖα καὶ τοὺς γύρω δρόμους, δὲν εἶναι μιὰ κοινὴ πολιτικὴ συγκέντρωση, οὔτε γίνεται γιὰ συνδικαλιστικὰς διεκδικήσεις. Ἐδῶ ἦλθε ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, μὲ μιὰ ψυχὴ, μὲ μιὰ θέληση, μὲ μιὰ φωνή. Ἦλθε νὰ συγκροτήσῃ ἐκκλησιαστικὴ σύναξη, νὰ προτάξῃ τὰ στήθη του καὶ νὰ υπερασπισθῇ τὴ μεγάλη μάννα του, τὴν Ἐκκλησία, πού ἀπειλεῖται μὲ αἰχμαλωσία καὶ ὑποδούλωση.

Πολλοὶ ἴσως εἶχαν πιστέψει, πὼς ἡ Ἐκκλησία σ' αὐτὸ τὸν τόπο ἦταν πιά ἕνα μουσειακὸ ἀπολίθωμα τοῦ παρελθόντος, ἕνας ὀργανισμὸς χωρὶς ζωντάνια καὶ δύναμη, ξεκομμένον ἀπὸ τὰ σημερινὰ καίρια προβλήματα τοῦ λαοῦ. "Οἱ αὐτοὶ, ὅμως, τώρα ξέρουν. Ξέρουν ὅτι ἐπὶ ἕνα 20ήμερο καὶ πλέον, δονεῖται ἡ Ἑλλάδα ἀλόκληρη, ἀπὸ τὴν ἀνυποχώρητη καὶ ἀνένδοτη μάχη ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, κλήρου μαζί καὶ λαοῦ πού θέλει νὰ κρατήσῃ ἔξω ἀπὸ τοὺς ναοὺς τὸν κομματισμὸ, γιὰ νὰ μείνῃ ἡ Ἐκκλησία ἐλεύθερη, χῶρος ἐνότητος καὶ ἀγάπης ὅλου τοῦ λαοῦ. "Οἱ αὐτοὶ τώρα καταπλήσ-

ονται, καθὼς δλέπουν τὸ μεγάλο καὶ σιωπηλὸ γίγαντα, πού διεκδικεῖ τὰ δίκαιά του καὶ παίρνει στὰ χέρια του τὸν ἱστορικὸ του ρόλο μέσα στὸ ἔθνος. Κοιτάξτε, ἀδελφια γύρω σας, ἐμπρὸς σας, πίσω σας. Κοιτάξτε πόσο εἴμαστε, πόσο δυνατοὶ καὶ ὑπολογίσιμοι. Ἐνωμένοι ὅλοι μαζί, ἀποτελοῦμε μιὰ ἀκατάβλητη δύναμη, ἕνα Σῶμα, ἱεράρχες, ἱερός κλήρος καὶ λαός, πού ξαναθυμηθήκαμε τὶς μεγάλες ὥρες καὶ τὴ μεγάλη μας ἀποστολή. Αὐτὸ πού συμβαίνει ἐδῶ σήμερα, τὸ μέγα πλῆθος, τὸ μέγα πάθος, εἶναι μιὰ νέα σύγχρονη δόξα τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀναδίωξη τοῦ χυσοῦ 4ου αἰῶνα τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τοὺς ὑπέροχους ἐκείνους ἀγωνιστὰς ἱεράρχες καὶ τὸ λαὸ κοντὰ τοὺς συσπειρωμένο καὶ ὑπάκουο, ἔτοιμο νὰ θυσιασθῇ γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὰ θέσμά της.

Πέρασαν οἱ ἐποχὲς ἐκεῖνες, πού οἱ κρατοῦντες ὑπαγόρευαν στὴν Ἐκκλησία τὶς θελήσεις των καὶ ἐκείνη πρόθυμα τὶς ἐκτελοῦσε. Σήμερα, ὁ ἀνεμος τῆς λευτερίας καὶ ἀνεξαρτησίας πνέει, ὄχι μόνο στὰ στήθη τῶν κληρικῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν εὐσεβῶν λαϊκῶν, πού δὲν εἶναι διατεθειμένοι νὰ ἐπιτρέψουν ἐπιστροφὴ στὸ καταδικασμένο παρελθόν, γιὰτὶ κανεὶς δὲν θέλει τὴν Ἐκκλησία θεραπαινίδα τοῦ ἐκάστοτε κυβερνῶντος κόμματος.

ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Τὸ ἐπίμαχο νομοσχέδιο πού συζητεῖται ἤδη στὴ Βουλῆ, δὲν ἔχει τὴ συναίνεση τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνας ὑποτυπώδης διάλογος, πού ἔγινε, φαίνεται ὅτι ἔγινε γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ τὸν κ. ὑπουργὸ τῆς Παιδείας σὰν ἄλλοθι καὶ σὰν προπέτασμα καπνοῦ γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπέμβασή του στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας. Συζητήσαμε κάτι γιὰ τὴν περιουσία. Ποτὲ καὶ τίποτε γιὰ τὶς διοικητικὰς ἐπεμβάσεις. Καὶ ἔχουμε τὸ δίκαιο παράπονο ὅτι μᾶς περιεφρόνησαν μὲ πολλοὺς τρόπους. Καὶ στὸ πρόσωπό μας περιεφρόνη-

να μὲ τὸ ἀρθρο 120 τοῦ Συντάγματος τὴν ἐπιβολὴ καὶ τὴν πραγματικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος τῶν Ἑλλήνων.

★

Ἐξ ἄλλου ὁ Σεβ. Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ πλῆθη τῶν χριστιανῶν, εἶπε:

«Σήμερα ζοῦμε μιὰ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, πού ἐνθυμίζει τὸν χυσοῦν 4ου αἰῶνα. Ὁ εὐσεβὴς καὶ πιστὸς λαὸς μας, συσπειρωμένος κοντὰ στοὺς πνευματικὸς του ποιμένες, διατρανώνει τὴν ἀμετακίνητη θέση του νὰ παραμείνῃ ἡ Ἐκκλησία μας μακρὰν πάσης κομματικῆς

ἐπεμβάσεως, χῶρος ἐλευθερίας, ἀγάπης καὶ ἐνότητος τοῦ λαοῦ μας. Μὲ τὶς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, ἡ Ἐκκλησία μας γίνεται οἰκονομικὰ καὶ διοικητικὰ ὑποτελὴς στὴν ἐκάστοτε κυβέρνηση. Οἱ πιστοὶ Ἕλληνες θὰ καταδικασθῶν νὰ ζήσουν ἐκ νέου παλαιὰς ἐποχῆς πλήρους αἰχμαλωσίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλὰ ποῖος θέλει ἔτσι τὴν Ἐκκλησία μας;

Σὰς εὐχαριστοῦμε γι' αὐτὴν τὴν ἀνάταση, πού μᾶς προσφέρει ἡ δικὴ σας συμμετοχὴ στὴ σημερινὴ ἐκδήλωση. Σταθῆτε μέχρι τέλους κοντὰ μας. Ἡ δύναμή μας δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητη. Ἐμεῖς δὲν θὰ σὰς προδώσωμε. Μέχρι τέλους θὰ συνεχίσωμε τὸν ἀγῶνα μας. Ἡ ἀλήθεια θὰ λάμψει. Ἡ Ὁρθοδοξία θὰ νικήσῃ».

σαν και ὄλους ἐσᾶς, πού ἀνήκετε στὴν Ἐκκλησία. Διαμαρτυροῦμαστε γι' αὐτὴ τὴ συμπεριφορά. Δὲν ἀνεχόμεστε γὰ θεωρούμεθα πολίτες δευτέρας κατηγορίας, ὅταν εἴμαστε πρῶτοι σὲ ἀγῶνες και θυσιές γιὰ τὸν τόπο αὐτό.

Γιὰ τὴν περιουσία τῶν μονῶν δὲν ἔχουμε γὰ ποῦμε πολλά. Ἡ Ἐκκλησία μόνη τῆς, ἀπὸ τὴν ἀρχή, προθυμοποιήθηκε γὰ προσφέρει τίς δασικές και ἀγροτικές μοναστηριακές ἐκτάσεις, λαμβάνοντας μιὰ μέριμνα γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῶν μονῶν. Ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιο δὲν ἀρκεῖται στὴν προσφορά αὐτή. Προχωρεῖ στὴ δήμευση ὅλης τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας και τῆς ἀγροτικῆς και τῆς ἀστυκῆς και τῆς ἀκίνητης και τῆς κινητῆς. Μέχρι και τὰ κουτάλια και τὰ πηρούνια τῶν μονῶν θὰ πάρουν. Καὶ ἔχι μόνον ὅσα ὑπάρχουν σήμερα, ἀλλὰ και ἐκεῖνα πού θὰ ἀποκτηθοῦν αὔριο, τίποτε δὲν θὰ ἀνήκει στὶς μονές, ἔστω και ἂν σ' αὐτὲς τὰ προσφέρουν εὐσεβεῖς δωρητές. Ὅλα αὐτὰ μεταφέρονται σὲ ἓνα ἀδηφάγο τέρας, ἓνα πιράνχας πού καταδροχθίζει τὰ πάντα.

Ἡ δήμευση τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας συνιστᾷ παράβαση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πού προστατεύονται και ἀπὸ τὸ Σύνταγμα και ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Σύμβαση. Τὸ δικαίωμα στὴν ἰδιοκτησία εἶναι ἀπαραβίαστο. Καὶ ὅμως, ἐδῶ παραβιάζεται και μάλιστα δάνυσα. Νὰ ὑποθέσουμε πὼς εἶναι τὸ προοίμιο ἐπέκτασης τοῦ μέτρου ἀργότερα και στοὺς ἰδιώτες; Πάντως, ἡ Ἐκκλησία ἀποφάσισε γὰ καταγγεῖλει τὴν παραβίαση στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο και θὰ ἀναμεινεί τὴν ἀπόφασή του. Οὔτε μπορεῖ γὰ ἀνεχθεῖ τὴ διάλυση τῶν μονῶν στὶς ὁποῖες ἐγκαταδιώγουν ἄνδρες και γυναῖκες μὲ προσωπικὴ ἀξία, μὲ ἐπιστημονικὴ κατάρτιση και μὲ ἀρετή. Οὔτε τὰ κελιά, στὰ ὁποῖα μένουν, δὲν θὰ τοὺς ἀνήκουν πιά. Καὶ διερωτώμαστε εὐλογα: Γιατί τόση κακία πρὸς τοὺς μοναχοὺς; Τί κακὸ ἔκαναν αὐτοὶ στὸν τόπο; Πεῖτε μας κ. Τρίτση, τί θὰ ποῦμε στοὺς μοναχοὺς μας και στὶς μοναχές μας, ὅταν θὰ μᾶς ἐρωτοῦν γιατί τοὺς ἀφαιρεῖτε τὸ δικαίωμα γὰ δικαιοῦν αὐτοί, μὲ τὰ ἐκλεγμένα ἡγουμενοσυμβούλια των και γὰ διαχειρίζονται, καλύτερον παντὸς ἄλλου, τὴ μικρὴ τους περιουσία, πού εἶτε εὐρήκαν, εἶτε ἀπέκτησαν μὲ τὸν τίμιμο ἰδρώτα τους; Θὰ θέλατε μῆπως, γὰ τοὺς ἐπαναλάβουμε τὸν μικρὸ λόγο τοῦ Μακρυγιάννη, πού ἔγραφε στὰ ἀπομνημονεύματά του, ἐναντίον τῶν Βαυαρῶν και τῆς ἀντιβασιλείας τότε, πού διέλυσαν τὰ 412 μοναστήρια, ἔδωσαν στὸ κράτος τὴν περιουσίαν των και ἀνάγκασαν τοὺς μοναχοὺς γὰ ζητιανεύουν στοὺς δρόμους: «Διέλυσαν τὰ μοναστήρια μας, αὐτὰ τὰ προπύργια τῆς ἐπανάστασῆς μας και οἱ καημένοι οἱ καλόγεροι γυρίζουν στοὺς δρόμους»!

ΠΟΙΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ;

Ἡ ρύθμιση τοῦ περιουσιακοῦ δὲν γίνεται μὲ δάση τὸ συμφέρον τῶν ἀγροτῶν μας. Αὐτοὶ δὲν παίρνουν τίποτε. Μερικὰ κτήματα τῶν μονῶν μπορεῖ γὰ παραχωρηθοῦν, ἀλλὰ μόνον πρὸς χρῆση σὲ συνεταιρισμούς. Σὲ ποιούς, ὅμως, συνεταιρισμούς; Μῆπως σ' αὐτοὺς πού εἶναι καταχρεωμένοι μὲ 250 δισεκατομμύρια; Καὶ μῆπως ἔτσι οἱ ἀκτῆμονες ἀγρότες δὲν θὰ μεταδληθοῦν σὲ εἰλωτες τῶν συνεταιρισμῶν; Ἐμεῖς δίνουμε στοὺς

ἀγρότες τὴν κτῆση και τὸ νομοσχέδιο τοὺς δίνει τὴ χρῆση. Ἡ διαφορά εἶναι πελώρια. Ἐμεῖς τοὺς κάνουμε νοικοκυραίους και τὸ νομοσχέδιο τοὺς κρατεῖ στὴ φτώχεια. Ἄν ἡ κυβέρνησις ἐνδιαφέρεται γὰ ἔχουν κτήματα δικὰ των οἱ ἀγρότες, γιατί ἀντιδρᾷ στὴν ἀπόφασή μας γὰ παραχωρήσουμε ἔμεῖς ἀπευθείας σ' αὐτοὺς τὰ κτήματα; Γιατί θέλει γὰ γιγαντώσει τοὺς συνεταιρισμούς μὲ συνεταιροὺς πού δὲν θὰ ἔχουν δικὴ τους περιουσία;

Ἀλλὰ ἡ δικαιολογία εἶναι ἤδη πρόχειρη: Ἡ Ἐκκλησία —λένε— ἔχει ἀναξιοποίητες ἐκτάσεις, τίς παίρνουμε γὰ γὰ τίς κάνουμε παραγωγικές. Καὶ ποιὸς τὰ λείει αὐτά; Τὸ ἑλληνικὸ κράτος, πού δὲν ξέρει οὔτε τί ἔχει, οὔτε πού τὰ ἔχει. Θέλετε ἐπίσημη διαβεβαίωση τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ; Ἀνοίξατε τὴν ἐκθεση τῆς Κτηματικῆς Ἐταιρείας τοῦ Δημοσίου, μὲ ἡμερομηνία 25 Φεβρουαρίου 1987 και διαβάστε ἐκεῖ, ὅτι τὸ κράτος ἔχει 50 περίπου ἐκατομμύρια στρέμματα και 250.000 ἀκίνητα. Μόνο τὸ 50ο) ο αὐτῆς τῆς περιουσίας εἶναι γνωστὸ και ἐπομένως ἀξιοποίησιμο. Καὶ ὅτι ἔχει ἀξιοποιηθεῖ δὲν ἀποδίδει. Μέσα σὲ μιὰ θετία, ἀπὸ τὸ 1981 - 1987, ἀξιοποιήθηκαν μόνο 519 ἀκίνητα.

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἀλλὰ τὸ θέμα ἔχει και ἄλλες πλευρές. Σκόπιμα ὑπερτονίζεται ὅτι τὸ κράτος καλύπτει ὅλες τίς δαπάνες τῆς Ἐκκλησίας, ἀνερχόμενες σὲ 13,5 δισεκατομμύρια. Ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἡ μισὴ ἀλήθεια. Ναί, δίδονται τὰ χρήματα αὐτὰ γιὰ μισθοὺς τῶν κληρικῶν μας και γιὰ τὴ λειτουργία τῶν κρατικῶν σχολείων ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης. Ἀλλὰ γιατί δὲν λέγεται ὅτι τὸ κράτος εἰσπράττει ἀπὸ κάθε γὰδ τὸ 35ο) ο τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεϊν του; Δηλαδή, τὸ κεράκι πού ἀνάβει σὺ πιστέλας, ἔρχεται και τὸ φορολογεῖ τὸ κράτος, στραγγίζοντας ἔτσι τὴν οικονομικὴ ἱκμάδα τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ ὕστερα, γιατί διατυμπανίζει αὐτὴ του τὴν προσφορά τὸ κράτος; Μῆπως δὲν διαθέτει δισεκατομμύρια γιὰ τὸσους ἄλλους τομεῖς τῆς ἐθνικῆς και τῆς κοινωνικῆς ζωῆς; Μῆπως δὲν πληρώνει τοὺς καθηγητές, τοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς στρατιωτικούς; Μῆπως δὲν δαπανᾷ γιὰ τὸν ἀθλητισμὸ, γιὰ τὰ πολιτιστικά, γιὰ τὰ θέατρα και γιὰ τὴν αὐτοδιοίκηση; Καὶ καλὰ κάνει. Γιατί, ὅμως, συνεχῶς ἀναφέρει τοὺς μισθοὺς τῶν ἱερέων; Μῆπως μᾶς θεωρεῖ ξένο σῶμα μέσα στὸ ἔθνος; Δὲν προσφέρουμε τάχα ἔμεῖς τίποτε σ' αὐτὸν τὸν τόπο; Σὲ ἐκατομμύρια στρέμματα ἀνέρχονται οἱ ἐκτάσεις τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀπαλλοτριώθηκαν κατὰ καιροὺς, χωρὶς γὰ καταδληθεῖ ἀποζημίωση. Σὲ ἐκατοντάδες ἂν μὴ και σὲ χιλιάδες ἀνέρχονται τὰ οἰκόπεδα πού ἡ Ἐκκλησία προσέφερε δωρεὰν γιὰ τὴν ἀνέγερση σχολείων, νοσοκομείων, ἰδρυμάτων κοινωφελῶν. Μόνο στὴν Ἀθήνα τὰ κτίρια τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ Πολυτεχνείου, τοῦ Αἰγυνητείου, τοῦ Ἀρεταίου, τοῦ νοσοκομείου Παίδων, τοῦ νοσοκομείου Συγγροῦ, τῆς Μαρασιείου, τῆς Γενναδίου Βιβλιοθήκης, τοῦ Ἀσκληπείου Βούλας, τοῦ ΠΙΚΠΑ, τῶν παλαιῶν παραπηγμάτων κ.λπ., ἔχουν κτισθεῖ πάνω σὲ οἰκόπεδα πού ἀνήκουν στὴ Μονὴ Πετρακῆ. Καὶ ὁ Νταύσταθμος τοῦ Πολεμικοῦ μας Ναυ-

τικού και η καλαιά Ριζάρειος είναι προσφορές της 'Εκκλησίας. Μέχρι και πριν 2 χρόνια, η 'Εκκλησία προσέφερε δωρεάν 1.300 στρέμματα στο Πέραμα για τη νομιμοποίηση των αυθαίρετων σπιτιών των κατοίκων του. Πάντα η 'Εκκλησία δρέθηκε στο πλευρό του λαού και πάντοτε μοιράστηκε την τύχη του. "Ασχετα αν μερικές από τις προσφορές της σε γαίες, τελικά κατέληξαν σε ξένα χέρια ή υπηρέτησαν άλλους σκοπούς. Κτυπητό παράδειγμα ή δωρεά 2.000 στρεμμάτων στην Πάρνηθα για ανέγερση Σανατορίου, που τελικά χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση του γνωστού ξενοδοχείου Μον Παρνές με το Καζίνο του.

Η μισθοδοσία, λοιπόν, του ιερού κλήρου, δεν είναι κάποια χάρη που μας κάνει το κράτος. Είναι ελάχιστη εξόφληση όφειλης και απέναντι στην 'Εκκλησία και απέναντι στον ιερό κλήρο, που παλιά και τώρα προσφέρει με το παραπάνω υπηρεσίες στον τόπο.

Ποιός ξέρει σήμερα το μεγάλο κοινωνικό έργο της 'Εκκλησίας; Ποιός ξέρει ότι η 'Εκκλησία λειτουργεί σήμερα στην Ελλάδα περί τα 2.700 ιδρύματα; Ποιός ξέρει ότι χιλιάδες 'Ελληνόπουλα φιλοξενούνται κάθε καλοκαίρι στις κατασκηνώσεις της; Ποιός ξέρει ότι χιλιάδες νέοι εσπούδασαν και σπουδάζουν με χρήματα της 'Εκκλησίας; Ποιός ξέρει ότι χιλιάδες γέροντες περιθάλπονται με στοργή στα Χριστιανικά Σπίτια Γαλήνης Χριστού που υπάρχουν σε κάθε μεγάλη ένορτα; Ποιός ξέρει ότι στέλλονται δωρεάν κάθε τόσο στην 'Αμερική καρδιοπαθή παιδιά για θεραπεία; Ποιός ξέρει ότι πολλοί άλλοι άρρωστοι διευκολύνονται από την 'Εκκλησία να μεταβούν στο εξωτερικό για θεραπεία;

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΚΟΜΜΑΤΑ

'Αλλ' όπως σας είπα και στην αρχή ο αγώνας μας τώρα δεν γίνεται για χωράφια και κτήματα. Αυτά και αν μας τα πάρουν, πάλιν σεις θα τα ξαναδώσετε στην 'Εκκλησία, όπως το έπραξατε τόσες φορές μέχρι τώρα.

Τώρα ο αγώνας μας είναι για την ελευθερία μας, για να κρατήσουμε την 'Εκκλησία μας μακριά από το κομματικό αγνάλισμα και την άλλοτρίωση. Γι' αυτό ήλθαμε εδώ σήμερα. Πολλοί μας έρωτούν: «Σεις οι χριστιανοί στο πεζοδρόμιο; Μετέρχεστε τα ίδια μέσα με όλους τους άλλους; Μάχεσθε με τα ίδια όπλα με τα όποια πολεμούν και οι κοσμικοί»; 'Αδίστακτα απαντούμε: ναι, και στο '21 η 'Εκκλησία πολεμούσε με τα ίδια όπλα που χρησιμοποιούσαν οι άλλοι αγωνιστές. Αυτό δεν είναι ούτε κακό, ούτε μειωτικό. 'Αλλ' η διαφορά μας με άλλους που γερμίζουν πάλιν αυτή την πλατεία, είναι ότι εκείνοι μὲν αγωνίζονται για να αναλάβουν την εξουσία, ενώ ἡμεῖς μαχόμαστε για να διατηρήσουμε την ελευθερία μας. Και η ελευθερία που ἡμεῖς διεκδικούμε έχει μιὰ ἰδιαιτερότητα. Κανένας νόμος του κράτους δεν μπορεί να ἐγγίσει ὅλο το πλήρωμα της 'Εκκλησίας γιατί ἀνάμεσα σ' αυτό συγκαταλέγονται και τὰ ἄωρα νήπια και αὐτοὶ ἀκόμη οἱ νεκροί. Ὁ νόμος του κράτους προϋποθέτει ἀνθρώπους που ὑπόκεινται στή φθορά, ενώ ἡ 'Εκκλησία ζῆ τὴν Ἀνάσταση. Δὲν δε-

χόμαστε να προσκυνήσουμε τὸν Καίσαρα, ὄχι διότι τοῦ ἀμφισβητοῦμε τὴν ἐξουσία, ἀλλὰ γιατί εἶναι φορέας τῆς φθορᾶς. Ἀγωνιζόμαστε για τὸ αὐτοδιοίκητο τῆς 'Εκκλησίας και ἐναντίον τῶν νέων δεσμῶν που χαλκεύει σὲ θάρος τῆς τὸ νομοσχέδιο, με τὴν κρατική ἐπέμβαση στὰ ἐσωτερικά τῆς.

Ἡ 'Εκκλησία ἔχει κέντρο τὸν ἐπίσκοπο που δὲν εἶναι ἄπλως διοικητικὸς προϊστάμενος ἀλλὰ προσεστὸς τῆς Εὐχαριστιακῆς συνάξεως, πρόσωπο χαρισματικὸ με ἀναντικατάστατες δικαιοδοσίες. Εἶναι μέγα σφάλμα προτεσταντικῆς ἐμπνεύσεως ἡ ἀντίληψη ὅτι ὁ ἐπίσκοπος και ὁ ἱερεὺς εἶναι μόνο για τὴ λατρεία. Λατρεία και διδασκαλία και διοίκηση εἶναι ἀναπόσπαστα μέρη τῆς ἐπισκοπικῆς και ἱερατικῆς διακονίας, σύμφωνα με τοὺς Ἱ. Κανόνες. Κάθε ἀπόπειρα διαχωρισμοῦ αὐτῶν τῶν μερῶν συνιστᾷ ἐκτροπήν ἀπὸ τὸ πολίτευμα τῆς 'Εκκλησίας και εἶναι ὀμίβια που σείει τὰ θεμέλιά τῆς, πραξικόπημα που ἀναιρεῖ τὸ θεῖο χαρακτήρα τῆς.

Και ἂς μὴ νομισθῆ ὅτι λέγοντες αὐτὰ εἴμεθα ἐναντίον τῆς συμμετοχῆς τῶν λαϊκῶν στὴ διοίκηση τῆς 'Εκκλησίας. Ὁχι. Ἄλλωστε και σήμερα οἱ λαϊκοὶ συμμετέχουν στὰ συλλογικά ἐκκλησιαστικά διοικητικά ὄργανα. Ἄλλ' ἡ συμμετοχή τους αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ δύο βασικὲς προϋποθέσεις: α) Ἡ πρώτη εἶναι ὅτι δὲν θὰ παραμερισθοῦν οἱ φυσικοὶ ποιμένες και διοικητῆς τῆς 'Εκκλησίας που εἶναι οἱ ἐπίσκοποι και οἱ πρεσβύτεροι και β) ἡ δεύτερη, ὅτι οἱ λαϊκοὶ δὲν θὰ εἶναι τυπικά ἄπλως μέλη τῆς 'Εκκλησίας, ἀλλὰ συνειδητὰ και ἐνεργὰ μέλη.

Οἱ ρυθμίσεις τοῦ νομοσχεδίου δὲν ἐξασφαλίζουν οὔτε τὴ μία οὔτε τὴν ἄλλη ἀπὸ τις προϋποθέσεις αὐτῆς και γι' αὐτὸ ἀλλοιώνουν τὴ μορφή τοῦ πολιτεύματος τῆς 'Εκκλησίας.

Και διερωτώμαστε πῶς και γιατί ἐγινε αὐτὴ ἡ ἀντιροθόδοξη ἐπιλογή. Ἡ παρούσα κυβέρνηση ὅταν ἦταν ἀντιπολίτευση ἄλλα ἔγραφε και ἔλεγε. Στὸ «Συμβόλιον με τὸ Λαὸ» τὸ 1981 ὁμολογοῦσε τὴν τρανὴ ἀλήθεια ὅτι: «Ὁ ἐναγκαλισμὸς τῆς 'Εκκλησίας με τὸ σύστημα τῆς πολιτειοκρατίας εἶναι τὸ κύριο αἶτιον μιᾶς ἀρνητικῆς πορείας με ἀπροκάλυπτες κυβερνητικῆς ἐπεμβάσεις, ἀνατροπὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξης κ.λπ.». Γιὰ νὰ ὑποσχεθῆ στὴ συνέχεια ὅτι σὴν κυβέρνηση θὰ ἀκολουθοῦσε διαφορετικὴ γραμμὴ. Ἴδου ποιά: «Ἡ 'Εκκλησία θὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερη νὰ ἀκολουθῆσει τὸ δικὸ τῆς ὄροιο χωρίς ἀνάμειξη τῆς Πολιτείας. Τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας θὰ περιορισθῆ σὲ τυπικὸ ρόλο μέχρι τὴν πλήρη ἀποδέσμευση τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τὴν Πολιτεία.». Αὐτὰ ἔλεγε τότε τὸ κόμμα που σήμερα κυβερνᾶ. Ἰ. πάρχει, σας ἐρωτῶ, ἀναπόκριση μεταξύ τῶν τότε λόγων και τῶν σημερινῶν ἔργων τοῦ κ. Τρίτση;

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ

Ὁ κ. ὑπουργὸς Παιδείας προχωρεῖ σὲ ἐπέμβαση στὰ ἐσωτερικά τῆς 'Εκκλησίας και ὅλη ἡ Ἱεραρχία ἀντιδρᾶ δυναμικά. Και ἐκαίνοσ δὲν ὑποχωρεῖ. Ὁ ἐφη-

μεριακὸς κληρὸς τῆς Ἑλλάδος ἐπανειληγμένα δηλοῖ τὴν ἀντίθεσή του μὲ τὶς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου. Καὶ ὁ ὑπουργὸς δὲν ὑποχωρεῖ. Μεσολαβεῖ μὰ ἐθνικὴ κρίση καὶ θρῆσκίμαστε στὰ πρόθυρα πολέμου. Καὶ ἐκεῖνος δὲν ὑποχωρεῖ. Κτυποῦν πένθημα οἱ καμπάνες καὶ ἐκεῖνος δὲν ὑποχωρεῖ. Ἀπέχουν οἱ ἱεράρχες μὰς ἀπὸ τὶς ἐπίσημες δοξολογίες κατὰ τὴν ἐπέτειο τῆς 25ης Μαρτίου, καὶ γιορτάζουν ὅλοι μαζί στὸν Ἅγ. Παντελεήμονα Ἀχαρνῶν. Καὶ ἐκεῖνος δὲν ὑποχωρεῖ. Ἐπεμβαίνουν οἱ ὀρθόδοξοι πατριάρχες, οἱ διεθνεῖς ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοί, τὸ ΠΣΕ, τὸ ΣΕΕ, οἱ ἐτερόδοξοι Ἐκκλησίες. Καὶ ἐκεῖνος δὲν ὑποχωρεῖ. Μιλᾷ τέλος ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ τοῦ Φαναρίου ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ πατριάρχης τῆς πονεμένης Ρωμηοσύνης Δημήτριος. Ἀπὸ τὴν πόλη τῶν ὀνείρων μὰς, ἐλεύθερος πολιορκημένος, ὁ γεραρὸς ἀρχηγὸς τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας, μὲ τὸ δᾶρος τοῦ ἀξιώματός του, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐθύνη του σπεύδει νὰ ἀγκυλιάσει τὴ θυγατέρα Ἐκκλησία του, τὴν Ἐκκλησία μὰς, πού ὁ Θρόνος του τῆς παρεχώρησε πρὶν 137 χρόνια τὸ Αὐτοκέφαλο καὶ νὰ θροντοφωνήσῃ μὲ τηλεγράφημά του: «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θεωρεῖ ὅτι ὁ ὑπὸ συζήτησιν καὶ φήγῃσιν νόμος ἀλλοιώνει κατ' ἀντικανονικὸν τρόπον Ἄποστολοποράδοτον σύστημα διοικήσεως Ἐκκλησίας ὑπεισάγων ἐξωεκκλησιαστικὸν κοσμικὸν παράγοντα εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο μέλλει ἔχειν ὀλεθρίας ἐπιπτώσεις ἐπὶ πνευματικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπροβλέπτους ἀρνητικὰς συνεπειὰς εἰς ἀντιστοίχους περιπτώσεις ἄλλων ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Εὐχόμεθα ὅπως πρυτανεύσῃ πνεῦμα συνέσεως ἐπὶ ἀναγνωρίσει πολυτίμου ἱστορικῆς προσφορᾶς Ἐκκλησίας καὶ ἀποφευχθῇ παντὶ τρόπῳ καταπάτησις τῶν ἀπ' αἰῶνων σεδαστῶν γενομένων θεμελιωδῶν διοικητικῶν καὶ πνευματικῶν δικαιωμάτων Αὐτῆς ἀείποτε φιλοστόργως συμπαρισταμένης πρὸς εὐσεβῆ λαὸ Αὐτῆς». Αὐτὰ τὰ σπουδαῖα γράφει ὁ Πατριάρχης. Δὲν φανταζόμεθα νὰ γνωρίζῃ ὁ κ. Τρίτης περισσότερη Θεολογία ἀπὸ ἐκείνη πού γνωρίζῃ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Καὶ λέγομεν τοῦτο γιατί καὶ πάλιν ὁ κ. ὑπουργὸς δὲν ὑποχωρεῖ. Γιατί ἄραγε;

Μήπως ἐνδιαφέρεται τόσο πολὺ γιὰ τὴν ἀνύψωση τῆς Ἐκκλησίας; Καὶ ἔχει αὐτὸς μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ ὅσο ἔχει ὁ συγὰδελφός του ὑπουργὸς Βορείου Ἑλλάδος κ. Παπαθεμελῆς, πού ἀντιδρᾷ στὸ νομοσχέδιο; Τουλάχιστον ὁ κ. Παπαθεμελῆς εἶναι πιστὸ τέκνο τῆς Ἐκκλησίας.

Θρησκευόμενε Ἑλληνικὲ Λαέ,

Ἡ πατρίδα μὰς περνᾷ τὰ τελευταῖα χρόνια μὰ βαθιὰ πνευματικὴ κρίση. Καίριοι τομεῖς τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς μὰς ζωῆς ἔχουν ἀλλοτριωθεῖ ἐπικίνδυνα. Παιδεία, Οἰκογένεια, Νεολαία ὑφίστανται τοὺς ἀπειλητικὸς τριγμούς πού συνήθως προηγούνται τῆς κατάρρευσης.

Σὲ καλέσαμε ἀπόψε ἐδῶ, πιστὲ Ἑλληνικὲ Λαέ, μπροστὰ στὸ Κοινοβούλιό μὰς, τὸ τέμενος αὐτὸ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἐλευθερίας γιὰ νὰ ἀκούσουν οἱ πα-

τέρες τοῦ ἔθνους τὴ φωνὴ τῆς ὀργῆς σου. Μιὰ φωνὴ πού σκοπὸ ἔχει νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας σου. Ἀπόψε θρῆσκεται ἐδῶ καὶ τὸ ἱστορικὸ Λάβαρο τῆς Ἁγίας Λαύρας, πού εἶναι ἓνα αἰώνιο γιὰ μὰς σύμβολο ἐλευθερίας. Τὸ κρατᾷ στὰ χέρια του ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Τὸ Λάβαρο αὐτὸ μὰς θυμίζει πὺς κάποτε ἡ Ἐκκλησία πῆρε ἐπάνω τῆς τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐθνικὴ μὰς λευτεριά καλώντας ὅλο τὸ λαὸ στὰ ὄπλα γιὰ τὴν ἀποτίναξη τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ.

Σήμερα, αὐτὴ τὴν ὥρα γίνεται τὸ ἀντίθετο. Μπροστὰ στὸ ἱερὸ αὐτὸ σύμβολο, ὅλη ἡ ἱεραρχία, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπό μὰς κ. Σεραφεῖμ, σοῦ ζητεῖ νὰ πάρεις πλέον σὺ ἐπάνω σου, μαζί μὰς, τὴν εὐθύνη γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας σου. Τὸ ὀχυρὸ τῆς Ἐκκλησίας δὲν πέφτει εὐκολα. Τώρα ἀρχίζει ὁ ἀγὼνας γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος μὲ μιὰ Ἐκκλησία ἐλεύθερη καὶ δυνατῆ.

Ἡ τελικὴ νίκη εἶναι δική μὰς.

Ζήτω ἡ Ἱεραρχία,

Ζήτω ὁ Κληρὸς,

Ζήτω οἱ Μοναχοί,

Ζήτω ὁ Ὁρθόδοξος Λαός!

ΕΙΚΟΝΙΤΣΕΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Κυκλοφόρησαν ἀπὸ τὶς φροντισμένες ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θαυμάσιες εἰκονίτσες βυζαντινῆς τεχνολογίας — σὲ χαρτὶ ἰλλουστρασιῶν — μὲ στιγμιότυπα ἀπὸ ὅλες τὶς φάσεις τῆς δημόσιας ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Τὰ θέματα εἶναι σαρανταπέντε καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἀπεικονίζονται γιὰ πρώτη φορά. Οἱ κληρικοί, οἱ κατηχητές, οἱ καθηγητές, οἱ δάσκαλοι, οἱ γονεῖς θὰ ἔρουν ἀσφαλῶς στὶς εἰκονίτσες αὐτὲς ἐκεῖνο πού ζητοῦν, γιὰ τὴν ἐποπτικὴ προσέγγιση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὰ παιδιὰ. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ζοῦμε στὴν ἐποχὴ τῆς εἰκόνας. Κι ὅτι κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς, ἰσοδυναμεῖ μὲ χιλιάδες λέξεις!

Παράλληλα, ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία κυκλοφοροῦν ἑόρτιες κάρτες μὲ θαυμάσιες ἀγιογραφίες — βυζαντινῆς τεχνολογίας καὶ αὐτὲς — πού ἀναφέρονται σὲ πολλὰ θέματα.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἀπευθύνεσθε: Βιβλιοπωλεῖο Ἀπ. Διακονίας, Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμῶνος.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μία πρόσφατη μελέτη που ἐκδόθηκε (1986) ἀπὸ τὴν ΑΤΕ καὶ μπορεῖ νὰ φωτίσει πτυχές τοῦ θέματος «ἐκκλησιαστικὴ περιουσία».

Μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀκριβὴς γνώση καὶ τῶν παρακάτω στοιχείων θὰ ὑποβοηθήσει θετικὰ στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προκείμενου προβλήματος περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, παραθέτω ἐπεξεργασμένα ὄρισμένα ἀποσπάσματα τῆς μελέτης τῶν Θ. Τσοῦμα καὶ Δ. Τασιούλα, «Ἰδιοκτησιακὸ καθεστῶς καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἀγροτικῆς γῆς στὴν Ἑλλάδα», πού ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴν ΑΤΕ (Ἀθήνα 1986, σελίδες 115 μὲ πολλοὺς πίνακες καὶ στατιστικὰ στοιχεία).

1. Ἐγκυρότητα τῶν στοιχείων.

Στὴν ἐργασία αὐτὴ πού ὁ Διοικητὴς τῆς ΑΤΕ κ. Βασ. Καφίρης χαρακτηρίζει «... προϊόν πείρας, ἐρευνητικῶν ἐκτιμήσεων καὶ μελέτης» (πρόλογος, σ. 7), παρατίθενται τὰ πλέον ἠλεγμένα καὶ ἀκριβῆ στοιχεῖα. Γιατὶ συγκεντρώθηκαν μὲ τὴ συνεργασία ὑπαλλήλων τῶν Περιφερειακῶν Ἱπηρεσιῶν, τῆς Δ)νσεως Φυτικῆς Παραγωγῆς, τοῦ Τμήματος Ἐκμηχάνισης τῆς Γεωργίας καὶ Βελτιώσεων, καὶ τῶν Γεωτεχνικῶν Ἱπηρεσιῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς ΑΤΕ καὶ στηρίχθηκαν σὲ προσωπικὲς ἐμπειρίες καὶ ἐκτιμήσεις τῶν ἀνωτέρω Ἱπηρεσιῶν, σὲ στοιχεῖα τῶν ὑπουργείων Γεωργίας καὶ Ἐσωτερικῶν, σὲ πλη-

ροφορίες ἐπιλεγμένων ἀγροτῶν ἢ ὑπαλλήλων τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης καὶ τῆς Ἀγροφυλακῆς.

2. Ἐννοιολογικοὶ ὁρισμοί.

Οἱ μελετητὲς διασαφηνίζουν (σελ. 10 - 11) τὴν ἔννοια τῶν ὁρισμῶν, γιὰ τὴν ἀποφυγὴ συγχύσεων:

- «ἀ γ ρ ό ς»: ἀσκεπὴς ἔκταση πού προσφέρεται γιὰ βραχύβιες —συνήθως ἐτήσιες— καλλιέργειες.
- «γ ε ω ρ γ ι κ ῆ γ ῆ»: περιλαμβάνει τὰ καλλιεργήσιμα ἐδάφη, δηλαδὴ τοὺς ξηρικοὺς καὶ ποτιστικοὺς ἀγρούς, καθὼς καὶ τὶς ξηρικές καὶ ποτιστικὲς δενδροφυτεῖες.
- «ἀ γ ρ ο τ ι κ ῆ γ ῆ»: ἔχει εὐρύτερη ἔννοια καὶ περιλαμβάνει ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γεωργικὴ γῆ, τὰ δάση, τοὺς βοσκότοπους καὶ τὶς καλυμμένες ἀπὸ νερὰ ἐκτάσεις» (ἔλη, λίμνες, ποτάμια).
- «ἐ γ κ α τ α λ ε ι μ μ ἔ ν ε ς ἐ κ τ ά σ ε ι ς»: εἶναι ὅσες παραμένουν ἀναξιοποίητες πέραν τῆς 4ετίας ἢ ἔχουν ἰδιοκτησιακῶς ἐγκαταλειφθῆ.

Ἐδῶ θὰ χρησιμοποιηθοῦν μόνο οἱ βασικὲς κατηγορίες

ΠΙΝΑΚΑΣ V-8

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΤΑ ΝΟΜ. ΠΡΟΣ. ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΓΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΓΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΟ		ΤΟΠ. ΑΥΤΟΔ.		ΕΚΚΛΗΣΙΑ		ΣΥΝ. ΟΡΓΑΝ.		ΣΥΝΟΛΟ χιλ. στρ.
	χιλ. στρ.	%	χιλ. στρ.	%	χιλ. στρ.	%	χιλ. στρ.	%	
Δασ. εκτάσεις	22005.9	50.5	3996.0	25.6	367.0	28.4	786.6	71.7	27155.5
Βοσκότοποι	20953.2	48.1	11264.0	72.4	735.3	57.0	295.2	26.8	33247.7
Ἐλη	142.0	0.4	25.0	0.2	-	-	2.0	0.2	169.0
Γεωργ. γη	396.8	1.0	268.4	1.8	189.9	14.6	14.6	1.3	869.7
ΣΥΝΟΛΟ	43497.9	100.0	15553.4	100.0	1292.2	100.0	1098.4	100.0	61441.9

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΒΑΣΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ Ν.Π.

Δασ. εκτάσεις	81.0	14.7	1.4	2.9	100.0
Βοσκότοποι	63.0	33.8	2.3	0.9	100.0
Ἐλη	84.0	14.8	-	1.2	100.0
Γεωργ. γη	45.6	30.8	21.9	1.7	100.0

Στοιχεῖα ἐρευνας ΑΤΕ ἔτους 1983

χρήσης τῆς ἀγροτικῆς γῆς (δάση, βοσκότοποι, γεωργική γῆ).

3. Διαρθρωτικά στοιχεία ἀγροτικῆς γῆς στὴν Ἑλλάδα.

Συνολικὴ ἔκταση τῆς χώρας: 132.000.000 στρέμ.
 Ἀγροτικὴ γῆ (γεωργοκτηνοτροφικοῦ ἐνδιαφέροντος) 124.500.000 στρέμ.
 Ἀπὸ αὐτὴν: δάση 29.500.000 στρέμ. (ποσ. 22%)
 βοσκότοποι 52.500.000 στρέμ. (ποσ. 40%),
 γεωργικὴ γῆ 39.500.000 στρέμ. (ποσ. 30%).

4. Ἐγκαταλειμμένες ἐκτάσεις ἀγροτικῆς γῆς.

α. Οἱ ἐγκαταλειμμένες ἐκτάσεις ἀγροτικῆς γῆς στὸ σύνολο τῆς χώρας ὑπολογίσθηκαν τὸ 1983 σὲ 4.380.000 στρέμ. Τὸ 1974 ἦταν 2.750.000 στρέμ. Παρουσίασαν δηλ. αὔξηση σὲ μιὰ δεκαετία 59%.

Ἀπὸ τὶς παραπάνω ἐγκαταλειμμένες ἐκτάσεις τὸ 45% εἶναι βοσκότοποι, τὸ 36% γεωργικὴ γῆ, τὸ 18% δάση καὶ τὸ 1% ἔλη.

β. Τὰ ἐγκαταλειμμένα δάση ἀνέρχονται σὲ 765.100 στρέμ. (ἀντιπροσωπεύουν τὸ 2,6% τοῦ συνόλου τῶν δασῶν τῆς χώρας).

γ. Οἱ ἐγκαταλειμμένοι βοσκότοποι ὑπολογίζονται σὲ 1.986.500 στρέμ. (3,8% τῶν συνολικῶν βοσκότοπων τῆς χώρας) καὶ σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1974 αὐξήθηκαν κατὰ 144%!

δ. Οἱ ἐγκαταλειμμένες ἐκτάσεις γεωργικῆς γῆς (ἀγρῶν, δενδροφυτειῶν) ὑπολογίζονται σὲ 1.588.100 στρέμ. καὶ ἀντιπροσωπεύουν τὸ 4% τῆς συνολικῆς γεωργικῆς γῆς τῆς χώρας.

Σὲ σχέση μὲ τὸ 1974, τὸ 1983 ἡ ἐγκαταλειμμένη γεωργικὴ γῆ παρουσιάζει αὔξηση 6,2%. Ἀναλυτικότερα, ἐνῶ μειώθηκαν οἱ ἐγκαταλειμμένοι ξηρικοὶ ἀγροὶ κατὰ 11,5%, αὐξήθηκαν οἱ ἐγκαταλειμμένοι ποτιστικοὶ ἀγροὶ κατὰ 27%, οἱ ξηρικές δενδροφυτεῖες κατὰ 112% καὶ οἱ ποτιστικὲς δενδροφυτεῖες κατὰ 92%.

Οἱ μελετητὲς συγγραφεῖς σημειώνουν συμπερασματικὰ ὅτι: «Τὴν τελευταία 10ετία ἐγκαταλείπονται κάθε χρόνο κατὰ μέσο ὄρο 162.400 στρέμ. ἀγροτικῆς γῆς πού περιλαμβάνουν: 117.500 στρέμ. βοσκότοπους, 32.800 στρέμ. δάση, 9.300 στρέμ. γεωργικὴ γῆ καὶ 2.800 στρέμ. ἔλη» (σελ. 18).

Οἱ ἐκτάσεις αὐτὲς δὲν ἐγκαταλείπονται μόνο ἀπὸ ὄσους δὲν διαμένουν πλέον στὸν τόπο καταγωγῆς τους, ἀλλὰ σὲ πολὺ μεγάλο ποσοστὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες πού διαμένουν μονίμως στὰ χωριά τους, ἰδίως τῶν ὄρεινῶν καὶ ἡμιορεινῶν διαμερισμάτων τῆς χώρας. Συγκεκριμένα, ἰδιοκτῆτες πού δὲν διαμένουν στὸ χωριὸ ἐγκατέλειψαν 2.762.123 στρέμματα, ἐνῶ ἰδιοκτῆτες πού διαμένουν στὸ χωριὸ ἐγκατέλειψαν ἔκταση 1.619.440 στρεμματίων.

5. Ἐκτάσεις πού ἀνήκουν σὲ Νομικὰ Πρόσωπα.

Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ V κεφάλαιο τῆς μελέτης ἐπειδὴ παρέχει ἀκριβῆ στοιχεῖα γιὰ τὰ μεγέθη ἰδιοκτησίας τοῦ Δημοσίου, τῶν Ὁργανισμῶν Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, τῶν Συνεταιριστικῶν Ὁργανώσεων καὶ τῆς Ἐκκλησίας:

«Μὲ βάση τὰ στοιχεῖα τῆς ἔρευνας τῶν Περιφερειακῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς ΑΤΕ τοῦ ἔτους 1983, προκύπτει ὅτι ἡ ἀγροτικὴ ἔκταση τῶν Νομικῶν Προσώπων ἀνέρχεται σὲ 61.441.900 στρέμ. ἢ ποσοστὸ 46,6% τῆς συνολικῆς ἔκτασης τῆς χώρας, πού εἶναι 131.957.400 στρέμματα καὶ 50,42% τῆς ἀντίστοιχης συνολικῆς ἀγροτικῆς γῆς».

Εἰδικότερα ἀνήκουν:

στὸ Δημόσιο	43.598.000	στρέμματα
στὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση	15.553.200	»
στὴν Ἐκκλησία	1.292.300	»
στὶς Συν. Ὁργανώσεις	1.098.400	»

Σύνολο 61.441.900 »

Ἀπὸ τὰ 1.292.300 στρέμ. τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι:

Δασικὲς ἐκτάσεις	367.000	στρέμματα
Βοσκότοποι	735.300	»
Γεωργικὴ γῆ	189.900	»

πού σὲ σύγκριση μὲ τὴν ἰδιοκτησία τοῦ Δημοσίου, τῆς Τοπ. Αὐτοδιοίκησης καὶ τῶν Συνεταιριστικῶν Ὁργανώσεων καλύπτουν ποσοστιαίως τὸ 1,4% τῶν δασικῶν ἐκτάσεων, τὸ 2,3% τῶν βοσκότοπων, καὶ τὸ 21,9% τῆς γεωργικῆς γῆς (ὅπου ὅμως τὸ Δημόσιο καὶ ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση κατέχουν ἀντίστοιχα τὸ 45,6% καὶ 30,8%).

Ἄλλὰ σὲ σύγκριση μὲ τὸ σύνολο τῆς ἀγροτικῆς γῆς τῆς χώρας πού ἀνέρχεται σὲ 121.500.000 στρέμ., ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἀντιστοιχεῖ σὲ ποσοστὸ 1,06%! Τὰ 189.900 στρέμματα καλλιεργησίμων ἐκτάσεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἀντιστοιχοῦν στὸ 0,48% τοῦ συνόλου τῆς γεωργικῆς γῆς τῆς χώρας πού ἀνέρχεται σὲ 39.500.000 στρέμματα.

Οἱ δασικὲς ἐκτάσεις καὶ οἱ βοσκότοποι πού ἀνήκουν στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Κρήτης καὶ Δωδεκανήσου (συνολικὰ 1.102.300 στρέμ.) εἶναι κατὰ 94,2% ὄρεινὲς καὶ ἡμιορεινῆς. Ἀπὸ τὶς καλλιεργησίμες ἐκτάσεις (189.900 στρέμ.) ποσοστὸ 53% ἀνήκει σὲ ἡμιορεινῆς καὶ ὄρεινῆς ζῶνες πού κατὰ 75% προσφέρονται μόνο γιὰ ξηρικές καλλιέργειες.

* * *

Αὐτὴ εἶναι ἡ περίφημη ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, γιὰ τὴν ὁποία τόσος θόρυβος γίνεται τὰ τελευταία χρόνια. Τὸ Κράτος, ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση ἀλλὰ καὶ οἱ Συνεταιριστικὲς Ὁργανώσεις ἀφοῦ, φαίνεται, ἀξιοποίησαν τὶς τεράστιες ἐκτάσεις πού τοὺς ἀνήκουν, ἀφοῦ ἔλαβαν τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα γιὰ νὰ σταματήσῃ ἢ ἔστω νὰ ἀνακοπεῖ ἡ τάση γιὰ ἐγκατάλειψη καλλιεργησίμων ἢ δασικῶν ἐκτάσεων καὶ βοσκοτόπων, ἐπιθυμοῦν νὰ «ἀξιοποιήσουν» καὶ τὴν ἐλάχιστη ἐναπομείνουσα ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, ἀγνοώντας ἢ προσποιούμενοι ὅτι ἀγνοοῦν, πῶς αὐτὴ ἀνήκει ἀπὸ αἰῶνων στὴν Ἐκκλησία.

Ὁ καθένας ἂς συναγάγει μὲ εὐθύνη συμπεράσματα. (30.3.1987)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ
 θεολόγος - νομικός

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ 2.000 *

Ὁ κόσμος ετοιμάζεται νὰ ὑποδεχθῆ τὴν τρίτην χιλιετηρίδα. Οἱ Ὄργανισμοί, τὰ Κράτη, αἱ κοινωνίαι, οἱ θεσμοί, τὰ ἰδρύματα μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῶν σκοπῶν καὶ τῶν δραστηριοτήτων των κινουῦνται πρὸς ἓνα κοινὸν στόχον προκειμένου νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν νέον τοῦτον σταθμὸν τῆς ἱστορίας, ὁ ὁποῖος ὅσονδῆποτε καὶ ἐὰν εἶναι συμβατικὸς διότι «μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία»¹ εἶναι πολὺ σημαντικὸς διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν θεσμῶν, τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀτόμων. Τί πρόκειται νὰ συμβῆ εἰς τὸ 2.000; Ἴσως τίποτε ἀλλὰ καὶ ἴσως ὠρισμένα βασικὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς θὰ ἔχουν ἀλλάξει. Πάντως οἱ θεσμοὶ καὶ μαζί με αὐτοὺς καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ πνευματικώτερος θεσμὸς τῶν αἰώνων, θὰ πρέπει νὰ διασκελίση τὸ κατώφλι τοῦ 2.000 ἀνάλογα προητομασμένη. Καὶ νομίζω ὅτι σήμερον Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ 1987 δηλαδὴ μόλις δέκα καὶ τρία χρόνια ἀπὸ τὴν μεγάλην ταύτην στιγμὴν τοῦ χρόνου ὁ ἱερός οὗτος ἄμβων θὰ ἠδύνατο νὰ κληθῆ νὰ περιγράψῃ με ὅσον τὸ δυνατὸν ἀντικειμενικὰ κριτήρια τὸ τί θὰ εἶναι καὶ τὸ τί θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὸ συμβατικὸν τοῦτο ἔτος τοῦ 2.000.

α) Εἰς ἓνα πρόσφατον συνέδριον τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ ὁποῖον συνῆλθε τὸν Αὐγουστον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν Σικαγιά καὶ εἰς τὸ ὁποῖον μετέσχεν ἐπίσημως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια θέματα περὶ τοῦ ὁποῖου ἐγένετο στοργυλὴ τράπεζα ἔφερε τὸν τίτλον «Quo vadis Europa», δηλαδὴ ποῦ πορεύεσαι Εὐρώπη; Τὸ ἴδιον ἐρώτημα θὰ ἠδύνατο νὰ τεθῆ καὶ διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ τόπου μας. Ποῦ πορεύεσαι Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος;

β) Κατ' ἀρχὴν θέλομεν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὅ,τι εἶναι θεσμικὸν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας τοῦτο δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξῃ, δὲν πρόκειται νὰ γνωρίσῃ ἀνελευτικὰς ὀψεις. Ὅ,τι εἶναι θεοσυστάτον εἰς τὸν θεσμὸν τῆς Ἐκκλησίας αὐτὸ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἡ Ἐκκλησία καὶ εἰς τὸ δύο χιλιάδες καὶ εἰς τὸ τρεῖς χιλιάδες, μέσα εἰς τὴν ἐσχατολογικὴν προοπτικὴν τῆς ὅπως τὴν καθώρισεν ὁ Κύριος θὰ μείνῃ χθὲς καὶ σήμερον ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας². Εἶναι ἐπομένως περιττὸν νὰ λεχθῆ ὅτι εἰς μίαν δεδομένην στιγμὴν τοῦ χρόνου δύναται νὰ ἀλλάξῃ κάτι διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος εἶπεν

ὅτι «καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς»³. Εἶναι φυσικὸν ἡ Ἐκκλησία νὰ παραμένῃ κιβωτὸς τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν, κῆρυξ τῆς ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας, οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, στέγη ἀγάπης καὶ στοργῆς πρὸς ὅλους τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους, στήριγμα τοῦ παρόντος καὶ μοναδικὴ ἐλπίς τοῦ μέλλοντος δι' ἕκαστον αὐτῆς μέλος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκαται ἐσφραγισμένον εἰς τὸ μέτωπον με τὸ ἀνεξίτηλον αἷμα τοῦ Ἀρνίου. Αἱ πύλαι ἄδου κινουῦνται καὶ θὰ κινηθοῦν ἐναντίον τῆς ἀλλὰ δὲν θὰ κατισχύουσιν καὶ δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀλλοιώσουν ὅ,τι εἶναι ὑπερφυσικὸν καὶ κατὰ θεῖον νόμον καὶ κατὰ γενικὴν ἀνθρωπίνην ἀποδοχὴν θέσμιον δι' αὐτήν.

γ) Ἐὰν ὅμως δὲν θὰ ἀλλάξῃ εἰς τὰ οὐσιώδη αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῆ εἰσὶν ἡ ἀντιμετωπίσῃ τὰς εὐθύναις τῆς εἰς τὸ εὐρύτερον περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλήθη καὶ καλεῖται ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν Κύριον νὰ ἀσκήσῃ τὴν σωστικὴν καὶ φιλόνηρον αὐτῆς ἀποστολήν. Ὑπάρχουν ἀσφαλῶς συγκεκριμένοι τομεῖς τῆς τοιαύτης εὐθύνης τῆς καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκριβῶς καλεῖται ἡ Ὁρθόδοξια νὰ ἐνεργοποιηθῆ ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐτῶν, τὰ ὁποῖα προηγούνται τῆς τρίτης χιλιετηρίδος τῆς κατὰ Χριστὸν ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Καὶ ἰδοὺ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς τομεῖς τούτους:

1. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας ὀφείλει νὰ διασκελίση τὸ κατώφλι τοῦ 2.000 ἀποκεκαθαμένη πνευματικὰ με τὸ ἀναφαίρετον γνώρισμα τῆς ἀπολύτου πνευματικότητος μέσα εἰς ἓνα κόσμον ὑλόφρονα καὶ ἔρποντα εἰς τὰ χαμηλὰ ἐπίπεδα τοῦ ὕλισμου, τῆς χλιδῆς, τοῦ ἠδονισμοῦ, τῆς καταναλωτικότητος. Ὑπάρχουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι ἐλλεῖπει ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας τὸ πνεῦμα τῆς προσαρμογῆς καὶ τῆς συμπλεύσεως. Ἄλλ' ἐρωτᾶται: διὰ ποῖαν ἀκριβῶς προσαρμογὴν πρόκειται καὶ διὰ ποῖαν σύμπλευσιν καὶ με τί πράγμα; Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία θελήσῃ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν οἱ κοσμικοὶ θεσμοὶ τότε ἀσφαλῶς θὰ προδώσῃ τὸ ὄντολογικὸν θεσμικὸν αὐτῆς γνώρισμα ὡς θεσμοῦ ἀπολύτως πνευματικοῦ. Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται καὶ δὲν πρέπει νὰ προδώσῃ τὴν φύσιν αὐτῆς. Τοῦναντίον ὀφείλει νὰ ἀνακαθάρῃ ἑαυτὴν καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς ἀσκητικότητος περισσότερον διαυγῆ καὶ περισσότερον ἐμφανῆ. Ἀκριβῶς διότι ζῆ καὶ δραστηριοποιεῖται μέσα εἰς ἓνα περιβάλλον, τὸ ὁποῖον βουλιάζει καθημερινῶς εἰς ἐπίπεδα συντριπτικῶς χαμηλά. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐξάρῃ τὴν ὄντολογικὴν αὐτῆς πνευματικότητα διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μόνον θὰ δυνηθῆ νὰ ἀποβῆ οὐσιαστικὸς πόλος ἐξέλιξιν ὄλων αὐτῶν οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουν νὰ βουλιάζουν με τοὺς

* Ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῷ πανσέπτῳ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν καὶ Συνοδικὴν Θ. Λειτουργίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας (8.3.1987) παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ, τῶν μελῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ πνευματικῶν ἀρχῶν τῆς χώρας μας, ὡς καὶ πλήθους λαοῦ.

1. Β' Πέτρ., 3,8.

2. Πρβλ. Ἐβρ., 13,8.

3. Ματθ., 16,18.

πέριξ αὐτῶν πολιτειακούς, κοινωνικούς, κοινωνιστικούς και πολλούς ἄλλους θεσμούς, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον καπηλεύονται τὴν ἱερὰν προσωπικότητα τοῦ φύσει και θέσει ἐλευθέρου ἀνθρώπου και οἱ ὁποῖοι κατασπιλῶνουν τὰς διαχρονικὰς ἠθικὰς και πνευματικὰς ἀξίας τῆς ζωῆς. Ἡ Ἐκκλησία ἀναμφιβόλως θὰ ἐπιζήσῃ και θὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὴν τὸν κουρασμένον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ 2.000 θὰ εἶναι ψυχικὰ, πνευματικὰ ἀλλὰ και ὑλικὰ περισσότερον κουρασμένος, μόνον ἐὰν ἐνδυθῇ αὐτὴ τὸν λευκὸν χιτῶνα τῆς πνευματικότητος, ὁ ὁποῖος θὰ τὴν παρουσιάσῃ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων ὡς μὴ ἔχουσαν σπύλον ἢ ρυτίδα.

2. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ 2.000 ἔχουσα ξεκαθαρίσει ὀρισμένα βασικὰ αὐτῆς προβλήματα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ αἰσθάνηται ἐλευθέρα ἐνώπιον τῆς μεγάλης και ἱστορικῆς αὐτῆς εὐθύνης νὰ ἐπιτελῇ ἀπροσκόπτως και ἐλευθέρως τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμόν. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐξηγουῦμαι: Ἐὰν ὑπάρχουν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα τὴν δεσμεύουν και περιορίζουν τὴν ἐνεργοποίησιν τῆς — και δυστυχῶς εἰς τὴν σημερινὴν εποχὴν ὑπάρχουν πολλὰ τοιαῦτα — θὰ πρέπει πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἀπαλλαγῇ και νὰ ἀποδεσμευθῇ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τρόπον ὥστε νὰ αἰσθανθῇ ἐλευθέρα εἰς τὴν κάθε αὐτῆς σκέψιν και ἀπόφασιν, ὡς και εἰς πᾶσαν αὐτῆς ἐνέργειαν. Εἰς τὰς σχέσεις τῆς μετὰ τὴν Πολιτείαν πρέπει ὅπωςδήποτε τὰ πράγματα νὰ γίνων σαφῆ και ἀπολύτως διαφανῆ και διὰ τὸ συμφέρον αὐτῆς ἀλλὰ ὡσαύτως και διὰ τὸ συμφέρον τῆς Πολιτείας και γενικώτερον ὁλοκλήρου τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους. Αἱ ἐκατέρωθεν παρεμβάσεις και πρὸ πάντων τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα⁴ ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀμφισβήτησεως βλάπτουν και τὰς δύο πλευράς, ἀνοίγουν τὴν ὄρεξιν τῆς Πολιτείας διὰ τὴν βαθμηδὸν και κατ' ὀλίγον

4. Συγκεκριμένον ἀποτέλεσμα τῶν μεθοδικῶν τούτων παρεμβάσεων τῆς Πολιτείας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ἡ βαθμηδὸν και κατ' ὀλίγον και εἶχα τῆς συμφώνου γνώμης τῆς Ἐκκλησίας κατάρτησις ἢ ἀλλαγὴ ὀρισμένων ἀρθρῶν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία δυστυχῶς δὲν ἀντέδρασεν ἔσον, ἔσαν και ἕπως ἔπρεπε εἰς αὐτάς. Ἡ ὡς ἄνω ἀερόβεια τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μάλλον ἐκπηγάζει ἐκ τῆς καλῆς προθέσεως τῆς Ἐκκλησίας και ἐκ τῆς διακηρυσσόμενης ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀγαστῆς αὐτῆς συνεργασίας μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, φρονούμεν ταπεινῶς θὰ στοιχίσῃ πολλὴ ἀκριβὰ εἰς αὐτὴν, ἰδίᾳ δὲ θὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Πολιτείαν εἰς τὴν εὐκαιρίας δοθείσης ὁλοκληρωτικὴν κατάλυσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῆς μακραινῶς Ἱερᾶς Παραδόσεως και τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου κατοχυρωμένης αὐτονομίας, αὐτοτελείας και αὐτοδοκίμησης τῆς Ἐκκλησίας, προκαμένου και αὐτὴ νὰ καταστή ἀπλῶν φερέφωνον τοῦ ἐκάστοτε κυβερνῶντος κόμματος. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὴν προσθήκην τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ Ν. 1351/1983 εἰς τὸ ἀρθρον 34 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Ἀνάλυσιν τοῦ θέματος τούτου ἰδὲ ἐν Μ η τ ρ ο π ο λ ί τ ο υ Π ε ρ ι σ τ ε ρ ί ο υ Χ ρ υ σ ο σ τ ὄ μ ο υ, Ἡ Ν ο μ ο μ ὄ τ η ς τ ῆ ς Ἀ ν τ ι κ α ν ο ν ι κ ὄ τ η τ ο ς, ἐν Ἐ π ι σ τ η μ ο ν ι κ ῆ Π α ρ ο υ σ ί α Ἐ σ τ ί α ς Θ ε ο λ ὄ γ ω ν Χ ἄ λ κ η ς. Ἀ φ ἰ ἔ ρ ω μ α εἰς τὸν Σ ε β. Γ ἔ ρ ο ν τ α Ἀ ρ χ ι ε π ἰ σ κ ο π ο ν Ἀ μ ε ρ ι κ ῆ ς κ. Ἰ ἄ κ ω β ο ν, Ἀ θ ῆ ν α ι, 1987, σσ. 379 - 396.

ἐπιβολὴν τῆς καταργήσεως τοῦ παραδοσιακοῦ αὐτοδιοικητοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἐτι δὲ δίδουν ἐπιχειρήματα εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἔθνους νὰ ἐπέμβουν εἰς τὴν Ἐλληνόφωνον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Διασπορᾶς και ἐπικαλούμενοι αὐτὸ τὸ ὅποιον πράττει ἡ Πολιτεία εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰ διοικητικὰ αὐτῆς ὄργανα, ὅποτε θὰ ἐπέλθῃ κατάρρευσις ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἀπαράμιλλος ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν αὐτὸς οὗτος ὁ Κύριος ἀπόδοτε οὖν τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι και τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ⁵, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τὴν πρὸ τοῦ 2.000 πρέπει ἀπαξ διὰ παντὸς νὰ ὀριστικοποιηθῇ. Δὲν νομίζω ποσῶς ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο χρειάζεται περισσότεραν ἀνάπτυξιν. Εἰς ἄλλα κλίματα και εἰς ἄλλας κοινωνίας ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ ἀναμίξεως τοῦ ἐνὸς θεσμοῦ εἰς τὰ τοῦ ἄλλου ἔχει ἀροκύντως δοκιμασθῆ και ἔχει ἀποδειχθῆ ἐπιτυχημένη. Τοῦτο ἀσφαλῶς δὲν σημαίνει ὅτι οἱ δύο θεσμοὶ δὲν θὰ ἀλληλοσέβωνται και ὅτι δὲν θὰ συντονίζων τὰς ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ συνόλου προσπάθειάς των, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ποιοτικὴν ἰδιαιτέρως βελτίωσιν τοῦ γενικώτερου ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ και τῆς πατρίδος, τῆς πατρίδος λέγω ἢ ὁποία εἶναι μία και ἐνιαία τῶσον διὰ τὴν Πολιτείαν ὅσον και διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἄλλ' ὑπεράνω πάντων πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἰσχύσῃ ὁ ἀλληλοσεβασμὸς και ἡ ἐξ ἀντικειμένου ἀκριβῆς τοποθέτησις τῶν δύο παραλλήλων θεσμῶν ἀπέναντι τῶν μεγάλων και ἱστορικῶν αὐτῶν εὐθυνῶν, θεσμῶν λέγομεν τῶν ὁποίων οἱ ἀληθεῖς φορεῖς δέον ἀπαραιτήτως νὰ ἐμπνέωνται οὐχὶ ὑπὸ πολεμικοῦ πνεύματος και ἀκραίων θέσεων, ἀλλὰ νὰ καθοδηγῶνται ὑπὸ ὀρισμένων δεδοκιμασμένων ἠθικῶν και πνευματικῶν ἀρχῶν, ὅπως δὲ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῆς ἀριστοτελείου ἀρετῆς τῆς μεσότητος, ἡ ὁποία σὺν τοῖς ἄλλοις ἐγγυᾶται τῶσον τὴν πνευματικὴν, κοινωνικὴν και οικονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, ὅσον και τὴν ὁμαλὴν δημοκρατικὴν λειτουργίαν τῶν δύο ὡς ἄνω θεσμῶν πρὸς ὄφελος ὁλοκλήρου τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους και πρὸς ἀποτροπὴν νέων ἐθνικῶν περιπετειῶν και συμφορῶν.

3. Κάτι ἀνάλογον θὰ εἶχε νὰ εἶπῃ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ἱερός ἀμβων και διὰ τὸ θέμα τῶν οικονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν διὰ κάθε γενικῶς θεσμῶν ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὰ οικονομικὰ ἀγαθὰ εἶναι ἄμεσος προϋπόθεσις τῆς ὄντολογικῆς υπάρξεως και τῆς ἐπιδιώσεώς των, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ οικονομικὸς παράγων εἶναι ἀπλῶς μία ἀνάγκη διὰ τὴν ἀπόσκοπτον ἐπιτέλεσιν τοῦ κοινωνικοῦ, πολιτιστικοῦ, ἱεραποστολικοῦ, πνευματικοῦ και ἀνθρωπιστικοῦ αὐτῆς προορισμοῦ. Κεφαλαιοκρατικὸν καθεστῶς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς σήμερον δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ και οὔτε κανεὶς τὸ ἐπιδιώκει. Ὅσον μακρυνὸν εἶναι τὸ θεοκρατικὸν καθεστῶς τοῦ μεσαιῶνος ἄλλο τῶσον μακρυνὸν και ὄχι ἐπιζήλον εἶναι ἡ δημιουργία φορτίσεων τῆς Ἐκκλησίας μετὰ οικονομικὰ στόχαστρα. Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ κάθε οικονομικὸς

5. Μ α τ θ. 22,21 και παρὰλ.

πόρος είναι ένα άπλοῦν ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον μέσον διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ τῆς καὶ μέσα εἰς αὐτὸν τὸν προορισμὸν τὸν ὁποῖον ἔχει διαγράψει δι' αὐτὴν ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἱστορία τῆς δὲν χωρεῖ τὸ ζῆν μετὰ τὴν ἔννοιαν τῆς καλοπεράσεως ἀλλὰ τὸ εὔ ζῆν. Καὶ ἐκ παραλλήλου ὄχι ἀπλῶς τὸ πράττειν ἀλλὰ τὸ εὔ πράττειν. Ἐπομένως καὶ εἰς τὸν τόσον νευραλγικὸν τοῦτον οἰκονομικὸν χώρον ἢ γνωστὴ πληθωρικὴ φιλολογία διὰ τὰ Δονκιχωτικά ἀγαθὰ ποῦ κέκτηται δῆθεν ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ σταματήσῃ τὸ ταχύτερον δυνατὸν. Καὶ τοῦτο διότι διὰ τὸ γενικώτερον καλὸν ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ 2.000 γνωρίζουσα καλῶς τί κατέχει, διατὶ τὸ κατέχει καὶ πῶς τὸ διαθέτει ὑπὲρ τοῦ ἀντικειμενικοῦ συμφέροντος τοῦ συνόλου. Μόνον μετὰ ξεκαθαρισμένα τὰ πράγματα καὶ εἰς τὸν τόσον εὐαίσθητον καὶ λίαν σημαντικὸν τοῦτον χώρον ἡ Ἐκκλησία θὰ δυνηθῇ νὰ χαιρετίσῃ τὴν τρίτην χιλιετηρίδα μετὰ μίαν εὐόωιον προοπτικὴν, αἰσιοδοξίαν καὶ πρὸ πάντων ἀπηλλαγμένην ἀπὸ ἀδικίας καὶ συκοφαντικῆς φορτίσεως, αἱ ὁποῖαι προέρονται εἴτε ἀπὸ ἀνευθύνους, εἴτε ἀπὸ ὄχι καλὰ πληροφορημένους ὑπευθύνους πηγᾶς, εἴτε ἀπὸ καθαρῶς δημαγωγικὰς σκοπιμότητας, εἴτε τέλος ἀπὸ παράγοντας ἀποβλέποντας εἰς τὴν περιθωριοποίησιν τῆς Ἐκκλησίας κατ' ἀρχὴν, εἴτα δὲ εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ ἀπ' αἰώνων ἰσχύσαντος αὐτοδιοικήτου αὐτῆς μετὰ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν μετατροπὴν αὐτῆς εἰς ἀπλοῦν κομματικὸν προπαγανδιστικὸν φορέα.

4. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ 2.000 μετὰ ἀνανεωμένην τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς ζωὴν, μετὰ ἀνανεωμένα τὰ στελέχη τῆς, μετὰ ἀνανεωμένους τοὺς θεσμούς τῆς, μετὰ ἀνανεωμένας τὰς ὑπηρεσίας τῆς, μετὰ ἀνανεωμένα τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα καλοῦνται εὐθρως νὰ τὴν ὑπηρετήσουν εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς χώρους τῆς δραστηριότητός τῆς. Ὁ ἰ. αὐτῆς Κλήρος, ἡ ἐκκλησιαστικὴ παιδεία, ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν στελεχῶν τῆς, τὸ κήρυγμα τῆς, αἱ κατηχητικαὶ καὶ αἱ πάσης φύσεως ἰεραποστολικαὶ αὐτῆς δραστηριότητες, ἡ φιλανθρωπικὴ τῆς δράσις, ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ αὐτῆς ἀποστολὴ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἀποπνέουν τὴν εὐωδίαν τῆς κατὰ Χριστὸν ἀνανεώσεως-μεταμορφώσεως, διότι μόνον ἔτσι ἡ Ἐκκλησία θὰ δυνηθῇ νὰ ἀνταποκριθῇ πλήρως καὶ θετικῶς εἰς τὰς πολυειδεῖς ἀνάγκας τῆς ζωῆς τῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς νέας χιλιετηρίδος. Παλαιαὶ μέθοδοι καὶ συστήματα τοῦ παρελθόντος ποῦ ἀπεδείχθησαν ἀλυσίτελῃ πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθοῦν καὶ νέαι «θεσμικαὶ» ἀλλαγὰὶ νὰ εἰσέλθουν, ὅπου καὶ ὅσον εἶναι ἀναγκαῖον, εἰς τὸν κορμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου μέχρι τοῦ Διακόνου καὶ τοῦ Μοναχοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ πεφωτισμένου καὶ δεδοκιμασμένου πιστοῦ μέχρι καὶ τοῦ ἀπλῶς βεβαπτισμένου καὶ ἴσως σήμερον ἀδιαφόρου μέλους τῆς ὅλοι μαζὶ νὰ εὐρεθῶμεν ἡνωμένοι εἰς μίαν ἀνανεωτικὴν προσπάθειαν, ἢ ὁποῖα θὰ ἐμφανίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς θεσμὸν ὁ ὁποῖος γνωρίζει κάλλιστα τὸν ὕψιστον αὐτῆς πνευματικὸν προορισμὸν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας

πρέπει νὰ εἶναι τελείως προσηρμοσμένη πρὸς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς, ὁ καταρτισμὸς τῶν ὑπευθύνων εἰς τὸν χώρον τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ποιμαντορίας νὰ μὴ ἀγνοῖ τὰ ἐπιτεύγματα τῶν παραλλήλων μορφῶν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς συγχρόνου τεχνολογίας καὶ νὰ μὴ θεωρῇ σκύβαλα ὅ,τι δὲν εἶναι ἐκκλησιαστικὸν οὔτε νὰ θεωρῇ ὡς ἀπροσπέραστον ἴνδαγμα ὅ,τι εἶναι θεολογικὴ σκέψις καὶ διατύπωσις. Ἡ σύγχρονος ζωὴ ἔχει τὰς συγχρόνους αὐτῆς ἀπαιτήσεις καὶ ὅ,τι εἶναι σύγχρονον δὲν εἶναι καὶ ἀπόβλητον. Ἀντιθέτως ἡ ἀντικειμενικὴ ἀξιολόγησις τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς συγχρόνου ζωῆς καὶ ἐποχῆς τῶν διαστημικῶν ταξιδίων, τοῦ πολέμου τῶν ἄστρον, τῶν κομπιούτερς καὶ τῆς δορυφορικῆς πληροφορήσεως, ἢ καλῆς χρήσεως τῶν καλῶν τούτων ἐπιτευγμάτων καὶ ἢ διὰ τῆς δυναμικῆς παρουσίας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐνσωμάτωσις ὅλων αὐτῶν μέσα εἰς ἓνα πλαίσιον χριστιανοπρεποῦς θεωρήσεως ὄχι μόνον θὰ ἀποβῶν χρήσιμα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ 2.000 ἀλλὰ πρὸς τούτοις θὰ φέρουν τὴν Ἐκκλησίαν πλησιέστερον εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ 2.000 καὶ θὰ δώσουν νέαν ὄψιν καὶ πορείαν εἰς τὰ θεολογικὰ γράμματα καὶ διὰ τῆς ἀρνητικῆς ὁδοῦ θὰ συντελέσουν ὥστε νὰ «ἐπανεκακλήσιαστικοποιήσῃ» ἢ παιδεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ νὰ γίνῃ ὑπερκομματικὴ, τ.ἔ. καθαρῶς ἐθνικὴ, ἢ παιδεία ἢ ὁποῖα σήμερον διδάσκει πολλά καὶ διάφορα ἀλλὰ ἐλάχιστα διὰ Θεόν, Ὁρθοξείαν, αἰκογένειαν, πατριδα, διαχρονικὰς ἀξίας καὶ ἀληθείας, παιδείαν, ἐπαναλαμβάνων, ἢ ὁποῖα δὲν ἐμπνέεται ὑπ' οὐδενὸς ὠραίου, ὑψηλοῦ, ἀληθινοῦ καὶ χρηστοῦ ιδεώδους, οὐδὲ ὑπὸ ἀληθοῦς σεβασμοῦ καὶ ἔρωτος πρὸς τὴν γλῶσσαν, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν μακραίωνα ἱστορίαν τῆς χώρας μας, διὸ καὶ φθάσασα «σὲ ἐκεῖνο τὸ σταυροδρόμι, ποῦ ἡ παραπέρα πορεία τῆς εἶναι ἀδύνατη», σῦρεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κατηλεωμένων τὴν ιδιότητα καὶ τὴν δοθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔπαυσε πλέον νὰ ἔχῃ ὡς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν δημιουργίαν τοῦ τύπου τοῦ «καλοῦ καγαθοῦ», ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, ἢ τὸν τύπον τοῦ «ἐνοῦ κατὰ Χριστὸν» ἀνθρώπου ὡς διδάσκει ἡ Κ.Δ., ἀρκεῖται δὲ καὶ ἐπιδιώκει διὰ παντὸς τρόπον καὶ μέσου νὰ δημιουργήσῃ τὸν ἀγγελῶδη τύπον, ὡς λέγει ὁ Μ. Βασίλειος, ἢ τὸν τύπον τοῦ αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ κόμματος καὶ μόνον ὑπὸ τοῦ κόμματος ἐλεγχόμενου νέου, ὁ ὁποῖος ὑφίσταται μίαν τόσον μεγάλην καὶ συνεχῆ πλύσιν ἐγκεφάλου ὥστε νὰ δημιουργῆται μέσα του μία ἀνώμαλος ψυχολογικὴ κατάσταση, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται ὅτι ἀνήκει πρῶτον εἰς τὸ κόμμα — οἰοδῆποτε κόμμα — καὶ ἔπειτα εἰς τὸ ἐνιαῖον Ἔθνος μας. Καρπὸς μιᾶς τοιαύτης συγχρόνου καὶ προοδευτικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας ἐν μέσῳ συμπληγᾶδων πετρῶν θὰ εἶναι ἡ συνάντησις καὶ συμπίρρυνσις Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας, Ἐκκλησίας καὶ διαλυθείσης διὰ τῶν ἀψυχολογῆτων παρεμβάσεων

6. Αὕτῃ εἶναι ἡ τραγικὴ διαπίστωσις τὴν ὁποῖαν ἐσχάτως καταγράφει ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Ὁρθοξέματων κ. Ἄ. Τρίτσης ἐν τῇ ἐπιστολῇ του πρὸς τὸ ΚΥΣΥΜ.

τῆς Πολιτείας οἰκογενείας, Ἐκκλησίας καὶ Ἐπιστήμης, Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνίας, Ἐκκλησίας καὶ Οἰκονομίας, Ἐκκλησίας καὶ περιβαλλοντολογίας, Ἐκκλησίας καὶ προωθήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, Ἐκκλησίας καὶ ἀτομικῆς ἐλευθερίας, Ἐκκλησίας καὶ Τεχνολογίας, Ἐκκλησίας καὶ Πολιτισμοῦ, Ἐκκλησίας καὶ προσπαθείας ἐπιτεύξεως τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, ἐν μιᾷ λέξει συνάντησις Ἐκκλησίας καὶ εὐρυτέρων καὶ εὐρυτάτων κατακτήσεων τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, τὸ ὁποῖον συλλαμβάνει, σκέπτεται, ἀναλύει, ἀποφασίζει καὶ δρᾷ ὡς ἀποκλειστικὸν καὶ μόνον μέρος τοῦ καθολικοῦ πνεύματος τοῦ προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὡς διδάσκουν οἱ θεῖοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας.

5. Τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, οἱ καλῶς νοούμενοι τρόποι κοινωνικῶν σχέσεων, αἱ ψυχολογημένοι μέθοδοι προσεγγίσεως τῶν ἀνθρώπων εἴτε ὡς ἀτόμων εἴτε ὡς κοινωνικὰ ὄργανωμένων ὄλότητων, ἡ προσομιλία πρὸς τὸν σκληρῶς προβληματιζόμενον ἄνθρωπον τῆς παρουσίας τεχνοκρατουμένης κατὰ πάντα ἐποχῆς ἀπὸ αὐτοῦ τῆς τρίτης ἢ τῆς τετάρτης ἡλικίας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀπωθηθοῦν εἰς τὸ περιθώριον τῆς ζωῆς, μέχρι τῶν ὑπὸ αἰσθήματος ἀνεξαρτητοποιήσεως καὶ ἐλευθερίας τῆς προσωπικότητος διακατεχομένων νέων καὶ κυρίως τῶν νέων, οἱ ὁποῖοι δοκιμάζονται πάρα πολὺ σήμερον ἀπὸ τὰς πλέον σκληρὰς μάστιγας τῆς ζωῆς, ὅπως εἶναι ἡ ἐκλυσις τῶν ἠθῶν, ἡ ἀρνησις τῶν ἠθικῶν ἀξιών, ἡ ἀρνησις πάσης γενικῶς αὐθεντίας, ὁ ἀχαλίνωτος ἡδονισμὸς, τὰ ναρκωτικά, αἱ σαρκοβόροι ἀσθένειαι τῆς συγχρόνου ζωῆς, αἱ ἰδεολογικαὶ καὶ αἱ ἐθνικαὶ ἀποπληνῆσεις, ἡ βία, ἀναρχία καὶ ἡ τρομοκρατία, αἱ ἀποκλίσεις καὶ αἱ προσχωρήσεις εἰς συστήματα καὶ κινήματα ἐπαναστατικὰ καὶ μηδενιστικὰ, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀφαιροῦν πᾶσαν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν καὶ πρωτοβουλίαν καὶ τοὺς καθιστοῦν τυφλὰ ὄργανα τῶν σκοτεινῶν αὐτῶν σκέψεων καὶ στόχων, καὶ τέλος ἡ ἄλλειψις πνευματικῶν ἐνδιαφερόντων καὶ μεταφυσικῶν ἀνησυχιῶν, ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα θὰ ὑπερκαλυφθοῦν ἀπὸ μίαν συγκεκριμένην καὶ συγκεκριμένην τόσον πρὸς τὰ ἔσω ὅσον καὶ πρὸς τὰ ἔξω δραστηριοποιήσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εὐρισκομένη εἰς τὰ πρόθυρα τῆς τρίτης χιλιετηρίδος ὀφείλει νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ὡς τὸν πλέον γνῶριμον καὶ συγκεκριμένον σκοπὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεώς της σύμφωνα μετὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς, ὁ ὁποῖος διεκήρυξεν ὅτι «οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι»⁷. Καὶ ἡ διακονία τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ 2.000 τὸν ἱερώτερον καὶ ὑψηλότερον σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς της.

6. Αὐτονόητον ὅτι διὰ μίαν τόσον εὐρεῖαν ἐνεργοποιήσιν τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀπαιτηθῇ λεπτολόγος καὶ καλῶς ἐσταθμισμένος βραχυπρόθεσμος καὶ μακροπρόθεσμος προγραμματισμὸς, ὁ ὁποῖος θὰ προσέλθῃ ἐκ τῶν ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι καρπὸς τῆς καλῶς νοουμένης συμπορείας τῆς Ἐκ-

κλησίας μας μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ ὀρθοδόξου χώρου καὶ τοῦ εὐρυτέρου διαχριστιανικοῦ κόσμου. Αὐτάρεσκος ἀπομωτισμὸς τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἄγνοια τῶν ἐπιτευγμάτων τοῦ λοιποῦ ὀρθοδόξου κόσμου καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν προηγηθῆ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν ἀναλόγων προβλημάτων καὶ ἔχουν καλύψει πρὸ ἡμῶν μίαν μακρὰν ἀπόστασιν προγραμματισμένης περιόδου μελέτης, περισυλλογῆς καὶ προγραμματισμοῦ τῆς δράσεώς των καὶ ἐπομένως ἕνας αὐτοπεριορισμὸς τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰ στενὰ πλαίσια τοῦ παρελθόντος μόνον τὴν συρρίκνωσιν τῆς κατεργάζεται καὶ εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ.

Ἀπὸ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς οἱ ἀναζητούμενοι τρόποι πρὸς στενοτέραν συνεργασίαν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ αὐτῶν πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων ἐκκλησιαστικῶν, ἠθικῶν, πνευματικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς ἀποτελεῖ τὴν θετικότεραν ἐλπίδα διὰ μίαν ἀναγέννησιν καὶ ἀνακαινίσιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς ἀπὸ τοὺς πλέον πολυσυνθέτους μέχρι καὶ τοὺς πλέον ἀπλοῦς εἰς τοὺς ὁποίους καλεῖται, ἀφοῦ πρῶτον κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ («κενώσῃ ἑαυτήν»⁸, νὰ δώσῃ τὸ καλύτερον «παρὸν» τῆς χωρὶς τοῦτο ποσῶς νὰ σημαίῃ ὅτι μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν τῆς εὐρυτέρας συμπτώσεως καὶ συνεργασίας θὰ προδοθοῦν τὰ ἱερά καὶ τὰ θέσμια τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικότητος τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεῖα, Ἐντιμότατοι Ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτείας,

Ἡμεῖς ὡς Ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἐσεῖς ὡς πολιτικὴ ἡγεσία τῆς Χώρας, ἀνεξαρτήτως πολιτικῆς, κομματικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ ἰδεολογικῆς τοποθετήσεως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐτι δὲ καὶ κάθε Ἑλληνας ἔχοντες ὡς ἔμβλημα τὸ τοῦ Πλάτωνος ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτός⁹, καὶ τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου «οὐ μετανοεῖν, ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν» καὶ ἀποτίοντες ἐλάχιστον φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἐκήρυξαν τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ δι' αὐτῆς ἀνέστησαν ἐκ τῆς τέφρας τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Γένος καὶ Ἔθνος πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ γνωρίζωμεν καλῶς καὶ συνειδητῶς ὄχι μόνον τί δύνανται καὶ τί ὀφείλουν νὰ προσφέρουν εἰς ὅλους ἡμᾶς οἱ ὑπὸ δραστῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν βαλλόμενοι θεσμοὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους καὶ Ἔθνους ἀλλὰ καὶ τί δυνάμεθα καὶ τί ὀφείλομεν ἀκριβῶς νὰ προσφέρωμεν ἡμεῖς εἰς τοὺς δύο τούτους θεσμούς, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην καμπὴν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἔθνους μας, καθ' ἣν τὰ πάντα καταρρέουν, ἡ διεθνὴς προπαγάνδα ἀποκαλύπτεται μετὰ ὅλον αὐτῆς τὸ προσωπεῖον, ὁ προσηλυτισμὸς ἐντείνει τὰς προσπαθείας του νὰ διασπάσῃ τὴν θρησκευτικὴν καὶ

7. Ματθ. 20,28 καὶ παρόλ.

8. Περβλ. Φιλιπ., 2,7.

9. ΠΛΑΤΩΝΟΣ, Ἀπολογία Σωκράτους.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

18. Ἐγκύκλιον Γράμμα Μητροπολίτου Σερρών Γρηγόριου (1834).

Ὁ Μητροπολίτης Σερρών Γρηγόριος μετὰ τὸ Ἐγκύκλιον αὐτὸ γράμμα ἀπευθύνεται πρὸς ἅπαντας τοὺς κληρικούς τῆς Ἐπαρχίας του καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς χριστιανούς, γνωρίζων εἰς αὐτοὺς ὅτι «κατὰ Θεοῦ εὐδοκίαν ἐν τῇ πόλει τῶν Σερρῶν ἐπεσκευάσθη καὶ ἀνοικοδομήθη ἐκ θάθρων ἡ ἱερά Ἐκκλησία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ θαυματουργοῦ λαμπρὰ καὶ περικαλλής», πλὴν ὅμως λόγῳ γενομένων δαπανῶν αἰτεῖται συμπαραστάσιν. Τὸ κείμενον εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου διαστ. 0,31X0,44, ἀποτελεῖται ἀπὸ 35 στίχους, μετὰ γραφὴν κλεινοῦσαν πρὸς τὰ δεξιὰ. Τυγχάνει ἄγνωστον τὸ πῶς εὗρήθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς Ζάβορδας. Τὸ κείμενον ἔχει ὡς ἑξῆς:

Οἱ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐπαρχίᾳ διατελοῦντες εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, χρήσιμοι πραγματευταί, τιμιώτατοι πρόκριτοι καὶ Κοιζιμαπασιῆδες ἀπαξιάτων τῶν ὑποκειμένων ἡμῖν χωριῶν καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, χάρις εἴη ὑμῖν, ἅπασι, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Τὸ τῆς ἐλεημοσύνης Θεοπαράδοτον καὶ θεοφιλὲς ἔργον, ἀπλῶς πρὸς πάντας τοὺς χριστιανούς ἔχοντας διενεργοῦμενον, μεγάλην ψυχικὴν ὠφέλειαν προξενεῖ εἰς τοὺς ποιοῦντας αὐτὸ ῥύεται γὰρ ψυχὰς ἐκ θανάτου καὶ ἁμαρτιῶν καλύπτει πλήθη, καθάπερ φησὶ τὰ Ἱερὰ λόγια. Ἄλλ' ὅταν γίνηται εἰς οἰκοδομὴν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Θεῶν σκηνοματίων μετὰ ζῆλον θεοσεβῆ καὶ μετὰ φιλοτιμίαν, τότε πολλῶν πλείονα τὴν ὠφέλειαν παρέχει καὶ τὰς ἀντιμιθίας παρὰ Θεοῦ. Διότι ἂν ὁ βαλὼν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ πένητος, εὐρήσῃ ἐν τῇ καλῶν τοῦ Κυρίου, πολλῶν μᾶλλον ὅποιοι συνεισφέρου εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Θεοῦ, θέλει ἔχει

χρεώσῃ αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ θέλη λάβῃ πολλαπλασία ὅσα δίδει. Ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἔκανσαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τὸν περιβλεπὸν ἐκείνον Ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ἐπώλησαν τὰ φορέματά των, καὶ συνήθρυσαν μίαν ποσότητα χρημάτων, καὶ ἔστειλαν τὸν Ἐσδρα καὶ τὸν ἀνεκάντισε, καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἀντήμειρε μετ' ἀνέλιπτον ἀμοιβήν, ἐπειδὴ ἐνευσεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Βαβυλῶνος καὶ τοὺς ἠλευθέρωσε καὶ τοὺς ἔστειλε εἰς τὴν πατρίδα των Ἱερουσαλήμ. Μετὰ ταῦτα ἀμοιβὰς ἀμοίβει ὁ Θεὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι συνεισφέρουν εἰς τοιαῦτα θεάρεστα ἔργα.

Ἐπειδὴ, λοιπόν, κατὰ Θεοῦ εὐδοκίαν ἐν τῇ πόλει Σερρῶν ἐπεσκευάσθη καὶ ἀνοικοδομήθη ἐκ θάθρων ἡ Ἱερά Ἐκκλησία τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ Θαυματουργοῦ, λαμπρὰ καὶ περικαλλής, ὡς δοῦται, τῆς ὁποίας οἱ ἐνορίται χριστιανοὶ πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμοῦντες τὸ παμπόθητον τοῦτο ἀγαθὸν καὶ ζῆλον διακαῆ τρέφοντες εἰς τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ διὰ τὴν ἀρχαίαν σαθρότητα, ἀτέλειαν καὶ σμικρότητα αὐτοῦ, ἐφάναζαν εἰς τὸν Θεὸν καθ' ἡμέραν ὁ ζῆλος τοῦ Οἴκου Σου κατέφαγεν ἡμᾶς ὡς καὶ ὁ προφητὰς Δαυὶδ, διὰ τὴν ἄκραν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὸ νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν Ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ὡς ἠξιώθησαν μετὰ τῆς ἐφάρσεως καὶ ἐπίτηχον τοῦ σκοποῦ των, ἀλλὰ εἰς χρεὴ βαρῦτα καὶ ὑπέρογκα ὑπέπεσαν διὰ τὰ ἀδρά ἔξοδα τῆς οἰκοδομῆς καὶ εἰς ἀφορητοὺς τόκους τῶν χρεῶν. Μὴ δυνάμενοι εἰς ταῦτα ἀπαντῆσαι ὅλως, διὸ καὶ μετὰ Θεοῦ ἐγνωσαν προσθεμεῖν εἰς τὸ ἔλεος καὶ κοινὴν βοήθειαν ὑμῶν τῶν φιλοκάλων χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν ταύτης, ἐξαιτούμενοι τὴν δυνατὴν ὑμῶν βοήθειαν καὶ γενναίαν χορήγησιν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἐπιχειμένου βαρῦτα του χρέους τῆς Ἱερᾶ ταύτης Ἐκκλησίας.

Καὶ δὴ πέμπεται εἰς τὰ εὐλογημένα χωρία ὑμῶν, ὁ τὸ παρὸν ἡμῶν πρὸς βοήθειαν γραμμα συνεισφερόμενος, Γεράσιμος Ἱερομόναχος, ὃν τινα συνιστῶντες διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν, ἀρχιερατικῶς προτιροῦμεθα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 191 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τεύχους.

τὴν πολιτιστικὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους τοῦ ὁποίου αὐτὴ αὐτὴ ἢ ὑπαρξὶς ὡς καὶ ἡ περαιτέρω αὐτοῦ διαβίωσις διακυβεύονται. Τὸ ἔθνος μας εἶχε, ἔχει καὶ θὰ ἐξακολουθῇ πάντοτε νὰ ἔχη ἀνάγκην τῆς ἐντόνου παρουσίας τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀνεξαρτήτως ἐὰν διὰ λόγους καθαρῶς ἐσωκομματικῆς καταναλώσεως τὸ ἀπορρίπτουν ὠρισμένοι οἱ ὅποιοι καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἐλαχίστην μειοψηφίαν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας μας. Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας ὅλως ἰδιαίτερος εἰς τὸ ἐναπομείναν χρονικὸν διάστημα μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ 2.000 πρέπει νὰ γίνῃ περισσότερον δυναμικὴ παντοῦ, ἰδιαίτερος ὅμως εἰς τὸν χώρον τῶν Κρατῶν τῆς εἰς τὸν ἀρχαιοελληνικὸν

κόσμον ὀφειλοῦσης τὴν ἰδέαν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς Ἑυρωπαϊκῆς Ἀγορᾶς¹⁰, ἡ ὁποία σήμερον ἐορτάζει τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ζωῆς της.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μητροπολίτης Περιστερίου
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ)
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

10. Αὐτὸ εἶναι τὸ γενικὸν καταπληκτικὸν συμπέρασμα τοῦ ἐσχάτως κυκλοφορήσαντος σημαντικοῦ ἔργου τοῦ ΑΘ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ, Ἀρχαιοελληνικά πρότυπα τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, τ. 26, Ἀθῆναι, 1987.

πᾶσιν ὑμῖν, ὅπως ἀποδεξάμενοι αὐτὸν ἰλαρῶ τῷ ὄνματι καὶ εὐμενεῖ τῇ διαθέσει πλουσία χειρὶ ἐλεήσητε καὶ βοηθήσητε αὐτῷ κοινῶς τε καὶ μερικῶς, καὶ τὴν κατὰ δύναμιν βοήθειαν ἐπίδοτε, ἵνα διὰ τῆς θεαρέσιου ὑμῶν ταύτης ἐλεημοσύνης ἢ μὲν ῥηθεῖσα Ἰερὰ Ἐκκλησία δυνηθῆι νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ δυσβάσιακα ταῦτα χρέη εἰς τὰ ὁποῖα περιέπεσεν ἔνεκεν τῶν ἐξόδων τῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἐλάφρῳσιν εὖρη. Ὑμεῖς δὲ οἱ ἐλεήσοντες καὶ βοηθήσοντες αὐτῇ νέου κινήτορες αὐτῆς ἀναγραφόμενοι, ἔξοιτε τὸ μνημόσυον ἀθάνατον, καὶ ὁ ὕψιστος Θεὸς διὰ προσευχῶν τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου θέλει εὐλογῆι τοὺς κόπους σας, θέλει ἀξάνῃ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας καὶ τὰ ὑπάρχοντά σας, καὶ τελευταῖον θέλει οἶσας ἀξιῶσει καὶ τῆς ἐπουρανίου Βασιλείας Του. Τοῦτο τοῖνον γινώσκοντες τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπήτα, ποιήσατε, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογία εἴη, μετὰ πάντων ὑμῶν.

αὐλὸν Ὁκτωβρίου κδ'

† Ὁ Σεργῶν Γρηγόριος, ἐν Χριστῷ εὐχέτης*

19. Γράμμα τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου (1840).

Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης γῆς Παλαιστίνης Ἀθανάσιος, ἀποστέλλει κανονικὸν ἐκπρόσωπον τοῦ «ταξιδιώτην» τοῦ Παναγίου Τάφου, τὸν ὀσιώτατον πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ «κὺρ Θεόφιλον», εἰς τὰς ἐπαρχίας Καστορίας, Γρεβενῶν, Σισανίου καὶ Σιατίστης, ὡς καὶ τῶν Μογλενῶν, κατὰ Μάιον τοῦ 1840 ἐπὶ σκοπῷ: «ἵνα ὅσα ἄσπρα συνάζονται ἐν τοῖς περιφερομένοις κοιντείοις ἐπ' ὄνοματι τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὰς ἱερὰς Ἐκκλησίας τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, παραλαμβάνη ταῦτα ἀκωλύτως καὶ ἀνενοχλήτως». Τὸ ὄλον κείμενον ἀποτελεῖ 25 στίχοι, εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ σκληροῦ χάρτου διαστάσεων 0,38X0,55 μ., ἔχει καλλιγράμματον πλαγιαν γραφὴν καὶ ἀναγράφει ταῦτα:

Ἀθανάσιος ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης γῆς Παλαιστίνης.

Ἡ Μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος Αὐτῆς Πατριαρχικοῦ Ἐπιτροπικοῦ Γράμματος, δηλοποιεῖ ὅτι ἀποστέλλουσα εἰς τὰς Θεοσώστους Ἐπαρχίας Καστορίας, Γρεβενῶν, Σισανίου καὶ Σιατίστης καὶ Μογλενῶν, κανονικὸν ταξιδιώτην τοῦ Παναγίου Τάφου, τὸν ὀσιώτατον Πρωτοσύγκελλον τοῦ Παναγίου Τάφου κὺρ Θεόφιλον, ἐπιτρέπει τῇ αὐτοῦ ὀσιότητι, ἵνα ὅσα ἄσπρα συνάγωνται ἐν τοῖς περιφερομένοις κοιντείοις ἐπ' ὄνοματι τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὰς Ἱερὰς Ἐκκλησίας τῶν Ἐπαρχιῶν τούτων, παραλαμβάνη ταῦτα ἀκωλύτως καὶ ἀνενοχλήτως· προσέτι δὲ καὶ ὅσα ἀφιερῶματα ἀφιερῶνται παρὰ τῶν χριστιανῶν, εἴτε ζώντων εἴτε ἐν ταῖς διαθήκαις αὐτῶν, ἐγγράφως ἢ ἀγράφως, κινήτα τε καὶ ἀκίνητα, ὅσον ἀσημικά, μαλαγματικά, ἄμφια, οἶκους, ἀγροὺς, ἀμπελῶνας καὶ εἴ τι ἕτερα, λαμβάνη εἰς χεῖρας αὐτοῦ παρ' οὐδενὸς ἐπι-

ραζόμενος, καὶ τῶν τε παλαιῶν, καὶ τῶν νεωστὶ προσγινόμενων, ἀκινήτων κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου, ἔχη τὴν δεσποτείαν καὶ χρῆσιν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν εἰσοδήματα καὶ προϊόντα καρποῦται ἀνεμποδίστως. Εἰ δέ τις εὖρη ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ταύτῃ μοναχὸς ἢ ἄλλης Ἱερατικῆς τάξεως περιοχομένου καὶ ἀπατηλῶς ζητοῦντας ἐλεημοσύνην ἐπ' ὄνοματι τοῦ Παναγίου Τάφου, ὡς ἐκ μέρους ἡμῶν γράμμασι ψευδευπλάστοις, τούτους κωλύειν καὶ τοὺς κατὰ τόπον δικαιοτέροις ὑπάγειν, καὶ ὅσα ἐσθναξαν παραλαμβάνειν ἀπ' αὐτῶν, ἔχων συνενδοκοῦντας τοὺς τε Πανιερωτάτους Ἀρχιερεῖς, καὶ πάντα εὐσεβῆ καὶ φιλόθεον Οἶς χροὸς ἐπίκειται Ἱερὸν τῶν συμφερόντων τοῦ Παναγίου Τάφου προασπίζεσθαι, καὶ τὰ δίκαια κατὰ χῶρον ἀποκαθιστᾶν. Ὅς δ' ἂν τῶν χριστιανῶν, ἢ τοῖς ψευδομονάχοις ἐκείνοις βοηθῆ, ἢ τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν τῶν εὐσεβῶν λόγοις Θεοστυγέσι ψυχραίνῃ καὶ τῷ διαληφθέντι ἡμετέρῳ Πρωτοσυγκέλλῳ κατὰ τι ἐναντιοῦται, καὶ ζημίας γίνηται αἴτιος τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ἢ τὴν τῶν κοιντείων περιφορὰν ἀθεοφῶδως κωλύῃ καὶ ἐμποδίζῃ καὶ τὴν τῶν ἀφιερῶματων ἀποκατάστασιν, ἢ τὰς τῶν συγγενῶν αὐτοῦ διαθήκας ἀναιρῆ, ἢ τὰς διὰ ζώσης φωνῆς ἐν τῷ τέλει τῆς ζωῆς αὐτῶν παραγγελίας ἀρνεῖται, ἢ ἄλλως πως τὰ δίκαια τοῦ Παναγίου Τάφου κατακρατῆ ὁ τοιοῦτος καὶ πάντες οἱ βοηθοῦντες καὶ σνηγοροῦντες αὐτῷ ὡς Ἱερόσυλοι, καὶ κακόβουλοι, καὶ μισόκαλοι, καὶ πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν ἐνυθρίζοντες, ἔχοιεν τὰς ἀρὰς τῶν Θεοφόρων Πατέρων καὶ τὴν Θεῖαν ἐκδίκησιν ἐπιπρομαμένην ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν, καὶ μηδέποτε ἴδοιεν προκοπὴν ἐν τοῖς ἐγγχειρήμασιν αὐτῶν, ὡς ἐφέλκοντες καθ' ἑαυτῶν τὴν Θεῖαν ἀγανάκτησιν καὶ ὀργήν. Ὅθεν εἰς σύστασιν καὶ ἐνδείξιν τοῦ διαληφθέντος ὀσιωτάτου Πρωτοσυγκέλλου τοῦ Παναγίου Τάφου κὺρ Θεοφίλου, ἐκδέδοται τῇ αὐτοῦ ὀσιότητι καὶ τὸ παρὸν Ἡμέτερον Πατριαρχικὸν Ἐπιτροπικὸν Γράμμα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1840 κατὰ μῆνα Μάιον κς'

Ὁ Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος ἀποφαίνεται.

20. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου Γράμμα ἕτερον (1840).

Ὁ Πατριάρχης μετὰ τὸ παρὸν γράμμα τοῦ ἀπευθύνεται καὶ πάλιν πρὸς τοὺς Μητροπολίτας Καστορίας, Γρεβενῶν, Σισανίου καὶ Σιατίστης καὶ Μογλενῶν καὶ ἐπὶ πλέον πρὸς ἅπαντας τοὺς ἱερεῖς καὶ προκρίτους τῶν ἀνωτέρω ἐπαρχιῶν καὶ αἰτεῖται τὰς συνδρομὰς αὐτῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀναγκῶν τοῦ Παναγίου Τάφου. Τὸ κείμενον εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,53X0,76 μ., τὸ ἀπρτιζοῦν ἐν ὄλῳ 38 στίχοι μετὰ πρὸς τὰ δεξιὰ πλαγιαν γραφὴν καὶ ἔχει ὡς κάτωθι:

Ἀθανάσιος, ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης γῆς Παλαιστίνης.

Πανιερωτάτοι καὶ Θεοπερόβηλοι Μητροπολίται τῶν Ἁγιοτάτων Μητροπόλεων Καστορίας, Γρεβενῶν, Σισανίου καὶ Σιατίστης καὶ Μογλενῶν, ἐν ἀγίῳ πνεύματι λίαν ἀγαπητοὶ καὶ περιπόθητοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος! καὶ

(*) Πρόκειται περὶ τοῦ Γρηγορίου Α' Φουρτουναῖδου τοῦ ἀπὸ Πελαγονίας (1833 - 1835) ἐκλεγέντος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (1835 - 1840 καὶ 1867 - 1871) εἰς ἡλικίαν μόλις τριάκοντα ἐπτά (37) ἐτῶν, ἅτε γεννηθέντος τὸ 1798.

ἐντιμώτατοι κληρικοί καὶ Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ Ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, τιμιώτατοι Πρόκριτοι καὶ Προσεσιῶτες, καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοί, μεγάλοι τε καὶ μικροί! ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες οἱ εἰς τὰς Θεοσώστους ταύτας Ἐπαρχίας διατελοῦντες, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά! Χάρις εἴη ὑμῖν ἅπασι καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος καὶ παρὰ μὲν τοῦ Ζωοδόχου Τάφου ἐπίσκοπυς, ἁγιασμός, καὶ βοήθεια, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Ἀναμφίβολον εἶναι εἰς κάθε εὐσεβῆ καὶ ὀρθόδοξον χριστιανόν, ὅτι ἀπ' ὅλας τὰς ἀρετὰς ἀνωτέρα καὶ μεγαλυτέρα εἶναι ἡ Θεοπαράδοτος ἐλεημοσύνη διότι αὐτὴ ἀποκαθιστᾷ μακαρίους ὄσους μὲ καλὴν προαίρεσιν τὴν ἐνεργουσί, καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν καὶ ὑποχρεώνει αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεὸν νὰ κάμῃ τὸν ἐλεήμονα κληρονόμον τῆς Βασιλείας αὐτοῦ, κατὰ τὴν ὑπόσχασιν ὅπου αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔδωκεν λέγων, ὅτι αὐτῶν τῶν ἐλεημόνων ἐστὶν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μᾶς διδάσκει δὲ καὶ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὅτι καὶ εἰς τὴν δευτέραν τοῦ Κυρίου ἡμῶν παρουσίαν, τοὺς μὲν ἐλεήμονας θέλει καταστήσῃ μετόχους τῶν οὐρανίων τῶν ἀγαθῶν, τοὺς δὲ ἀναλεήμονας θέλει παραπέμψῃ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

Ὅταν λοιπὸν ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς ὅποιον ἐνδεῆ καὶ ἂν δίδηται εἶναι τόσο ἡγαπημένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ προξενεῖ τόσο ὠφέλειαν, πόσῳ περισσότερον γίνεται Θεοφιλῆς καὶ εὐάρεστος, ὅταν χορηγεῖται ὑπὸ τῶν πιστῶν εἰς τὸν Πανάγιον καὶ Ζωοδόχον Τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Πανάγια Προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐκεῖ ὅπου ἐτελέσθησαν τὰ φρικτὰ μυστήρια τῆς Θείας οικονομίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ ἀνέτειλε τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας καὶ κατεφώτισε τῆς Οἰκουμένης τὰ πέτρα; Αὐτὴ ἡ Ἁγία Πόλις Ἱερουσαλήμ εἶναι μήτηρ ὄλου τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος ἡ ὁποία μᾶς ἔδραψε μὲ τὸ γάλα τῆς Θεοσεβείας διὰ τοῦ κηρύγματος τῶν Θεοσόφων Ἀποστόλων, καθὼς διδάσκουσιν αἱ Θεῖαι Γραφαί. Ὅταν λοιπὸν ὄχι μόνον εἰς τοὺς κατὰ σάρκα γονεῖς μᾶς ὅπου μᾶς ἔδωκεν τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα εὐεργέτην μᾶς ἔχομεν χρέος νὰ εὐγνωμονῶμεν καὶ νὰ ἀποδίδωμεν τὴν Χάριν, πόσῳ περισσότερον πρέπει νὰ σέβηται κάθε χριστιανός, καὶ νὰ βοηθῆ τὴν Ἁγίαν Σιών ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπήλυσεν τὸ νὰ γένη μέτοχος τῆς αἰωνίου Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν καὶ διάσωσιν αὐτοῦ τοῦ μόνο προσκυνήματος τῶν πιστῶν, τοῦ Ζωοδόχου Τάφου, ὅστις διὰ τὰς καιρικὰς περιστάσεις ὑπέπεσεν εἰς θάρα ὑπέρογκα χρεῶν, καὶ καταθλίβεται ἐλεεινῶς. Ἐνθεν δὲ ἀπὸ τὰς καταδυναστεύσεις τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ ἀλλοφύλων Ἐθνικῶν. Εἶναι δὲ παρὰ ταῦτα πασιγνωστον καὶ ὅτι ἡ ἐλπίς καὶ παρηγορία τῆς Ἁγίας Σιών δὲν εἶναι εἰς καμμίαν ἄλλην πρόσδοτον, μήτε εἶναι κανὲν ἄλλο μέσον τῆς ἀπαντήσεως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς ἐλαφρώσεως τοῦ ὑπερόγκου χρέους παρὰ ἡ βοήθεια τῶν ἀπανταχοῦ χριστιανῶν. Καὶ ἂν ὑποτιθεῖται ὅτι αὐτὴ ἤθελεν ἐκλείψῃ, ἔπειτα βέβαια ἡ ἐρήμωσις. Φεῦ! τῶν Παναγίων προσκυνημάτων, καὶ ἡ κατακράτησις αὐτῶν ὑπὸ τῶν βασικαιόνων

τῶν εἰεροδόξων Αἰρετικῶν, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε γενήσεται τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ· ἐπειδὴ ἡ εὐλάβεια τῶν πιστῶν, μήτε ἔπαισε μήτε θέλει πάσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Διὰ τοῦτο, λοιπόν, καθὼς εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου εὐρίσκονται Ὀρθόδοξοι χριστιανοί, περιέρχονται ἀποσταλμένοι ἐκ μέρους τοῦ Παναγίου Τάφου ταξιδιῶται, συνάγοντες τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὰ ἀφιερῶματα τῶν εὐσεβῶν, οὕτω καὶ εἰς τὰς θεοσώστους ταύτας Ἐπαρχίας διορισάμενοι ἀποσιέλλομεν ταξιδιῶτην τοῦ Παναγίου Τάφου, τὸν Ὁσιώτατον Πρωτοσύγκελλον Κύρ Θεόφιλον, Χάριν ἐλέους καὶ βοηθείας τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων κατὰ τὴν ἀνάγκαν τῆς τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ. Τοῦτου χάριν γράφομεν εὐχόμεθα πᾶσιν ὑμῖν, καὶ πατρικῶς προτρέπομεθα καὶ παρακαλοῦμεν ἅλους Σας μικροὺς καὶ μεγάλους, ἵνα γνωρίσαντες τὸν διαληφθέντα ἡμέτερον Πρωτοσύγκελλον κύρ Θεόφιλον, ἀνυπόπτως γνήσιον τοῦ Παναγίου Τάφου ταξιδιῶτην, δέχησθε αὐτὸν ἀγαπητῶς, προθύμως καὶ συντρέχητε καὶ βοηθήτε μετὰ δαφιλείας καὶ φιλοτιμίας εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καταγραφόμενοι εἰς τὸ διηνεκὲς μνημόσυνον τῆς Ἱερουσαλήμ, ὃ μὲν εἰς πρόθεσιν, ὃ δὲ εἰς παρησίαν, ὃ δὲ εἰς Τεσσαρακονταλείτουρον, ὃ δὲ εἰς τὴν φυλλάδα τῶν Πατέρων, ἐγγειρίζοντες τῇ Ὁσιότητι τοῦ ἱλαρῶς τὴν προαιρετικῆς βοήθειαν, παρέχοντες ὁμοίως μετὰ προθυμίας καὶ τὰ ἀφιερῶματα τῶν γονέων καὶ συγγενῶν σας. Προσεύξῃ ὅλοι κοινῶς χωρὶς γογγυσμοῦ νὰ συντρέχητε εἰς τὰ περιφερόμενα ἐν ταῖς Ἱεραῖς Ἐκκλησίαις, κοινεῖα τοῦ Παναγίου Τάφου χωρὶς νὰ ἐμποδίσῃ τις τὴν περιφορὰν αὐτῶν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ νὰ σιερεώνητε αὐτὰ φιλοτιμούμενοι, καθότι ἀπὸ αὐτῶν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἔχομεν τὴν παράδοσιν τῆς σπουδαιότητος τῶν κοινεῶν καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ οὐρανοδόμου Παύλου, ὅστις ἐδιώρισε τὴν λογίαν ἦτοι τὰ κοινεῖα, διὰ νὰ ἐμβάλλωσι κάθε Σάββατον οἱ χριστιανοὶ ἐλεημοσύνην, διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ὡς φαίνεται εἰς τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ. Καὶ βέβαια ὅποιος ἐμποδίζει αὐτὰ, φαίνεται ἀπειθῆς εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, καὶ γένηται ὑπόδικος εἰς τὰς ἀρὰς τῶν Ἁγίων Πατέρων, καὶ ἔνοχος τῆς Θείας ὀργῆς. Καὶ εἰς τὰς διαθήκας σας νὰ μὴ λησμονῆτε τὸ πρὸς τὸν Πανάγιον Τάφον χρέος σας, ἀλλὰ νὰ ἀφήνητε καὶ εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς καταστάσεώς σας, διὰ νὰ εὐρητε ἄνεσιν εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὃ ἐν τῷ Ζωοδόχῳ Ἐκείνῳ Μνήματι διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ταφῆναι καταδεξάμενος, ἀντικαταπέμψαι ἡμῖν οὐρανόθεν τὴν εὐλογίαν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, αὐξάνων καὶ πληθύνων τὰ κτήματα καὶ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ τέλος ἀξίων πάντας ὑμᾶς τῆς οὐρανόθεν αὐτοῦ δόξης καὶ μακαριότητος. Ἀμήν.

Ἐν εἵξει αὐμ' κατὰ μῆνα Μάϊον,

† ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος, ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΓΑΛΛΙΑΣ

Ἀνταπόκρισις ἐκ Παρισίων μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τὶς ἐξῆς ἐκδηλώσεις στὴν Ἱ. Μητρόπολι Γαλλίας:

Τὴν Τετάρτη 12 Φεβρουαρίου 1987, γιορτάστηκε ἡ μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Ὁρθόδοξο Θεολογικὸ Ἰνστιτούτο τοῦ Ἁγίου Σεργίου στὸ Παρίσι. Εἶναι πολυετής ἡ συνήθεια νὰ τελεῖται κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἡ Θεία Λειτουργία στὰ Ἑλληνικά, ὥστε νὰ τονίζεται ἡ σημασία τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, στὴν ὁποία οἱ Τρεῖς μεγάλοι Διδάσκαλοι μᾶς ἐκληροδότησαν τοὺς θησαυροὺς τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας τους. Ἐνας ἄλλος σημαντικὸς λόγος, ὥστε νὰ τελεῖται στὰ Ἑλληνικά ἡ Θ. Λειτουργία, εἶναι τὸ ὅτι ἡ ἡμέρα αὐτὴ συμπίπτει μὲ τὴν ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, ποιμένος τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Γαλλία καὶ πνευματικοῦ προστάτου ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐθνοτήτων στὴν χώρα αὐτή.

Συμφώνως, λοιπόν, μὲ τὴν καθιερωμένη ὥραία συνήθεια καὶ τὴν ἐφετηνὴ χρονιά ἐτελέσθη στὸν Ναὸ τοῦ Ἰνστιτούτου ἡ Θ. Λειτουργία στὰ Ἑλληνικά, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου βοηθοῦ Ἐπισκόπου Σασιμῶν κ. Ἱερεμίου —ὁ ὁποῖος ἐξέπροσώπησε τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Μελέτιο, πού εὑρίσκεται στὸ στάδιο ἀναρρώσεως τῆς υγείας του— πλαισιωθέντος ὑπὸ τῶν Πρωτοπρεσβυτέρων καὶ καθηγητῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἰνστιτούτου π. Ἀλεξίου Κνιάζεφ (κοσμήτορας), π. Μπόρις Μπομπρισκόφ, π. Ἡλία Μελέα, π. Νικ. Ὄζολιν καὶ τῶν διακόνων τῆς Ἑλληνικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γαλλίας. Ἐψάλε ἡ χορωδία τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ παρέστησαν πολλοὶ καθηγητὲς καὶ φοιτητὲς τοῦ Ὁρθοδόξου Ἰνστιτούτου καθὼς καὶ πλῆθος Ὁρθοδόξων πιστῶν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ρωσικῆς Παροικίας Παρισίων.

Περὶ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας τὸν λόγον ἔλαβε ὁ Θεοφιλέστατος Σασιμῶν κ. Ἱερεμίας, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη κατ' ἀρχάς στὴν πολυετὴ θεολογικὴ καὶ πνευματικὴ προσφορὰ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου, στὴν συμβολὴ τῶν παλαιότερων καὶ νεωτέρων καθηγητῶν ὥστε νὰ ἀναπτυχθεῖ καὶ νὰ ἐκφρασθεῖ ἐπαξίως ἡ Ὁρθόδοξη θεολογικὴ μαρτυρία στὴ Δύση καθὼς καὶ στὸν βαθὺ σύνδεσμο πού ὑφίσταται πάντοτε στὴ Γαλλία ἀνάμεσα στὴν Ἑλληνικὴ καὶ Γαλλικὴ Ὁρθοδοξία. Ἀκολούθως ὁ Θεοφιλέστατος βοηθὸς Ἐπίσκοπος μετέφερε σὲ ὅλους τοὺς παριστιαμένους τοὺς πατρικοὺς χαριετισμοὺς καὶ τὶς εὐλογίες τοῦ ἀναρρωμένου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου. Ὁ Θεοφιλέστατος ἀνεφέρθη στὴν συνεχῆ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους πιστοὺς ὄλων τῶν ἐθνοτήτων στὴν Γαλλία καὶ ἐτόνισε τὴν ἐμμονὴ μὲ τὴν ὁποία ὁ Σεβασμιώτατος τὸν παρεκάλεσε νὰ μεταφέρει τὴν πλοῦσια πατρικὴ του ἀγάπη πρὸς τοὺς παριστιαμένους.

Ἀνιψωνώντας ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρε-

σύτερος καὶ Κοσμήτορας τοῦ Ἰνστιτούτου π. Ἀλέξιος Κνιάζεφ ἐξέφρασε τὴν βαθειὰ χαρὰ ἐκ μέρους διδασκόντων καὶ διδασκομένων στὸν Ἅγιο Σέργιο γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνα Ἱεράρχου. Ὁ π. Ἀλέξιος ἀνεφέρθη ἀκολούθως στὴν μορφή καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἐορτάζοντος Μητροπολίτου, ἰδιαίτερος δὲ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πνευματικὴ του παρουσία στὸ πλευρὸ τῆς Ὁρθοδόξου διασπορᾶς στὴν Δύση, ἐτόνισε δὲ ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Ρῶσοι δὲν λησιμονοῦν ποτὲ τὸ γεγονός τῆς μνήσεώς τους στὸν Χριστιανισμὸ ἀπὸ τὸ Ἑλληνορθόδοξο Βυζάντιο. Τέλος, ὁ π. Ἀλέξιος παρεκάλεσε τὸν Θεοφιλέστατο νὰ διαδιθάσει τὶς θερμότερες εὐχὲς καὶ τὰ σέβη στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

Τὸ Ὁρθόδοξο Θεολογικὸ Ἰνστιτούτο παρέθεσε ἀκολούθως γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν παριστιαμένων Ἑλλήνων.

—Τὴν Κυριακὴ 15 Φεβρουαρίου 1987 γιορτάστηκαν τὰ ὀνομαστήρια τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου.

Στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Σασιμῶν κ. Ἱερεμίου, πλαισιωθέντος ὑπὸ τοῦ ἱερατείου καὶ τῶν διακόνων. Πλήθος πιστῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος Παρισίων προσήλθαν ἀπὸ ἐνωρίς γιὰ νὰ συμμετάσχουν στὴν θεία Λειτουργία καὶ νὰ εὐχηθοῦν στὸν Ποιμενάρχῃ τους.

Περὶ τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σασιμῶν ἔλαβε τὸν λόγο. Κατὰ πρῶτον διεθίβασε τὶς εὐλογίες τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος ἀπουσίαζε ἐπειδὴ εὑρίσκεται εἰς περίοδον ἀναρρώσεως ἐξ ἀσθενείας του. Ὁ Θεοφιλέστατος ἀνεφέρθη ἀκολούθως εἰς τὸ ὄλον ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου, τὸν ἀκάματο ζήλο καὶ τὴν ἀφοσίωσή του τόσο στὸ Ποιμαντικὸ ὅσο καὶ στὸ ἐν γένει Ἐθνικὸ του ἔργο. Ἡ πολυετής ἀνάληψις τοῦ Σεβασμιωτάτου γιὰ τὸ ποιμνίό του θὰ παραμείνει πάντοτε (ὅπως ἐτόνισε ὁ Θεοφιλέστατος) τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας στὸν σύγχρονο κόσμον. Ὁ Ἅγιος Σασιμῶν, τέλος, διεβεβαίωσε τοὺς παρευρισκομένους ὅτι θὰ μεταφέρει τὶς πολλὰς εὐχὰς τους πρὸς τὸν Σεβασμιώτατο.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ἔλαβε χώρα μικρὴ δεξίωσις ὄλων τῶν παρευρισκομένων, κατὰ τὴν ὁποία οἱ πιστοὶ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συνανηθοῦν καὶ νὰ συζητήσουν τὰ ποικίλα θέματά τους, εὐχόμενοι ὅπως τὴν προσεχῆ χρονιά ὁ ἐορτασμός τῶν ὀνομαστικῶν λαμπρυνθῆ μὲ τὴν παρουσία τοῦ ἰδίου τοῦ ἐορτάζοντος Ποιμενάρχου των.

—Τὸν Φεβρουάριον 1987 ἐτελέσθη στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐπιμνημόσυνος δέησις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Μακαρίου καθὼς καὶ τῶν πεσόν-

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΤΟΥΔΙΤΗΣ*

ὡς ἀνακαινιστῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου

5. Ὁ Ἐκκλησιάρχης. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ἐκκλησιάρχου ἦτο σχεδὸν ὁμοία μὲ τὴν τοῦ σκευοφύλακος. Οὗτος εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ τὸν κανὼν ἀναγνώστην.

Ἦτο ἀναγνώστης. Ὁφείλει δὲ οὗτος ἵνα κτυπᾷ τὸ σήμαντρον διὰ τὴν ἀναγνώστην οἱ μοναχοὶ εἰς τὴν ἱεράν Ἀκολουθίαν. Ἐπετῆρει πᾶν ὅ,τι ἀνήκεν εἰς τὸν ναὸν ἱερά δοχεῖα, κοσμήματα, λειτουργικὰ βιβλία, εἰκόνας κ.λ.π., μὴ ἐπιτρέπων εἰς οὐδένα ἵνα ἀφαιρέσῃ τι ἐκ τούτων, καὶ δίδων ἀκριβῆ λογαριασμὸν περὶ τούτων εἰς τὸν Ἡγούμενον κατὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τούτου ἀπαξ τοῦ ἔτους ἐξέλεγε.

6. Ὁ Κανονάρχης. Οὗτος ἐξελέγετο ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας. Ἡ ὑπηρεσία δὲ τοῦ Κανονάρχου ἦτο δυσκολωτάτη, διότι ὄφειλεν οὗτος ἵνα γνωρίζῃ καὶ καλὴν μουσικὴν διὰ τὴν ἀρμονίαν, καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ τὸ κείμενον φράσιν πρὸς φράσιν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς χοροὺς, μετὰ φωνῆς μετρίου, πλὴν ὅμως φροντίζων ἵνα ἀκούηται αὕτη ἀπὸ ὅλων τὸ ἐκκλησίασμα. Ἐπίσης ὄφειλεν ἵνα δεικνύῃ διὰ διαφόρων κινήσεων τῆς χειρὸς τὴν συστολήν, ἐπέκτασιν, χρωματισμὸν καὶ ἐν γένει ὅλους τοὺς τρόπους τῆς ἐκφράσεως τοῦ ψαλλομένου ἁσματος· αὐτὸς ἤρχιζε, διηύθυνε καὶ ἐστῆ-

ριζεν «ὡς ἀρμονικὴ λύρα, ὡς αὐλὸς ἀντηχῶν, ὡς ζῶσα ἄρπα καὶ ὡς ὄργανον μελωδικόν»¹⁶⁵.

7. Ὁ Ἐπιτηρητής. Οὗτος ἐφρόντιζεν διὰ τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν μοναστηριακὴν πειθαρχίαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐν τῇ μονῇ. Εἶχε δὲ ὑπ' ὄψει αὐτοῦ ἵνα μηδέποτε οἱ νεαροὶ μοναχοὶ εἶναι συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, μηδὲ γίνηται μεταξὺ τῶν μοναχῶν «φατρίαι ἢ συσκηναί, οὔτε βραθυμίαι, οὔτε ἔργα σκότους, οὔτε στρηναὶ γέλωτες (=ὄξεις, θορυβώδεις), οὔτε ἔριδες, οὔτε παραβάσεις τῶν καθηκόντων ἀναφερόμενος διὰ πᾶσαν οἰανδήποτε παράβασιν καὶ ἀταξίαν εἰς τὸν ἡγούμενον μὲ ἀκριβῆ ἐκθεσιν»¹⁶⁶.

8. Ὁ Ταξιάρχης. Οὗτος ἦτο ἐν εἶδος τελετάρχου δεικνύων τὴν τάξιν καὶ τοὺς τύπους, οἵτινες ἔπρεπε νὰ τηρηθοῦν ἐν τῷ ναῷ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν σημαίνουσης προσωπικότητος, ἐπαγρυπνῶν συγχρόνως διὰ τὴν καλὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὸ παράστημα τῶν

165. Migne «Ἰαμβοὶ» σελ. 1784. Ἰαμβ. Γ'. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη τοῦ κανονάρχου διατηρεῖται μέχρι σήμερον εἰς τὸ Ἁγ. Ὄρος, ἀλλ' ἀπλῶς μόνον κανοναρχεῖ καθαρὰ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς χοροὺς τῶν ψαλλτῶν καὶ ἀναγινώσκει τὸ ψαλλτήριον καὶ τὰς ὥρας μὴ ἀναμειγνύμενος εἰς τὰ τοῦ ψάλλτου, προσέχων ὅμως πάντοτε ἵνα συμφωνῇ μὲ τοὺς ψάλλτας καὶ μὴ γίνηται παραφωνία.

166. Migne σελ. 1784, Ἰαμβ. ΙΧ.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 206 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

των στοὺς πρόσφατους ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Κύπρου.

Κατ' ἀρχὰς ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Σασμίμων κ. Ἱερεμίου, παρευρέθησαν δὲ οἱ διπλωματικὲς καὶ στρατιωτικὲς ἀντιπροσωπεῖες Ἑλλάδος καὶ Κύπρου καθὼς καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν δύο κοινοτήτων.

Μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνο δέηση στὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας, τὸν λόγον ἔλαβε ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Κοινότητος ὁ κ. Μαυραϊμάτης. Ὁ ὁμιλητὴς ἀνεφέρθη στὴν μορφή καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἐθνάρχου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου καθὼς καὶ στοὺς παλαιότερους καὶ πρόσφατους ἀγῶνες τοῦ Κυπριακοῦ Ἔθνους. Ὅπως ἐτόνισε ὁ κ. Μαυραϊμάτης, ὁ Κυπριακὸς λαὸς δὲν ἔπαυσε νὰ ὑπόκειται ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια σὲ ποικίλα δεινά. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος ὑπῆρξε ὄχι μόνον ὁ ἐκφραστὴς τῶν προσδοκιῶν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ ὁ ἐνσαρκωτὴς ὅλων τῶν δραματισμῶν του. Ἡ μορφή του, κατέληξε ὁ ὁμιλητὴς, θὰ παραμένει πάντοτε τὸ σύμβολο καὶ ὁ φωτεινὸς ὁδηγὸς ὅλων ἐκείνων ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Κύπρου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐπιμνημοσύνου δεήσεως, τὰ μέλη τῶν δύο

κοινοτήτων εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συγαντηθοῦν καὶ νὰ συζητήσουν μέσα σ' ἕνα φιλικὸ καὶ ἀδελφικὸ περιβάλλον.

—Τὴν 25ῃ Μαρτίου στὸν Καθεδρικοὺ Ναὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου χειροτονήθηκε ὁ νέος τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ Στέφανος (Χαραλαμπίδης), ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου. Ὁ Θεοφιλέστατος νέος Ἐπίσκοπος εἶχε διακριτὴ προηγουμένως στὸ Παρίσι ὡς ἀρχιμανδρίτης καὶ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀναπτύξει ἐξαιρετικὴ ποιμαντικὴ δράσι ἰδίως ἀνάμεσα στὰ ἑλληνικὰ νεαῖα τῆς Γαλλίας.

—Νέος Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας ὄρισθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Μελετίου ὁ Ἱερατ. Προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγ. Στεφάνου (στὸ Παρίσι) αἰδευσιολογίωτατος Πρωτοπρεσβύτερος πατὴρ Παναγιώτης Σιμυγιᾶτος, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιὰ τὸ λαμπρὸ ποιμαντικὸ καὶ συγγραφικὸ ἔργο του, γιὰ τὸ ἐπιστημονικὸ ἐρευνητικὸ του ἔργο καὶ γιὰ τὶς ἀποστελλόμενες κατὰ καιροὺς στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία» ἀνταποκρίσεις του.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Μνημειώδες τηλεγράφημα.

Ἐναντίον τῆς ἀποείρας πρὸς κατάλυση ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ Α. Θ. Πατριότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος διὰ μνημειώδους τηλεγραφήματος συμπαροσάσεως πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐπιγραμματικῶς ἐδήλωσεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ὑπὸ τὸ φῶς τῶν καὶ συνταγματικῶς κατοχυρωμένων Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἰσχρὴν νόμων ἐχόντων Τόμου τοῦ 1850 καὶ Πράξεως τοῦ 1928 συμπάσχουσα διαδηλοῦ, Σ υ ν ο δ ι κ ῆ ἄ π ο φ ἄ σ ε ι, ὀλοθύμον συμπαράστασι Αὐτῆς πρὸς δοκιμαζομένην θυγατέρα Ἐκκλησίαν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θεωρεῖ, ὅτι ὁ ὑπὸ συζήτησιν καὶ ψήφισιν νόμος ἀλλοιώνει καὶ ἀντικανονικὸν τρόπον Ἀποστολοπαράδοτον σύστημα διοικήσεως Ἐκκλησίας ὑπεισάγων ἐξωεκκλησιαστικὸν παράγοντα εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ΣΤΟΠ. Τοῦτο μέλλει ἔχειν ὀλεθρῆς ἐπιπτώσεις ἐπὶ πνευματικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπροβλέπτους ἀρνητικὰς συνεπείας εἰς ἀντιστοιχοῦς περιπτώσεις ἄλλων ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Εὐχόμεθα, ὅπως προτανεύσῃ πνεῦμα συνέσεως ἐπὶ ἀναγνωρίσει πολυτίμου ἱστορικῆς προσφορᾶς Ἐκκλησίας καὶ ἀποφραχθῆ παντὶ τρόπῳ καιπατήροις τῶν ἀπ' αἰῶνων σεβαστῶν γενομένων θεμελιωδῶν διοικητικῶν καὶ πνευματικῶν δικαιωμάτων αὐτῆς ἀείψιτε φιλοσόφως συμπαρισταμένης πρὸς εὐσεβῆ λαὸν Αὐτῆς».

Εἶναι ἐνθαρρυντικὸν ὅτι παρόμοια τηλεγραφήματα συμπαροσάσεως ἐστάλησαν ὑπὸ πάντων τῶν Ὁμοδόξων Πατριαρχείων καὶ Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐτεροδόξων.

Ὁρθώνει τὸ γιγάντιο ἀνάστημά της.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁ διακεκριμένος δημοσιογράφος κ. Σπ. Ἀλεξίου, ἀναφερόμενος ἐν ἄρθρῳ του εἰς τὸ ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει μνημονεύμενον τηλεγράφημα τῆς Σεπτιῆς Κορυφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐπεσήμανε τὰ ἑξῆς: «Τὸ Πατριαρχικὸ κείμενο, ποῦ εἶναι προῖον εὐθύνης καὶ μελέτης, ποῦ ἔχει τὴ σφραγίδα συντάξεως τῆς ἐπιτροπῆς κανονικῶν θεμάτων, μὲ πρόεδρο τὸν Μητροπολίτη Μύρων Χρυσόστομο, καθηγητὴ τῆς Δογματικῆς, διαπρεπῆ Ἱεράρχη τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ διεθνή καὶ διεκκλησιαστικὴ ἀναγνώριση, εἶναι ἓνα ἱστορικὸ νιοκουμένον. Τὸ Φανάρι καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἐνέργεια θεσπίζονται γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ πὺς ἡ πρώτη ἐδρα τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπαξίως ἡγεῖται τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τίς ὅποιεσδήποτε ἐπιπτώσεις, ἀκόμη καὶ οἰκονομικῆς καὶ ὀρθώνει τὸ γιγάντιο ἀνάστημά της γιὰ νὰ παρεμποδίσει καὶ νὰ προλάβει ἀντικλησιαστικῆς καὶ ἀντισυνταγματικῆς ἀκόμη ἀναμίξεις τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας σιὰ ἐκκλησιαστικά. Εἶναι τὸ Φανάρι τὸ σεμνὸ, τὸ ἱστορικὸ καὶ ταπεινὸ, ὁ ἀκρίμιτος φρουρὸς τῆς κανονικῆς τάξεως. Δὲν φοβᾶται καὶ δὲν διστάζει, γιὰτὶ ἔχει πίσω του ἱστορία εἴκοσι

ἀδελφῶν, καὶ τέλος δίδων εἰς ἕκαστον μοναχὸν (τὴν τεταγμένην θέσιν) καὶ τὰς ὑπηρεσίας¹⁶⁷.

9. Ο Ἰ Ἀ φ υ π ν ι σ τ α ῖ. Οὗτοι εἰς τὰς πολυαριθμούς μονὰς ἐξετέλουν μέρος τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἐπιστημονάρχου, καὶ μετὰ τὴν κρούσιν τοῦ σημάτων μετέβαινον εἰς ἕνα τὰ κελλία τῶν μοναχῶν, προσκαλοῦντες τούτους εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐξανιστῶντες τοὺς νωθροὺς καὶ ὑπνώδεις ἀδελφοὺς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθήκοντων. Ἀναμφιβόλως δὲ ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἦτο πλήρης κόπων καὶ φροντίδων¹⁶⁸.

10. Ὁ Σ κ ε υ ο φ ὺ λ α ξ. Οὗτος ὄφειλεν ἵνα φυλάσῃ καὶ διατηρῆ καλῶς τὰ ἱερὰ σκεῦη ὡς καὶ τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἅτινα ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς ὀρισμένας ἡμέρας μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, κατὰ τοῦτο ἄλλωστε διαφέρει ἐν μέρει αὗτος τοῦ Ἐκκλησιάρχου.

11. Ὁ Χ α ρ τ ο φ ὺ λ α ξ. Οὗτος ὄφειλεν ἵνα φυλάσῃ τὰ ἀρχεῖα. Τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην συνήθως

ἐξετέλει διάκονος ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ἓνα ἢ δύο μοναχοὺς.

12. Ὁ Κ ε ι μ η λ ι ἄ ρ χ η ς. Οὗτος ἦτο ὁ φύλαξ τοῦ θησαυροῦ τοῦ ναοῦ.

13. Ὁ Σ υ μ β ο λ α ι ο γ ρ ἄ φ ο ς. Οὗτος συνέτασσε διάφορα ἐπίσημα ἔγγραφα ἀναφερόμενα ἰδίως εἰς τὴν περιουσίαν τῆς μονῆς.

14. Ὁ Κ ο υ β ι κ λ ῆ σ ι ο ς ἢ Κ ο υ β ι κ ο υ λ ἄ ρ ι ο ς. Τὰ καθήκοντα τούτου εἶναι ἐλάχιστον γνωστά. Κατὰ τὸν Schlumberger (Sigillographie, Biz. 386) οὗτος ἀλληλογράφει μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρχήν. Κατὰ τὸν Goar (Euchologium, σελ. 291,292) ἦτο ὁ κλειδοῦχος τοῦ ἀρτοφορείου ἢ ὁ φύλαξ τοῦ παρεκκλησίου τῶν ἁγίων λειψάνων. Συνήθως δὲ ἦτο διάκονος καὶ οὐχὶ μοναχός.

Προφανῶς αἱ διάφοροι αὗται μικρότεροι ὑπηρεσίαι εἰς τὰς ὀλιγαριθμούς μονὰς ἐξετελοῦντο ὑπὸ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ, καθὼς τούναντιον εἰς τὰς πολυπληθεστέρας μονὰς εἰς μίαν ὑπηρεσίαν ἡσχοῦντο περισσότεροι τοῦ ἐνὸς ἀδελφοί.

(Συνεχίζεται)

167. Αὐτ. Ἰαμβ. XI.

168. Αὐτ. σελ. 1785 Ἰαμβ. XI.

αίωνων, γεμάτη ἀγῶνες, ἀγωνίες, θυσίες, ἀλλὰ καὶ θριάμβους».

Τῷ ὄντι «τὸ πατριαρχικὸ μήνυμα εἶναι κείμενο, ποῦ ἀπαιτεῖ τὴν προσοχὴ ὄλων καὶ ἐπισημαίνει τὶς εὐθύνες γιὰ ὅσους τυχὸν κάνουν, πὼς δὲν τὸ καταλαβαίνουν».

᾽Ορθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός.

Εἰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκήρυξεν ἀνένδοτον ἀγῶνα πρὸς περιφρονησὶν τοῦ αὐτοδιοικητοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς, ὑπῆρξε λίαν ἐνισχυτικὸν δι' αὐτὴν τὸ ἐπὶ τῇ Ἑθνικῇ Ἑορτῇ τῆς 25ης Μαρτίου Διάγγελμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κυρίου Χρήστου Σαρτζετάκη, ὅπερ δημοσιεύεται εἰς ἄλλας σελίδας. Ἐν τῷ Διαγγέλματι τούτῳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μετὰ κροταλλίνης διαγωγείας καὶ μετὰ μεγάλης παρηγορίας ἐναντίον τῶν παραχαράκων τῆς ἐθνικῆς μας Ἱστορίας ἐτονίσθησαν τὰ ἑξῆς:

«Ἡ γενεὰ ἀκριβῶς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνεγερσίας, μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς πολιτειακῆς ὑπόθεσος τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων, ἀπεφάσισε καὶ ὥρισε νὰ ἐορτάζεται ἡ 25η Μαρτίου ὡς ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς· ὄχι βεβαίως διότι ἀνταπεκρίνεται στὴν ἐπακριβῆ ἱστορικὴ ἀλήθεια ὡς πρὸς τὴν ἔναρξη τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα· ἀλλὰ διὰ νὰ συμβολισθεῖ μὲ αὐτὸ διὸ καὶ τὸ Ἔθνος ὡς ἡμέρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ ἐορτάζει τὴν ἴδια ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζει καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸν εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἀκόμη, καὶ κυρίως, διὰ νὰ διατρανωθεῖ ἡ ἀναμφισβήτητη ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι ὁ Ἑλληνισμός, μετὰ τὴν μοναδικὴν προσφορά του, μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν γλῶσσα του, κατ' οὐσίαν στὴν διαμόρφωση τῶν δογμάτων καὶ στὴν ἐμπέδωση τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως, συνεβάδιε ἕκτοτε μὲ τὴν Ὁρθοδοξίαν σὲ δεσμὸ ἀκατάλυτο. Ἀφοῦ μάλιστα σ' αὐτὴν κυρίως σηλοῖχθη κατὰ τοὺς χαλεποὺς χρόνους τῆς δουλείας γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του. Ἀληθινά, μόνον χάρις στὸν ἔνθεο ζήλο καὶ στὸ ἔργο τῶν λειτουργῶν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας, ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων, κατ' ἐξοχὴν τοῦ ταπεινοῦ παπᾶ καὶ τοῦ ἀσκητῆ καλόγερου, μέσα ἀπὸ τὴν λειτουργικὴν μυσταγωγίαν τῶν ἀκολουθιῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μὲ τὸ θρυλικὸ κρυφὸ σχολεῖο, μπόρεσε νὰ συντηρηθεῖ ἡ εὐλογημένη ἑλληνικὴ μας γλῶσσα χωρὶς τὴν ὁποία ἡ ἀπώλεια καὶ τῆς ἐθνικῆς μας συνειδήσεως, ἐν ὄψει καὶ τῶν ἄλλων δεινῶν τοῦ γένους μας, θὰ ἦσαν ἀναπόφευκτη. Καὶ ἡ κοινὴ αὐτὴ ὁδοποιεῖα Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας ἐκφράσθη κατὰ τὸν ὑψηλότερον τρόπο καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας, ὁ ὁποῖος διεξήχθη «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἀγία καὶ τῆς Πατρίδας τὴν ἐλευθερίαν», ὅραμα καὶ ἐθελόμεινον μαζί, ποῦ μόνον αὐτὰ ἐνέπνευαν ὄλους, χωρὶς ἐξαιρέση, τοὺς ἀγωνιστὰς. Ἀλλὰ καὶ στὴν πρωτοπορεία τοῦ ὁποῖου βρέθησαν, μάρτυρες καὶ ἀγωνιστὰς, ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος δ' Ε', ὁ Παλαιὸν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Παπαφλέσσας στὸ Μανιάκι, ὁ καλόγερος Σαμουὴλ στὸ θρυλικὸ Κούγκι τοῦ Σουλίου, ὁ Ἰωσήφ ἐπίσκοπος

Ρωγῶν στὸ ἀθάνατο Μεσολόγγι καὶ ἀναρίθμητοι ἄλλοι, ἐπιφανεῖς καὶ ἀφανεῖς, λειτουργοὶ τῆς Ὁρθόδοξης πίστεώς μας».

Συλλαλητήριον δι' ἀνένδοτον ἀγῶνα.

Παρὰ τὰς δυσμενεστάτας καιρικὰς συνθήκας· παρὰ τὴν συνεχιζομένην μέχρι τοῦ ἀπογεύματος βροχὴν, ἥτις μετέβαλε πολλοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν εἰς ποταμούς· παρὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐπιπροσούτων ἐμποδίων, ἑκατοντάδες χιλιάδων λαοῦ μετὰ πρωτοφανοῦς ἀγωνιστικοῦ παλμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ μετέσχον τοῦ ὀγκωδεστάτου συλλαλητηρίου, τὸ ὁποῖον ἡ Σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὠργάνωσε τὴν 1ην Ἀπριλίου 1987 εἰς τὴν ἱστορικὴν Πλατεῖαν Συντάγματος. Μάλιστα ἡ Ἱεραρχία, ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὸν παλμὸν καὶ ἐνθουσιασμόν αὐτόν, ἐν ὥρᾳ καταγραφικῶδους βροχῆς ἀπεφάσισε νὰ μὴ μετακινηθῇ τὸ συλλαλητήριον, ἀλλὰ νὰ γίνῃ ὅπως ὅποτε, διὰ νὰ διακηρυχθῇ ἡ θέλησις τοῦ ἡνωμένου Χριστιανισμοῦ πληρώματος πρὸς διεξαγωγὴν ἀνένδοτου ἀγῶνος διὰ τὴν περιφρούρησιν τοῦ αὐτοδιοικητοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Θεὸς ἠλόγησε τὴν συγκέντρωσιν τοῦ λαοῦ Του διὰ καταπαύσεως τῆς ὀλοήμερου βροχῆς καὶ δι' ἡλιοφανερίας, διὰ νὰ θρονοφωνηθῇ τὸ μυριστομον σύνθημα «Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν», τὸ ὁποῖον συνεχῶς διέκοπτε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ μνημειώδους μηνύματος τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ τῶν μνημάτων τῶν ἄλλων σεπτῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, τὰς προσφωνήσεις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης κ. Ἀγνουστίνου καὶ τοῦ κυρίου ὀμιλητοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου. Μετὰ τοῦ αὐτοῦ παλμοῦ τὰ συγκεντρωθέντα πλήθη ἤκουσαν τὴν σύντομον ὀμιλίαν τοῦ αἰδοσιμολογιωτάτου πρωτοπρεσβυτέρου κ. Νικολάου Φίλια καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐγκριθὲν ψήφισμα, ὅπερ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου.

Βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν ὁ παλμὸς τῆς πολυπληθοῦς ἐλπιδοφόρου χριστιανικῆς νεολαίας, ἡ ὁποία μετέσχε τοῦ συλλαλητηρίου καὶ κατέστησεν αὐτὸ πλέον δυναμικόν.

Ἀληθῶς, ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Δημητριάδος, «ξύπνησε ὁ γίγας» τοῦ Χριστιανισμοῦ πληρώματος, τὸ ὁποῖον, παρὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἀπαράδεκτου μοροσχεδίου, θὰ ἀγωνισθῇ, διὰ νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ καὶ διὰ νὰ περιφρουρηθῇ ἡ «Ἀποστολοπαράδοτος κανονικὴ τάξις».

Ἐτυχῆς ἀναφορὰ.

Ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης κ. Ἀγνουστίνου «Ἐλευθέρα καὶ ζῶσα Ἐκκλησία» πρὸς θεμελίωσιν τῆς εἰσοδῆς τῶν «αἰρετῶν λαϊκῶν μελῶν» εἰς τὰ μητροπολιτικὰ καὶ ἐνοριακὰ συμβούλια εἶναι ἀτυχῆς. Ὡς ἐπισημαίνει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐν τῇ «Χριστιανικῇ Σπίθᾳ», δικαίωμα

συμμετοχῆς εἰς καταλόγους ὑποψηφίων καὶ εἰς ἐκλεκτορικὰ σώματα ἔχοντες μόνον «οἱ τακτικῶς ἐκκλησιαζόμενοι καὶ μετέχοντες τῶν μωστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι οἱ συνειδητοὶ χριστιανοί, οἱ ἀγωνιζόμενοι καὶ διὰ λόγων καὶ ἔργων ὁμολογοῦντες τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν... Αὐτοὺς τοὺς γνωρίζουν ὁ ἐπίσκοπος καὶ οἱ ἱερεῖς... Ἀλλοίμονον δέ, ἂν οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι τῆς Ἐκκλησίας συντάσσονται ἀπὸ τὴν νομαρχίαν. Εἰς τοιοῦτους καταλόγους θὰ ἐγγράφονται καὶ ἀλειπούρητοι καὶ ἀσιτάρωτοι καὶ αἰρετικοὶ καὶ χιλιασταὶ καὶ ἄπιστοι καὶ ἄθεοι καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὀπαδοὶ καὶ θανασατοὶ τοῦ πατριάρχου τοῦ ἀναρχισμοῦ Κροπότιν!» «Εἶται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ θὰ ἀλωθῇ ἔσῳθεν καὶ ἄσχετοι πρὸς αὐτήν, κοσμικοὶ καὶ ἄπιστοι, θὰ ἀσκοῦν τὴν διοίκησίν της καὶ θὰ ἴστανται εἰς τοὺς ἁγίους τόπους, τοὺς ἱεροὺς ναοὺς...». Ὡς συγκεκριμένως τονίζεται, ἐν τῷ μνημονευθέντι βιβλίῳ τοῦ ἀγωνιστοῦ Ἱεράρχου, μόνον διὰ τῆς ἀναβιώσεως τῶν «Διπύχων» («τῶν ἐν Κυρίῳ ζώντων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας» θὰ ἦτο δυνατόν οἱ λαϊκοὶ νὰ ἐκλέγουν ἢ νὰ ἐκλέγωνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐκ τούτων γίνεται προφανὲς ὅτι οὐδὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἁγίου Φλωρίνης περὶ τοῦ ὅτι θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπηρεάζουν τὰς διὰ τὰ μητροπολιτικὰ καὶ ἐνοριακὰ συμβούλια ἐκλογὰς ἐξωεκκλησιαστικὰ κέντρα ἀποφάσεων.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀσωμάτων - Πετρούκη ὡς ὁ μεγαλύτερος κοινωνικὸς εὐεργέτης τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τοὺς ἰσχυριζομένους, ὅτι αἱ ἱεραὶ μοναὶ κατακρατοῦν δῆθεν τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον, ἀδιαφοροῦσαι διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, ἀποσιώμωτικὴν ἀπάντησιν δίδει ἐξαιρετικὸν ὀκταεπίθρον καλλιτεχνικὸν φυλλάδιον, ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετρούκῃ ὑπὸ τὸν τίτλον «300 χρόνια πρωτοπορείας σὲ κοινωνικὴ καὶ ἐθνικὴ προσφορά 1673 - 1987».

Τὸ φυλλάδιον τοῦτο δὲν δίδει μόνον πολυτίμους πληροφορίας διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἱ. Μονῆς, τὴν ἀποθησαλίαν τὴν ἐκπαιδευτικὸν ἔργον τῶν μοναχῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀλλὰ καὶ καθιστᾷ φανεράν τὴν ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου διάθεσιν τῆς μεγάλης κτηματικῆς περιουσίας της, ἡ ὁποία διὰ θυσιῶν εἶχεν ἀγορασθῆ ἐξ Ὀθωμανῶν ἰδιοκτητῶν.

Ἡ Ἱ. Μονὴ Ἀσωμάτων - Πετρούκη, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐπὶ πολλὰ ἔτη (1834 - 1858) ὑπῆρξε πωριτιδαποθήκη τοῦ Κράτους ἢ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον ἢ ξενὸν προσφυγικῶν οικογενειῶν καὶ ἀπόρων φοιτητῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς ἤσκει φαρμακευτικὴν περίθαλψιν τῶν ἀπόρων καὶ ἐκάστην Κυριακὴν παρεῖχε πλοῦσιον γεῦμα εἰς 450 ἀπορα παιδιὰ. Προσέφερε ἀναρίθμητα σιδήματα γῆς διὰ τὴν ἰδρυσὶν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς· διὰ τὴν ἰδρυσὶν τοῦ Ἱ. Ναοῦ εἰς Κορωπὶ· διὰ τὸ Κοιμητήριον Κηφισιάς· διὰ τὴν ἀνάγεισιν λουτρῶν εἰς τὰ στρατιωτικὰ παραπήματα· διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς πωριτιδα-

ποθήκης τοῦ δημοσίου εἰς τὸν λόφον Ἁγίας Φωτεινῆς Ἰλισσοῦ· διὰ τὴν ἰδρυσὶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, διὰ τὸ Αἰγινήτειον, διὰ τὰς Ὀλυμπιακὰς Ἐκθέσεις· διὰ τὴν ἀνάγεισιν τοῦ Πολυτεχνείου, καὶ διὰ τὴν Ἐταιρείαν «Σκοποβολή» δι' ἀνάγεισιν δημοτικοῦ Σχολείου εἰς τὸ Μαρούσι· διὰ τὴν ἰδρυσὶν Πτωχοκομείου ὑπὸ τῆς Ἐλεήμονος Ἐταιρείας· διὰ τὴν ἀνάγεισιν Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης· διὰ τὴν ἀνάγεισιν τῆς Μαρασλείου Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Θεραπευτηρίου «Ἐθαγγελισμός»· διὰ τὴν δημιουργίαν Γυμναστηρίου εἰς τὸ Μαρούσι· διὰ τὴν ἀνάγεισιν δημοτικῶν σχολείων εἰς τὸ Μενίδι· διὰ τὴν ἰδρυσὶν τοῦ Ἀρεταίου καὶ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς· διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ Γερμανοῦ Θεολογικοῦ Οἰκιοτροφείου, Σχολῆς Χωροφυλακῆς καὶ Νοσοκομείου Παίδων· διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς Πλατείας Κεφαλαρίου Κηφισιάς· διὰ τὴν ἀνάγεισιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Βάρης δαπάναις τῆς Μονῆς· διὰ τὴν ἰδρυσὶν τοῦ Νοσοκομείου Συγγροῦ, τοῦ Λαϊκοῦ Νοσοκομείου, τοῦ Θεραπευτηρίου «Ἡ Σωτηρία» καὶ τοῦ Σανατορίου Πάρνηδος· διὰ τὴν ἀνάγεισιν τοῦ Ἀσκληπείου Βούλας, τῆς Γενναδαίου Βιβλιοθήκης, τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Βούλας καὶ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκιοτροφείου καὶ τέλος διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Φιλοδασικῆς Ἐταιρείας ἀξιοποίησιν τῶν δασυλλίων Παγκρατίου καὶ Συγγροῦ.

Πάντα ταῦτα, ἀφ' ἑνὸς συντελέσαν ὥστε ἡ Ἱ. Μονὴ Πετρούκῃ σήμερον «μόλις μπορεῖ νὰ συντηρεῖται καὶ νὰ ἐπιδίδεται σὲ στοιχειώδη φιλανθρωπικὴ δραστηριότητα» καὶ ἀφ' ἑτέρου μαρτυροῦν ἐδγλώτως, ὅτι τὸ ἀκτινοβόλον αὐτὸ πνευματικὸν κέντρον τῆς Ἐκκλησίας ἀναδείχθηκε αὐτοδικαίως ὡς ὁ μεγαλύτερος κοινωνικὸς εὐεργέτης τῶν Ἀθηνῶν.

Θὰ ἦτο εὐχὴς ἔργον, ἐὰν πᾶσαι αἱ Ἱ. Μοναὶ τῆς χώρας ἐξέδιδον παρόμοια φυλλάδια πρὸς διαφώτισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ πληρώματος.

Ἐπὶ τῇ Ὀγδοηκονταετηρίδι.

Πρὸ τιμῶν ἐβδομάδων, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ ταῖς εὐλογίαις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐωριόσθη ἡ ὀγδοηκονταετηρίς τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανικοῦ Συλλόγου «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι», ὅστις ἐπὶ ὀκτὼ συναπτάς δεκαετίας ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἐκλεκτὸν δυναμικὸν ἐργοτάξιον εἰς τὸν ἀμπελόνα τοῦ Κυρίου, ὡς ἐτιμολογῆται πειστικῶς ὑπὸ τοῦ νῦν Προέδρου τοῦ Συλλόγου Ἐπιτίμου Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Θεολόγου κ. Ἰωάννου Τιμαρένου.

Τὸ ὅτι ὁ Σύλλογος αὐτὸς συμπαρίσταται εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐτιμολογῆται ἰδιαίτερος ἐν τῇ χαιροεπιστηρίῳ προσφωνήσει τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, ὅστις ἐτιμολογῆται τὴν ἀνάγκην — πάντοτε μὲν, ἰδίως ὅμως σήμερον — τῆς συσπειρώσεως πάντων τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ πασῶν τῶν σολογικῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν κινήσεων περὶ τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας πρὸς ἐπιτυχῆ ἀπὸ κοινῶν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐχθρῶν τῆς Χριστιανικῆς Πί-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Παρουσία καὶ εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐωρτάσθη τὴν Κυριακὴν 1ην Φεβρουαρίου ἐ.ξ. ἡ ὀγδοηκοστή ἐπέτειος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ Συλλόγου «Οἱ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ». Κατὰ τὴν δοξολογίαν ἐπὶ τῷ εὐσήμῳ γεγονότι, τὴν ὁποῖαν ἐτέλεσεν ὁ Μακαριώτατος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Πανσο. Ἀρχιμ. κ. Δημητρίου Μπεκιάρη καὶ τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἱερολ. κ. Χρυσοστόμου Σταυροπούλου, ἀνέγνωσε καὶ εἰδικὴν ἐσχὴν. Τὸ Συγκρότημα Βυζαντινῆς Μουσικῆς «Θεόδωρος Βασιλικός» ἔψαλεν Ἐκκλησιαστικὰ μέλη καὶ τὸν ὕμνον τοῦ Συλλόγου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Θ. Βασιλικού.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Γρηγ. Βαρυμποσιώτης, υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Ἰδρυτοῦ ἀνέγνωσε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Α.Π. τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου κ. Δημητρίου καὶ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου. Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Ἰωάννης Γρ. Τιμαγένης Ἐπιτ. Γεν. Ἐπιθεωρητῆς Μ.Ε. εἶπε τὸν προσήκοντα λόγον, μεθ' ὃ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ἀπηύθυνεν εὐχὰς καὶ νουθεσίες. Χαιρετισμὸν ἀπηύθυνεν καὶ ἡ ἐκπρόσωπος τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων καὶ Βουλευτῆς κυρία Ἄννα Συνοδινού μεταφέρονσα τὰς εὐχὰς τοῦ κ. Δημάρχου. Ὁ σύντομος χαιρετισμὸς τῆς κ. Συνοδινού ὑπῆρξεν ἐποικοδομητικὸς καὶ μεστός πλουσιῶν πνευματικῶν νοημάτων. Ἐπικαίρως ὠμίλησε καὶ ὁ Ὀμότιμος καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασίλειος Δεντάκης.

Τὴν ἐκδήλωσιν, πλὴν τῶν ἀναφερομένων ἀνωτέρω, παρηκολούθησαν καὶ ἠολόγησαν τὸ ἔργον τοῦ Συλλόγου οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Νικαίας κ. Γεώργιος καὶ Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Θεόδωρος.

Παρέστησαν ἐπίσης οἱ Πανσο. Ἀρχιμανδρίται κ.κ. Ἐπιφάνιος Θεοδώροπουλος, Πνευματικὸς Πατήρ τοῦ Συλλόγου, Θεόκλητος Στράγκας, Ἱερατ. Προϊστάμενος Ἀγ. Κωνσταντίνου Ὁμοιοίας, Ὁμοίως ὁ Πανσο. Ἀρχιμ. π. Ἰωάν. Ἀλεξίου, ἐκπροσωπῶν τὴν «Ζωήν», καὶ οἱ Πανσο. Ἀρχιμ. π. Καλλίστρατος Λυράκης καὶ Θεόδωρος Μπεράτης, ἐκπροσωποῦντες τὸν «Σωτήρα». Τέλος παρέστησαν οἱ Πανσο. Ἀρχιμανδρίται κ.κ. Θεόδωρος Ἀνδριόπουλος, τ. Δ)ντῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Γ.Ε.Σ. καὶ Πολύκαρπος Κοροθέσης, Δ)ντῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Ὑπηρεσίας Ἀεροπορίας.

Παρέστησαν ὁμοίως οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κ.κ. Ἀνδρέας Φυτράκης μετὰ τῆς συζύγου του, Ὁρέστης Λουρίδης, Ἡλίας Μουτσούλας, Ἀθαν. Κομίνης, Κων)νος Ἡλιόπουλος, π. Γεώργιος Μεταλληνός,

σιεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ἐσχάτως ἔχουν πληθυνθῆ καὶ ὀργανωμένοι ἐπιτίθενται θρασυτάτα πρὸς διάβρωσιν, συντριβὴν ἢ περιθωριοποίησιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἢ ὅποια πάντοτε εἰς τὸ τέλος νικᾷ καὶ θριαμβεῖ.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πνευματικὸν ἰωβηλαῖον δίδει ἀφορμὴν, ὅπως ἐκφρασθῆ διάπυρος ἐσχὴ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐνίσχυσιν τῶν ἐργατῶν τοῦ θείου ἀμπελώ- νος Του, διότι ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.

Παν. Σιμωνῆς, ὁ Λέκτωρ Λ. Φίλης, ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν κ. Γ. Γιαννακόπουλος καὶ ὁ Διευθυντῆς τῆς Ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» καὶ Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ τῶν Δημοσίων Σχέσεων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Ἰωάν. Χατζηφώτης, Γεν. Ἐπιθεωρηταί, Καθηγηταὶ τῆς Μ.Ε. καὶ πλῆθος χριστιανῶν.

Ἱερά Μητρόπολις Θήρας

Στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστιανικῆς Ἐστίας», τὴν Κυριακὴν 7 Δεκεμβρίου, ὠμίλησε μπροστὰ σὲ πυκνότατο ἀκροατήριον ἡ δικηγόρος κ. Εἰρήνη Δορκοφίκη με θέμα: «Ἀμθλώσεις, ἀφανισμὸς τοῦ Ἔθνους». Προλόγισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων. Στὸ τέλος προβλήθη ἡ γνωστὴ ταινία «Σιωπηλὴ κραυγὴ».

—Μὲ πολλὴ ἐπιτυχία ἔγινε καὶ ἐφέτος ὁ «Ἐρανος τῆς ἀγάπης». Ἀπὸ τῆς 648.769 δρχ. ποῦ συγκεντρώθηκαν, διατέθηκαν σὲ βιβλιάρια Τραπεζῆς γιὰ μαθητὲς Δημοτικῆς καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως 315.000 δρχ., γιὰ τοὺς ἀπὸ τὴν Ἀμοργὸ πρωτοετείς σπουδαστὲς 88.000 δρχ. καὶ γιὰ τοὺς Ἱεροσπουδαστὲς 21.000 δρχ., ἥτοι συνολικὰ 424.000 δρχ.

—Στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστ. Ἐστίας» ἔγινε μετὰ πολλὴ ἐπιτυχία Χριστουγεννιάτικη ἐκδήλωση, ἀπὸ τῆς μαθητῆριες τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

—Τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς ἔγινε ἡ τελετὴ τῆς Βασιλόπιτας στὸν Μητροπολιτικὸ Οἶκο. Παρέστη ὁ κ. Ἐπαρχος, οἱ Ἱερεῖς, οἱ Ἀρχεῖς, Κοινωνικὰ Συμβούλια, Ἐκπαιδευτικοὶ κ.ά.

—Μὲ πολλὴ μεγαλοπρέπεια ἔγινε ἡ τελετὴ τῆς Καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τὴν ἡμέρα τῶν Θεοφανείων, στὸν ὄρμος τῶν Φηρῶν.

—Ὁ Σεβ. παρέστη στὴν συνεστίαση τοῦ Διδακταλικοῦ Συλλόγου, σὲ ἐκδηλώσεις ποῦ ἔγιναν στὸ Λιμεναρχεῖο, στὸν Σταθμὸ τοῦ Ραντάρ, στὴν Πτέρυγα Μάχης, στὸ Γηροκομεῖο, στοὺς Ἀθλητικὸς Ὀμίλους, σὲ Δημοτικὰ καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

—Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁ Σεβ. ἐδεξιώθη τοὺς Ἐκπαιδευτικοὺς τῆς νήσου, στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστ. Ἐστίας», πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηύθυνε λίγες λέξεις ἀγάπης καὶ τιμῆς γιὰ τὸ ὑψηλὸ λειτούργημα ποῦ ἐπιτελοῦν. Δημιουργήθηκε μιὰ ὁμορφὴ καὶ ζεστὴ ἀτμόσφαιρα. Παρόντες καὶ οἱ Αἰδ. Ἐφημέριοι τοῦ νησιοῦ. Ἐνα γλυκὸ καὶ ἕνα μικρὸ βιβλίον στὸν κάθε Ἐκπαιδευτικὸ, ἦταν τὸ συμπλήρωμα τῆς ὁμορφῆς αὐτῆς συναντήσεως.

—Κατὰ τὸ τρίμηνο Δεκεμβρίου - Φεβρουαρίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ σὲ 23 Ἱ. Ναοὺς, ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν σὲ 4 Ἱ. Ναοὺς καὶ ἐλειτούργησε εἰς 28 Ἱ. Ναοὺς. Σὲ ὅλες τῆς ὡς ἄνω Ἱ. Ἀκολουθίας ὠμίλησε στοὺς ἐκκλησιαζομένους.

—Τὴν 1ην Φεβρουαρίου καὶ στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστ. Ἐστίας» ἔγιναν τὰ Ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως Χριστιανικοῦ Βιβλίου. Ὁ Σεβ. ποῦ ἐτέλεσε τὸν ἁγιασμὸ τόνισε μετὰ λίγα λόγια τὴν ἀνάγκη μελέτης καὶ ἰδιαίτερα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ «Ἐκθεσις» γιὰ τὴν ὅποια τόσο κουράσθηκαν τὰ Κατηχ. Σχολεῖα παρέμεινε ἀνοικτὴ ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρες καὶ ἐσημείωσε, γιὰ τὸ μικρὸ νησί μας, μεγάλη ἐπιτυχία.

—Μὲ κάθε λαμπρότητα ἐώρτασε ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῆς Ὑπαπαντῆς. Σὲ ὅλες τῆς Ἀκολουθίας προέστη ὁ Σεβ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ἐτελέσθη μνημόσυνον εἰς μνήμην τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Γαβριήλ.

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν στὴν ἐπιθυμία της νὰ ἔρκεται κοντὰ στὰ νεώτατα, γιὰ νὰ ἀκούει τίς ἀναζητήσεις, καὶ τίς ἀνησυχίες τους, διοργάνωσε «Ἑβδομάδα Νεότητας» κατὰ τὸ ἀκόλουθο πρόγραμμα:

22 Μαρτίου, 6.30 μ.μ.: Κατανυκτικὸς ἑσπερινὸς εἰς Ἁγ. Σπυρίδωνα. Μίλησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Τιμόθεος μὲ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Νέοι».

25 Μαρτίου, 7 μ.μ.: Στὸ Πνευματικὸ Κέντρο, προβολὴ κινηματογραφικῆς ταινίας μὲ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Νέοι».

26 Μαρτίου, 7 μ.μ.: Στὸ Πνευματικὸ Κέντρο, προβολὴ VIDEO μὲ θέμα «Ἡ ζωὴ τῶν Νέων στὶς Κατασκηνώσεις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως». Ἐκθεση φωτογραφίας καὶ Ζωγραφικῆς Παιδικοῦ Σχεδίου.

28 Μαρτίου, 7 μ.μ.: Στὸ Πνευματικὸ Κέντρο, συζήτηση στοργυλλῆς τραπέζης μὲ θέμα «Νέοι, Τουρισμός, Ναρκωτικά καὶ AIDS». Ἐλάσαν μέρος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Τιμόθεος, ὁ κ. Σπύρος Σαββανῆς, παιδίατρος, ὁ κ. Ἀθανάσιος Μαρτίνος, ψυχίατρος, ὁ κ. Γιάνκος Τράνκακας, τῆς Ὑπηρεσίας Ε.Ο.Τ. Κερκύρας, ὁ Φώτης Ἀργυρός, Μαθητῆς Α' Λυκείου, ἡ Δήμητρα Κούδα, Μαθήτρια Β' Λυκείου. Ἀκολούθησε ἐλεύθερος διάλογος. Συντονιστὴς τῆς συζήτησης ὁ Σεβασμιώτατος.

29 Μαρτίου, 7.30 μ.μ.: Στὸ Πνευματικὸ Κέντρο, Μουσικὴ Νεανικὴ Βραδύα μὲ τὴν Ὀρχήστρα Παιδίων Πνευματικοῦ Κέντρου, Μουσικὴ - Τραγουδιτικὴ Παρουσίαση Ἑνοριῶν, Παιδικὸ Συγκρότημα Ἀκορντεόν, Παραδοσιακοὺς χοροὺς Νεανίδων καὶ Ὀρχήστρα Τζάζ Νέων.

Ἱερά Μητρόπολις Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαῖος ὁργάνωσε ὀμιλίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τυρολόης καὶ Σερεντίου κ. Παντελεῖμονος Ροδοπούλου, Καθηγητοῦ καὶ τέως Πρυτάνεως τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν διαλέξεων τοῦ μεγάρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (Λεωφ. Πανεπιστημίου 22), τὴν Πέμπτην 19ην Μαρτίου μὲ θέμα: «Ἡ Ἐθναρχικὴ ἀποστολὴ τοῦ Κλήρου».

Ἱερά Μητρόπολις Αὐστρίας (Ἐξαρχία Ἰταλίας)

Στὸ Δ' Διεθνὲς Θεολογικὸ Συμπόσιον τῆς σπουδαιότερας ΡΚαθολικῆς Κινήσεως τῶν Φοκολαρίνων, τὸ ὁποῖο συνεκλήθη στὸ Λονδίνο, ἔλαβον μέρος ἐκπρόσωποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ΡΚαθολικῆς καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν.

Ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συμμετείχον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖος ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε μῆνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου πρὸς τοὺς συνέδρους, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Αἰμιλιανὸς καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κρατείας κ. Γεννάδιος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε εἰσήγησι μὲ θέμα: «Παράδοσις καὶ Πατέρες τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρυ Δρ ROBERT RUNCIE ἐδέχθη μετ' ἰδιαίτερας ἐγκαρδιότητος καὶ τιμῆς εἰς τὸ Ἀνάκτορον τοῦ Λάμπει τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τοὺς ὁποίους ἐξέφρασε τὸν βαθὺν σεβασμὸν του καὶ τὴν ἀδελφικὴν του ἀγάπην πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Δημήτριον καὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

—Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπεσκέφθη προσκυνηματικῶς ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κρατείας κ. Γεννάδιος, ὁ ὁποῖος παρευρέθη εἰς τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ Θρονικῇ Ἑορτῇ τῆς Ἐκκλησίας Κων) πόλεως. Ἐπίσης μετέβη καὶ παρηκολούθησε τὰς ἐργασίας τοῦ Δ' Διεθνoῦς Θεολογικοῦ Συμποσίου διὰ τὸν Ἁγιον Νικόλαον, τὸ ὁποῖο συνεκλήθη εἰς τὴν Ἀντάλεια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

—Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κρατείας κ. Γεννάδιος ἀναποκρινόμενος εἰς ἐπίσημον πρόσκλησιν τοῦ Πρυτάνεως τῆς ΡΚαθολικῆς Σχολῆς τῆς Νοτίου Ἰταλίας π. Α. MARRANZINI καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Οἰκουμενικῆς Θεολογίας π. G. GALEOTA, ὠμίλησε πρὸς τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς σχολῆς μὲ θέμα: «Ἡ σημασία τῆς Ἑορτῆς στὴν Ὀρθόδοξην Ἐκκλησίαν καὶ ἡ προσφορὰ τῶν Καππαδόκων Πατέρων στὴν θεολογικὴν, πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας». Τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Κρατείας ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ Διδάκτωρ τῆς ἀνωτέρου Ποντιφικικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς προσεφώνησε ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου ὁ καθηγητῆς π. G. GALEOTA.

—Ὁ ὀφυπουργὸς Δημοσίων Ἔργων τῆς Καμπανίας κ. P. MARTUSCELI ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὰς ἐργασίας ἀνακαινίσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου Νεαπόλεως. Ἀπουσιάζοντος τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κρατείας κ. Γενναδίου εἰς Κων) πολιν, ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ Ἱ. Προϊστάμενος Ἀρχιμ. Βασίλειος Δρόσος, ὁ ὁποῖος εἶχε ἰδιαίτερον μετ' αὐτοῦ συνεργασίαν σχετικὰ μὲ τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον ἀναστηλώσεως. Σημειωτέον ὅτι διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν στορίαν ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἔχει ἀναλάβει ἐξ ὀλοκλήρου τὰς δαπάνας ἀναστηλώσεως Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς Ἰταλίαν.

—Ὁ Πανσ. Ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Δρόσος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου τῆς πόλεως CATANZARO κ. ANTONIO CANTISANI, ἔλαβε μέρος εἰς τὸ Θεολογικὸ Συνέδριον τὸ ὁποῖο διοργανώθη εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Καλαβρίας. Ὁ Ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Δρόσος ὠμίλησε πρὸς τοὺς συνέδρους μὲ θέμα: «Ἡ πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ τὸ Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὡς στοιχεῖον ἐνότητος».

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

✠ **Ι Ω Β** ✠

✠ **Ἡ ζωὴ καὶ τὰ πάθη του** ✠

(Τόμοι Α' καὶ Β')

**Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τίς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας**

Σελίδες 366 καὶ 302, Δραχ. 650 ἕκαστος.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

ΣΤΑΧΥΣ, τριμηνιαῖον περιοδικόν, τεύχος 68-85 (Ἰούλιος 1981-Δεκέμβριος 1985), Βιέννη, σσ. 454.

Τὸ εὐφύμως γνωστὸ περιοδικὸ «Στάχυς», ποῦ ἐκδίδεται ἀπὸ τὸν πολὺ Σεβ. Μητροπολίτη Αὐστρίας καὶ Ἐξάρχο Ἰταλίας καὶ Οὐγγαρίας κ. Χρυσόστομο, ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ δραστηρίου Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Θεοφ. κ. Μιχαήλ (Σταΐκου), κυκλοφόρησε πρόσφατα σὲ καλαισθητῆ ἐκδοση 454 σελίδων, καλύπτοντας περίοδο 4½ ἐτῶν (Ἰούλιος 1981-Δεκέμβριος 1985).

Ἄν θὰ ἤθελε νὰ τὸ χαρακτηρίσει κανεὶς μὲ δυὸ λόγια θὰ σημείωνε ἀβίαστα ὅτι πρόκειται γιὰ ἓνα «πανοράμα» τῶν σημαντικωτέρων γεγονότων ποῦ ἔλαβαν χώρα στὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Αὐστρίας κατὰ τὸ ὑπόψη διάστημα.

Ὅλα, σχεδόν, ὅσα περιέχονται στὸν ἐντυπωσιακὸ αὐτὸ τόμο ἔγιναν περισσότερο ἢ λιγότερο γνωστὰ στὴν ὀρθόδοξη ἢ μὴ Χριστιανοσύνη, ὅταν πραγματοποιήθηκαν οἱ ἀντίστοιχες ἐκδηλώσεις. Ἀρκετὲς ἀπὸ τίς προσφωνήσεις, τοὺς λόγους, τίς νεκρολογίες καὶ τὰ χρονικὰ εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἀπὸ τίς στήλες τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ Τύπου, θρησκευτικοῦ ἢ καὶ κοσμικοῦ. Ἡ σημασία ἐντούτοις τοῦ τόμου ἔγκειται κυρίως στὸ ὅτι τώρα ὅλα αὐτὰ ἀποθσαυρίζονται συγκεντρωμένα, ταξινομοῦνται χρονολογικὰ καὶ παραδίδονται εὐχρηστα στίς Ἐκκλησίες, τὸ θεολογικὸ κόσμον καὶ τίς Βιβλιοθήκες.

Ἀναλυτικώτερα στὸ νέο αὐτὸ τεύχος τοῦ «Στάχυ» περιέχονται κατὰ σειρὰν: Εὐχαριστήριες ἐπιστολές, γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ προηγουμένου τεύχους, τοῦ προέδρου τῆς Αὐστριακῆς Δημοκρατίας. Dr. R. Kirchschläger, τοῦ Καρδινάλιου Dr. Fr. König καὶ τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος, καθὼς καὶ σχετικὴ κριτικὴ τοῦ Χρ. Λαμπρινοῦ· οἱ Πατριαρχικὲς Ἀποδείξεις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις (1981-85) καὶ τῶ Πάσχα (1982-85)· ἡ συμμετοχὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴ Θρονικὴ Ἑορτὴ τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης (1982-85) καὶ τῆς Ρώμης στὴν τῆς ΚΠόλεως (1981-85)· τὸ Χρονικὸ διαφόρων ἐπισκέψεων στὸ Φανάρι (Ἀγιορειτικῆς ἀντιπροσωπείας, Πατριάρχου Σερβίας, Ἀρχιεπισκόπου Καντωπείας, πρώην προέδρου ΗΠΑ Τζ. Κάρτερ)· προσφωνήσεις μὲ τὴν εὐκαιρία σημαντικῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων (τοῦ Αὐστρίας Χρυσοστόμου πρὸς τὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β' καὶ τὸν πρωθυπουργὸ τῆς Ἑλλάδος Ἀ. Παπανδρέου κατὰ τὴν ἐπίσημῃ ἐπίσκεψή τους στὴ Βιέννη, τοῦ Χαλκηδόνος Μελίτωνος πρὸς τὸν Οἶκ. Πατριάρχῃ ἐπὶ τῶ Νέω

Ἐτει 1982 καὶ τοῦ Αὐστρίας Χρυσοστόμου, ὡς πατρι-αρχικοῦ ἐκπροσώπου, κατὰ τὴν ἐνθρόνιση τοῦ πρώτου Μητροπολίτου Ἑλβετίας Δαμασκηνοῦ)· ἀκολουθοῦν λόγοι Μητροπολιτῶν καὶ ἄλλων κληρικῶν - στελεχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, μὲ τὴν εὐκαιρίαν διαφόρων ἐορτῶν, ἐπετείων, συμποσίων, προσκυνημάτων, ἐκδηλώσεων καὶ ὀνομαστηρίων· νεκρολογίες (στὸν Ἀργυρουπόλεως Καλλίνικο, τὸν ἄρχοντα πρωτοψάλτη Βασ. Νικολαΐδη, τὸν Μιλήτου Αἰμιλιανὸ καὶ τὸν Willibald M. Plöchl)· χρονικὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστρίας (1981-85) καὶ, τέλος, βιβλιοκρισίες τῶν ἔργων: Ἡ Πέργη τῆς Παμφυλίας (τοῦ Πέργης Εὐαγγέλου), Die Wiener Orthodoxen Griechen — Οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες τῆς Βιέννης (τοῦ W. M. Plöchl) καὶ Ἡ Ἐκκλησία Ρώμης καὶ ὁ Ἐπίσκοπος αὐτῆς βάσει ἀρχαίων πηγῶν (τοῦ Γρηγ. Λαρεντζάκη).

Σημαντικὴ ἔκταση (τεσσάρων 16σελίδων περίπου) καταλαμβάνουν οἱ μελέτες καὶ τὰ ἄρθρα ποῦ καταχωρίζονται στὴ γερμανικὴ γλῶσσα. Συγκεκριμένα: Τοῦ Μητροπολίτου Αὐστρίας Χρυσοστόμου, Ansprache an S. H. Papst Johannes Paul II (προσφώνηση πρὸς τὴν Α.Α. τὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β')· τοῦ Dr. R. Barta, Der Bunderspräsident Dr. Rudolf Kirchschläger (ὁ ὁμοσπονδιακὸς πρόεδρος Δρ. Ρούντολφ Κιρχσλέγκερ)· τοῦ Dr. Otto Schulmeister, «Oberhirte» für ein verlassenes Österreich («Ἀρχιεπίσκοπος» γιὰ μιὰ ἐγκαταλειμμένη Αὐστρία)· τοῦ Καρδινάλιου Dr. Franz König, 20 Jahre Pro Oriente (20 χρόνια «Pro Oriente»)· τοῦ Dr. Otto Schulmeister, Gottes ist der Orient wie Okzident (τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ Ἀνατολὴ ὅπως ἡ Δύση)· τοῦ ἀρχιμανδρίτου (τότε) Μιχαήλ Σταΐκου «Pro Oriente auf den Spuren des Apostels Paulus in Griechenland («Pro Oriente», στὰ βήματα τοῦ Ἀπ. Παύλου στὴν Ἑλλάδα)· τοῦ Μητροπολίτου Αὐστρίας Χρυσοστόμου, Ansprache anlässlich des Symposiums für Egon Wellesz (προσφώνηση ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Συμποσίου γιὰ τὸν Egon Wellesz)· τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Dr. Ulrich Kühn, Evangelische Überlegungen zu den Konvergenztexten von Lima (Εὐαγγελικὲς σκέψεις στὸ Κείμενο τῆς Λίμα-B.E.M.) καὶ τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Dr. Herbert Schambeck, Griechisches Rechtsdenken und moderner Staat (Ἑλληνικὲς νομικὲς σκέψεις καὶ σύγχρονη Πολιτεία).

Ἐπειδὴ προσωπικὰ εἶχα τὴν τιμὴ νὰ εἶμαι ἐπιμελητῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντυπωσιακοῦ αὐτοῦ τεύχους, διάβασα ἐπιμελῶς ὅλα τὰ κείμενα. Ἐζήσασαιπόν, νοερά τὰ ὅσα περιγράφονται σ' αὐτό. Βρέθηκα, σὰν σὲ ὄνειρο, στὸ φτωχικὸ ἐξωτερικὸ μὲ τόσο δυνατὸ πνευματικὰ Φανάρι καὶ στὴ μεγαλοπρέ-

πεια τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τίς ἀντίστοιχες Θρονικές Ἑορτές. Ἐν τ ρ ύ φ η σ α στή βαθειά θεολογία τῶν πατριαρχικῶν «Ἀποδείξεων» γιὰ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Κυρίου καὶ στή χαρὰ τῶν ἀναστασίμων μηνυμάτων, τόσο ἄρρηκτα καὶ διακριτικὰ δεμένων μὲ τὸ διαρκές ἀπάθος» τῶν ὀλίγων τῆς Πόλης. Με τ α φ έ ρ θ η κ α στὸ περιβάλλον τῶν δυναμικῶν Μητροπόλεων Αὐστρίας καὶ Ἑλβετίας. Ἀ π ό λ α υ σ α τὴν ἀπλότητα, συνυφασμένη μὲ βάθος σκέψεως καὶ θεολογικῆς καταρτίσεως, τῶν λόγων Μητροπολιτῶν καὶ ἄλλων, πολλὰ ὑποσχομένων, νεωτέρων στελεχῶν τοῦ Θρόνου. Χ ά ρ η κ α τὰ κείμενα τῶν αὐστριακῶν συγγραφέων πού μὲ σεβασμὸ κι ἐπίγνωση γράφουν γιὰ τὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν μας.

Ἀξιζοῦν θερμὰ συγχαρητήρια στὸν ἐκδότη Σεβ. κ. Χρυσόστομο καὶ τὸν Δ/ντὴ Συντάξεως κ. Μιχαὴλ καὶ ἡ μεία — πρὸς ἄλλον — ὅτι τὸ ἐν λόγω τεῦχος ἐκδόθηκε ἀξιωματικῶς ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Ἐπιφύλης Κοντοπούλου, εἰς μνήμην τῶν γονέων τῆς Δημητρίου καὶ Καλλιόπης τὸ γένος Ἑρ. Τσίτερ». Σημειώνεται ἐπίσης ὅτι κατ' αὐτὰς κυκλοφορεῖ καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 86 εἰδικὸ πολυσέλιδο τεῦχος τοῦ Περ. «Στάχυς».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ
θεολόγος-νομικός

Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Μουστάκα, Ἑλληνορθόδοξη Πατριδογνωσία, Ἀθήνα 1986, σελ. 144.

σπᾶς ὁμεινὸς κ. κ. Χρυσόστομου μᾶς εἶχε

Ἐν ὄντες διὰ τῆς ἐν τῇ Ἱεροθεοῦ, ὁδηγὸ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἀπὸ τότε, συνέταξε ὁμλία καὶ ἔγραψε πολλὰ βιβλία, εἴτε σὲ πεζὸ (πνευματικά, ἀντιαιρετικά κ.λπ.), εἴτε σὲ στιχῆρη λόγῳ (διδασκτικά ποιήματα, ψαλμοὺς κ.λπ.). Τοῦτο τὸ βιβλίον τοῦ περιέχει στὸ α' μέρος του (σελ. 7-82) διάφορες ἐνότητες μὲ ποιήματα διδασκτικά, ἱστορικά, θρησκευτικά, πατριωτικά κ.λπ. Τὸ β' μέρος (σελ. 85-122), τὸ καὶ σπουδαιότερο, περιέχει δώδεκα διηγήματα, πού τὰ περισσότερα τοὺς ἀποτελοῦν ἱστορικὰ ντοκουμέντα καὶ πολὺ χρήσιμα γιὰ τὸν ἱστορικὸ τῶν νεωτέρων χρόνων. Τὸ γ' μέρος (σελ. 125-144) περιέχει μιὰ «Πνευματικὴ διαθήκη» τοῦ σεπτοῦ Γέροντος στὸ Γένος τῶν Ἑλληνορθόδοξων, ὅπου μιλά γιὰ τὴν Εἰρήνην τοῦ Κόσμου, μὰ καὶ γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς Ὁρθοδοξίας, ἰδιαίτερα ἀπὸ τίς πολυπληθεῖς αἱρέσεις.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἀρχιμ. Τιμοθέου, Ἁγιοι τῆς Γεωργίας — 1, Ἐκδ. Ἱ. Μ. Παρακλήτου, Ὁμιλίαν Ἁττικῆς 1986, σελ. 160.

Πρέπει νὰ χαιρετιστεῖ μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ καὶ ἰκανοποίηση ἡ νέα σειρά, πού ἐγκαινιάζει μ' αὐτὸ τὸ τεῦ-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν Νόμων α) 1398)1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», β) 817)1978 καὶ γ) 673)1977, προκηρυσσομεν ἐκλογὴν Διακόνου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως εἰς τὸν Ἑνοριακὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Παρασκευῆς - Ν. Κρήνης, καὶ καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Καλαμαριά τῇ 12ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πειραιῶς

Κενῆς οὐσης τῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν αὐτῆς συμφώνως τῷ Ν. 817) 1978, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εικοσαήμερου, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 17ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 37, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνάκλησιν τῶν κενῶν θέσεων τῶν κληρικών τῶν κληρῶν τριῶν κενῶν θέσεων

Ἱ. Μ. Παρακλήτου π. Τιμόθεος Σακκάς. Στὸ πρῶτο τεῦχος τῆς σειράς «Ἁγιοι τῆς Γεωργίας», μετὰ τὸν πρόλογο καὶ τὴν Εἰσαγωγή, ὅπου δίνονται χρησιμώτατες ἱστορικὲς πληροφορίες γιὰ τὴν Ἱθρία (Γεωργία) καὶ τὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν τῆς, ὁ π. Τιμόθεος μᾶς προσφέρει τέσσερα ἀγιολογικὰ μελετήματα, σὲ μιὰ σύγχρονη, ἀπλή καὶ κατανοητικὴ γλῶσσα, πού ἀγγίζει εὐχάριστα τὸν ἀναγνώστη. Παρόλον ὅτι ἡ σύνθεσις καθὼς καὶ ἡ ἐπιλογή ἀπὸ ρωσικὰ συναξάρια, στηρίζονται στὶς ὑπάρχουσες ἐπιστημονικὲς πηγές, ἡ διασκευὴ τοὺς ἀπὸ τὸν π. Τιμόθεο τὰ καθιστᾶ πολὺ εὐχάριστα ὡς ἀγιολογικὸ ἀνάγνωσμα, καθὼς μᾶς ταξιδεύουν σὲ μιὰ ἐποχὴ καὶ σ' ἕνα κῶσμο πολὺ λίγο γνωστὸς στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα. Ὁ ἀναγνώστης θὰ βρεῖ ἐδῶ τίς βιογραφίες τῶν ἀκολουθῶν Ἁγίων: 1) τῆς ἁγ. καὶ ἱσαποστόλου Νίνας (γ' - δ' αἰ.), 2) τῆς ἁγ. μάρτυρος Σουσαννῆς (ε' αἰ.), 3) τοῦ ὁσίου Ἰωάννου Ζενταζίνσκου, καὶ 4) τῆς ἁγ. μεγαλομάρτυρος Κατεδᾶν. Τὴν ἐκδόσιν στολίζουν ἀσπράμαυρες καὶ ἔγχρωμες φωτογραφίες ἀπὸ ἐκκλησίες καὶ εἰκόνες τῆς Ἱθρίας. Περιεχόμενα κ' εὐχόμεσθε τὴ συνέχεια καὶ ὁλοκλήρωσι τῆς σειράς.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

τακτικῶν Ἐφημερίων: α) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Καισαρίου, β) Ἁγίου Γεωργίου Λυκοπορίας καὶ γ) Ἁγίας Φοίβης Λουτρῶν Ὠραίας Ἑλένης, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὰς Ἐφημεριακάς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34)18 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περατέρω.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 18ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Λαγκαδᾶ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν Νόμων 1398)73 καὶ 673)77, «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», προκηρύσσομεν πρὸς πλήρωσιν τὰς κενὰς θέσεις διακόνων τῶν ἰ. ναῶν α) Προφ. Ἡλίου καὶ β) Ἁγ. Γεωργίου Σοχοῦ καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νενομισμένων δικαιολογητικῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Λαγκαδᾶ τῇ 27ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν Νόμων 1398)73 καὶ 673)77, «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», προκηρύσσομεν πρὸς πλήρωσιν τήν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 130)1973 Ἡμετέρας Ἀποφάσεως, συσταθεῖσαν θέσιν τακτικοῦ Διακόνου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λεωνιδίου Κυνουρίας καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νενομισμένων δικαιολογητικῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Τριπόλει τῇ 27ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν Νόμων 1398)73 καὶ 673)77, «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», προκηρύσσομεν πρὸς πλήρωσιν τὴν κενὴν θέσιν Διακόνου τοῦ ἰ. ναοῦ Μεταμορφώσεως Βόλου καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νενομισμένων δικαιολογητικῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Βόλῳ τῇ 30ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Α) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως. τῶν ἐξ-
Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος τῆς Ἱεραρχίας πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ Λαόν.

Χρῆστου Α. Σαετξετακη, Διάγγελμα διὰ τὴν 25ῃ Μαρτίου.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Δίκαιο πυγμαγία» στὴν Ἐκκλησία;

Τὸ Χρονικὸ τῆς κρίσεως γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία.

Μητροπ. Ὑδροῦ ἐγκαταλειμμένη Ἀυστρία) τὰ τὸν εορτασμὸ τῆς Ἑθνικῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκостῆς (καὶ προσλαλαί τῶν Σεβ. Κορίνθου καὶ Δημητριάδος).

Μητροπ. Δημητριάδος Χριστοδούλου, Ὁμιλία στὸ συλλαλητήριον τῆς Πλατείας Συντάγματος.

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἰδιοκτησιακὸ καθεστῶς καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἀγροτικῆς γῆς στὴν Ἑλλάδα.

Μητροπ. Περιστερίου Χρυσόστομο, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐνώπιον τοῦ 2.000.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μοῆ τοῦ Ὁσίου Νικάνωρος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Ἐκδηλώσεις στὴν Ἱ. Μητρόπολη Γαλλίας.

Ἀρχιμ. Συνεσίου Κτενᾶ, Θεόδωρος ὁ Στοιδίτης ὡς ἀνακαινιστῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.